

ANUL XXVI - NR. 6 (1131) - 10 februarie 1977

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Un an dinamic, eficient, stimulator

Cu forța evocatoare a cifrelor, realizările anului pe care l-au trăit și l-au muncit deopotrivă românii, maghiarii, germanii și alte naționalități, muncitori, țărani, intelectuali, toți oamenii muncii, învederează caracterul profund științific al politicii partidului, realismul prevederilor Planului național unic, unitatea de voință a poporului, înalta conștiință ce-l animă, profundul său patriotism și încrederea deplină în capacitatea Partidului Comunist Român de a conduce acest unic, fără precedent, efort de ridicare a României pe culmile națiunilor civilizate și prospere.

În paginile 4-5, grupajul nostru de articole și reportaje: **PROGRAMUL PARTIDULUI ÎN VIAȚA ROMÂNIEI**

În cuprinsul revistei:

- **Primăvara de foc 1907**
(pag. 6-7)
- **Flacăra-interviu. Alexandru Piru: Scriitorii români de azi sînt scriitorii comuniști și prin operele lor servesc cauzei socialismului**
(pag. 8)
- **Lisa, frumoasa de sub zarea Făgărașului**
(pag. 12-13)
- **Curse clandestine și autostopiști pe post de rude**
(pag. 14)
- **Astfel s-a petrecut o noapte eroică în dana portului Brăila**
(pag. 18)

OMAGIU INDEPENDENȚEI

Desen de SIMONA POP ■

D. B. Costa

*18
2*

Primum din partea Direcției sanitare a județului Brașov: Analizând sesizarea lui Cutencu Moise, pensionar de invaliditate din Râșnov, publicată în revista „Flacăra” din 23 decembrie anul trecut, în care acesta arăta că la ieșirea din spital i s-a dat bilet necompletat și semnat în alb de către tov. dr. Fetcu Constantin, care l-a îngrijit la Spitalul județean — secția internă II, am constatat: Din analiza foii de observație nr. 14 428 rezultă că bolnavul i s-a dat toată atenția cuvenită, a fost urmărit zilnic, investigat amplu prin laborator ca și prin radiologie, evoluția fiind corect consemnată iar tratamentul adecvat. A fost spitalizat 24 de zile (dublu decît media de spitalizare). Rezultatul tratamentului este bun. Necompletarea biletului de ieșire s-a datorat faptului că tov. dr. Fetcu a completat epicriza cu datele și indicațiile necesare, dar, trebuind să se deplaseze la Comisia de expertiză a capacității de muncă din care făcea parte, a semnat în alb biletul de ieșire, pe care personalul mediu a omis să-l completeze, transcriind datele din foaia de observație. Problema ar fi putut fi soluționată pe loc dacă bolnavul, în loc să vindeze greseli, ar fi sesizat imediat faptul personalului din secție. Totuși, pentru ca astfel de situații să nu se mai repete, am atenționat pe tov. dr. Fetcu Constantin și am prelucrat cazul cu toți medicii din secție, dispunînd ca sub nici un motiv să nu se mai semneze în alb nici un document medical.

Cu aproximativ doi ani de zile în urmă, în satul nostru — Pleșa, comuna Beresti, Galați — s-a introdus canalizarea apei, prin contribuția localnicilor și, bineînțeles, cu ajutorul statului, care a constatat în proiecte, materiale și mină de lucru calificată. Era o lucrare strict necesară, intrucît în satul nostru nu se găsește apă decît în două locuri. Și cu toate acestea, aproape jumătate din sat nu are încă apă, sau o are numai dacă o aduce cu cobilita, de departe. Explicația e simplă: rețeaua ar fi trebuit prelungită cu 500 de metri. Soluția se cunoaște, e acceptată dar ocolită. (Costică Comănescu)

Primum din partea Consiliului popular al județului Vâlcea, Inspectoratul comercial de stat: Intr-o sesizare adresată revistei „Flacăra”, Dirleci I. Nicolae din Drăgășani solicită o butelie de aragaz. Petiționarul în vîrstă de 27 de ani este angajat ca muncitor la I.T.C. Drăgășani, este căsătorit și nu are copii. Soția sa, în vîrstă de 22 ani, este angajată muncitoare tot la I.T.C. Drăgășani. Locuiesc la bloc. Potentul posedă butelie de aragaz. În concluzie cererea nu este întemeiată.

Blocul nostru are 208 apartamente, dar la 82 dintre ele instalația de încălzire centrală nu funcționează decît la 30-35% din parametrii normali, frigul fiind uneori de-a dreptul insuportabil. Precizăm că e vorba de etajele superioare, 9 și 10, restul apartamentelor avînd condiții relativ normale de încălzire. Pentru o rezolvare s-au făcut repetate intervenții (sesizări, reclamații, memorii), s-au adunat vreo 6-7 comisii de specialiști, s-au stabilit fel de fel de cauze și s-au dat o serie de soluții, dar fără nici un rezultat. Proiectantul învinuiește pe constructor, constructorul pe furnizorul de căldură, acesta din urmă pe proiectant și așa mai departe. Noi am contractat și plătim aceste apartamente cu încălzirea asigurată, dar în schimbul banilor noștri, pentru care nuncim, ne găsim în această situație pe care am ajuns să o socotim că este urmarea unei înșelăciuni în cel mai limpede înțeles al cuvîntului. (Cecilia Tanasachi, bloc D 1, bd. Alexandru cel Bun nr. 7-11, Iași).

Mă numesc Gabriela Radulescu, locuiesc în București și vă scriu cu dorința de a transmite un gînd bun unei femei pe care o văd aproape zilnic. E vorba de o soferiță de pe linia mașinii 42. Intr-o zi de duminică am observat-o pe această femeie de vîrstă mijlocie și am fost impresionată de chipul mereu concentrat, ușor îngîndurat, pe care, anii au lăsat urme. Vă spun, nu o cunosc, nu știu cum o cheamă, am observat-o pe o plăcută „sofer 30 032”. Afîi, în cabină așezase două covorașe și câteva flori, amintind poate de cîminul ei. Lîngă flori, o fotografie cu chipul Nadiei Comănești, iar deasupra, stegulețul de „Fruntăș în întrecerea socialistă”. Pentru toate acestea, pentru munca ei care începe cu mult înainte de ivirea zorilor, pentru chipul curat și serios, pentru stegulețul de frunță și pentru tot ce inspiră ființa acestei femei — omagiu!

Mă numesc Olimpia Omer și vă scriu din sanatoriul T.B.C. — Tudor Vladimirescu din Dobrița, județul Gorj, unde mă aflu internată. Încă de la vîrstă de 16 ani m-am îmbolnăvit de tuberculoză și am încercat să-mi recapăt sănătatea prin diferite spitale și sanatorii din țară vreme de 15 ani, dar fără nici un rezultat. Mai mult, unele cadre medicale mi-au recomandat blajin sau dușuri să nu mai încerc și să mă gîndesc nici mai mult, nici mai puțin decît la moarte, că de viață nu mă mai pot bucura mult timp. Eram descurajată. Nu mai aveam putere, eram epuizată, și așteptam, în starea aceea am cunoscut un om căruia îi povestisem prin ce trecusem. Acesta m-a ascultat atent și apoi, hotărît, mi-a spus că fac o prostie să cred ce mi s-a spus. Afîind că posibilitățile mele materiale sînt reduse, că n-am pe nimeni, m-a îndrumat să merg la sanatoriul din Dobrița, mi-a dat bani de drum, spunîndu-mi să-i înapoiez cînd voi avea leafa mea. Nu m-am gîndit niciodată că azi vă voi scrie aceste rînduri, eu care așteptam moartea în orice clipă, rînduri în care pot să-mi exprim bucuria și fericirea că aici, la Dobrița, mi-am refăcut sănătatea și în acest an voi putea munci. Voi păstra toată viața mea o adîncă recunoștință colectivului de medici din acest sanatoriu și în special tovarășului director, doctorul Constantin Popescu, care s-a ocupat în mod special de mine.

În fața apartamentului meu se află un stîlp de lumină. La aproximativ 15-20 și ceva de metri se află un altul și găsesc că e prea multă lumină, tocmai acum cînd este în discuție această problemă importantă a economiei de energie electrică. Creș-

că este de cuviință să se reducă unul din stîlpi. (Elvira Baroană, Sinaia, strada Aleea Dichiu nr. 4, bl. 10, sc. B, ap. 15)

La data de 24 februarie 1976 am solicitat I.J.G.C.L.-ului înlocuirea unei sobe de teracotă și a unei chiuvete vechi de peste 40-50 de ani. La începutul lui martie mi se comunică aprobarea acestor lucrări, planificate pe rînd în iulie, apoi în august și ultima dată în septembrie 1976. În octombrie și noiembrie însă se mai planifică o dată, în decembrie nu se întîmplă nimic în afară de faptul că sînt planificat din nou. Mi-au invocat diferite motive iar într-un tirziu s-au înduioșat și mi-au depus pe balcon câteva materiale pentru sobă. Și asta a fost tot, pentru că de chiuvetă am uitat eu de săvîrșire. (Patriciu Săbăduș, str. Iosif Vulcan nr. 2, Oradea)

Sîntem locatarii ai blocului „Expres” din strada Lăpușneanu, nr. 34, din Iași și din nefericire avem la parter un restaurant cu autoservire. Înțelegem foarte bine rostul acestui restaurant, dar din păcate el ne face și viața imposibilă. Cei doi responsabili dărimă și sparg mereu peretii, construiesc mereu anexa pe un spațiu care era și al nostru, al locatarilor. Au închis ilegal o trecere (un gang) de evacuare, indispensabil în caz de incendiu, informînd mereu gresit sau trecînd cu intenție peste faptul că locul și spațiul sînt necorespunzătoare pentru aceste extinderi. Mai tot timpul, dar mai ales la prînz și seara, în gangul lăsat ca unică trecere pentru locatarii (ocupat cu lazi și mărfuri) te izbește tot felul de mirosuri pestilențiale de la grupul sanitar, așumarea oaselor, spălarea butoaielor de murături etc. Dacă mai adăugăm și zgomotul unor mașini amplasate prost sau ale unor navețe cu sticle tirite în dușmănie veți înțelege că toate acestea nu sînt moturi, ci un real pericol pentru sănătatea noastră.

Ca urmare a notei critice apărute în „Flacăra” nr. 4 din 27 ianuarie la această rubrică, prin care se arăta risipa de apă potabilă din str. Izvorul Crisului, din dreapta blocului A 1, vă informez că a doua zi de la apariția notei, cei vizati au sosit de urgență și au reparat conducta defectă, lăsîndu-ne în schimb groapa. (T. Nicolae, București)

Facem de foarte multă vreme apel la diferiți factori, rugîndu-i să deschidă și în cartierul Ion Sulea un magazin pentru vânzarea apei minerale, fiindcă nu este greu să ne deplasăm cu plasele dădora de sticle tocmai în șoseaua Mihai Bravu. (Costică Garabis, str. Becatei 6 A, sector IV, București)

Vrem să vă informăm că în zilele de sîmbătă și duminică în apartamentele de la etajele superioare nu curge nici apa rece și nici măcar cea caldă, deși noi plătim lunar coșeile stabilite în contract. (Asociația de locatari, bl. U 26, str. Becatei, nr. 8 sector IV, București)

Cîteva zeci de angajați ai Spitalului de neuropsihiatrie din localitatea Păclisa, județul Hunedoara, sînt nemulțumiți de faptul că I.T.A. le-a majorat costul abonamentului lunar de la 49 la 61 de lei fără nici un motiv, pentru că distanța dintre Hațeg și Păclisa a rămas ca de obicei aceeași: 7 kilometri. (Nicu Sbucea — Hațeg)

Poate prin intermediul revistei „Flacăra” află răspunsul la două întrebări care mă frămîntă: 1) De ce nu se găsește nici un medicament pentru bolile ulcerosoase? 2) De ce nu se mai găsește în comerț smîntînă ambalată în borcane și numai smîntînă vîrsată? (I. Freamăt, București)

Vă aduc la cunoștință o situație de neînțeles pentru mine. Am participat duminică 23 ianuarie la o excursie organizată de Agenția B.T.T. București. Ni s-a repartizat un vagon (nr. 84, tren 3 281 la dus și tot nr. 84, tren 3 284, la întors) cu 80 de locuri. Toate bune, numai că la întoarcere același vagon a mai fost repartizat și altui grup de 40 de persoane. Ori cît ne-am încapătînat n-am izbutit să ne îndesăm 122 de inși pe 80 de locuri, chiar dacă agenția a dat dovadă de multă bunăvoință. (Constantin Răznovan, București)

Mă numesc Constantin Botezatu și locuiesc în satul Budeni, comuna Dolhasca-Suceava. De doi ani în satul nostru ni s-a promis construirea unui magazin sătesc. S-a stabilit și locul, grădina unei văduve. Văduva s-a mutat, dar magazinul tot nu se construiește.

Vă informez că deși în această pagină a mai apărut o sesizare referitoare la fluidizarea circulației tramvaulelor 6 și 8 din municipiul nostru, întreprinderea de transporturi n-a luat nici o măsură. Stația „Abator” rămîne în continuare la 100 de metri de stația „Sala sporturilor”, iar circulația la fel de anevoioasă, nemulțumind absolut toți călătorii care nu-i înțeleg rațiunea. (Măria Novac, Timișoara)

Deși sînt în plenitudinea forțelor și nu am o vîrstă atît de înaintată, spre regretul meu și al altor persoane n-am reușit să descifrez indicațiile terapeutice de pe sticlele de apă minerală „Perla Harghitei”, literice iliputane necesitînd o lupă pe care încă n-o posed. (Gheorghe Mandra, Deva)

Locuiesc în orașul Cimpina de foarte mult timp și tot de atunci în orașul acesta nu există decît un singur cinematograful. Mărturisesc sincer că n-am avut răbdare să număr restaurantele. (Ileana Ogorean, Cimpina)

În revista dumneavoastră, urmare a sesizării mele, a apărut răspunsul Consiliului popular municipal și al I.J.G.C.L.-ului (în numărul 3, din 20 I 1977) potrivit căruia problema apel la noi s-a rezolvat. Precizez că nu s-a rezolvat. Eu și vecinii din apartamentele 7 și 8 n-am simțit gustul apei. Și nu fiindcă n-are gust ci pentru că n-are presune. Abia urcă pînă la etajele I și II. Cîrăm în continuare apă din stradă, sau ne dau mîlășii cei de la parter. (Die Boja, Alea Doinei, bl. P1, sc. E, et. 4, Rimnicu Vâlcea)

Din partea Comitetului de cultură și educație socialistă — Olt primim următoarele: Lucrările căminului cultural din comuna Oporelu au fost reluate în 1976. Construcția va fi dată în folosință anul acesta, urmînd să mai fie executate izolația la acoperiș, tenaculă interioară și exterioră și instalația electrică. Pînă atunci activitățile culturale-educative se desfășoară în sălile de clasă ale școlilor din comună, la C.A.P. sau bibliotecă.

Primum din partea Comitetului județean Argeș al P.C.R.: În legătură cu sesizarea tovarășului Drăghici Gheorghe, învătător, comuna Căteasca, județul Argeș, organele de procuratură au stabilit următoarele: într-adevăr, învătătoarea Păunescu Adela nu are gradul didactic II, iar adeverința pe care în 1969 a prezentat-o organelor de învățămînt se referea la gradul de remunerare, personalul care a verificat documentele interpretînd greșit prescurtarea „gr. II”. Pentru acest fapt, Păunescu Adela a fost obligată, conform legii, la restituirea sumelor încasate în plus, iar directorul școlii, Bărbulescu Nistor, pentru lipsa de vigilență, a fost sancționat pe linie didactică, urmînd ca Inspectoratul școlar să-l elibereze din funcția de director începînd cu trimestrul al II-lea al anului școlar.

Mă numesc Constanța Ștefănescu-Cimpina, domiciliată în București, și vă aduc la cunoștință următoarele: Am depus la unitatea „Nufărul” din str. Căuzași nr. 16 un palton de damă de culoare roșie pentru a fi vopsit. Paltonul avea nr. 48, talia I. După vopsirea avea nr. 40 Unitatea a reținut paltonul, încercînd să-l readucă la starea inițială. N-a reușit și mi-a trimis o adresă: „Din cercetările efectuate, organele de resort au constatat că vopsirea s-a făcut conform procesului tehnologic în vigoare. Menționăm că fenomenul contractiei prin vopsire este cunoscut de toată lumea. Semnat, dir. Boiangiu C-tin”. Personal mă bucur că fenomenul contractiei este cunoscut și la „Nufărul”, dar eu mi-am dat paltonul la vopsit și nu la scurtat și cred că procedeu tehnologic, deși în vigoare, era adecvat la altceva. Oricum, paltonul fiind nou, anunț conducerea întreprinderii că valoarea lui este de 1 499 inclusiv scurtatul.

Noi, locatarii blocurilor 71 și 72 din cartierul Trivale — Pitești, vă rugăm să ne ajutați într-o problemă foarte importantă pentru liniștea și nervii noștri. Iată despre ce este vorba: printre blocurile în care locuim au rămas nedemolate câteva case mizere locuite de niște indivizi certați cu cele mai elementare norme de civilizație. Lucrăm în ture și considerăm că avem dreptul la odihnă, or, acești indivizi, cărora numai la muncă nu le e mîntea, nu sînt conștienți de nimic. Petrec ziua și noaptea, țipă, încing bătăi ca în „Șapte păcate”, devastează spațiile verzi. Avem copii și vrem să-l creștem ca lumea, civilizată, dar cu scenele la care asistăm cotidian, scene adeseori scabroase însoțite de expresii triviale, un adevărat deșeu a drumul mare, eforturile noastre sînt o multă ori zadarnice. Cum să scăpăm de aastă poluare care ne face existența absolut imposibilă?

Mă numesc Petre N. Pîrlea și locuiesc în București, str. Banu Udrea, nr. 11 A, sector 4. Am citit în revista „Flacăra” că locatarii din strada Aurora care au solicitat instalarea de posturi telefonice cu cereri înregistrate pînă în anul 1976, inclusiv toți cei care au depus cereri în 1976, au fost satisfăcuți, odată cu intrarea în funcțiune a centralei telefonice din Vitan, cu 10 000 de numere. Vă aduc la cunoștință că eu am depus cerere pentru instalarea unui post telefonic din anul 1973 (29 iunie, nr. de înregistrare P/230966) la care am revenit cu o sesizare la 18 noiembrie 1976 (nr. de înregistrare 73/56947), la care nici pînă azi n-am primit răspuns, dar, e adevărat, nici apăsare pentru instalarea postului telefonic. Menționez că locuiesc în apropierea acestui centrale, iar de la telefoane mi s-a spus să am răbdare, deși vecinii mei care au depus cereri în 1976 au telefoanele în casă. Care este adevărul, s-au pus sau nu telefoane la toată lumea?

Ediții din sectorul 5 al Capitalei au ținut seama ca odată cu ridicarea noilor blocuri să rezerve spații și micuților locuitori ai cartierului. Pe diferite spații dintre blocurile situate în B-dul Metalurgiei și B-dul Constantin Brîncoveanu au fost amenajate prin grija părinților locuri de joacă, mult solicitate chiar și în plină iarnă. Duminică, penultima zi a lunii ianuarie, însoțită, a atras aici, lîngă Școala generală nr. 108, zeci de copii care, fie la tobogane, fie în leagăne, își petrec timpul în aer liber. (Nicolae Tokacek)

În anul 1969 am primit un apartament în Șoseaua Colentina nr. 11, bl. R 26, sc. I, locuind împreună cu fiul meu, pe atunci de 15 ani. Din anul 1975 fiul meu lipsește pentru o bucată de vreme. În aceste condiții, legea este clară: dacă un locatar lipsește de domiciliul său mai mult de o lună, acesta este scutit parțial de cheltuielile de întreținere. Și totuși de aproape doi ani amenințarea blocului nu vrea să țină seama de lege. Sînt o femeie bolnavă și cu un venit mic, nu pricep de unde atîta lipsă de înțelegeri, de sînt mereu amînată și dusă cu vorba. (Maria Dobre, București)

Impins de drama familială pe care o trăim, eu și familia, apelez la dumneavoastră, cerîndu-vă disperat ajutorul deoarece sînt trimis ca o mîngie de la un organ la altul. În 1975, datorită spargerii unei conducte pe stradă, apa ajungea pînă la subsolul meu. Atunci s-au făcut remedieri. Dar iată că povestea se repetă, vinovată fiind, de data aceasta, instalația deteriorată din spațiul unei colacate bolnave. Becul este din nou inundat. Se fac unele lucrări de mîntuială și apa se infiltrează iar. Am sesizat în 6 rînduri, în scris, am fost în audiențe, am pierdut timp de la lucru. Sesizările se găsesc la I.J.G.C.L. Măsuri tot nu s-au luat. Imobilul se degradează; avem igrasie într-o casă foarte sărătoasă pînă acum un an și jumătate. Stăm pe apă și am ajuns la disperare. (Dumitru Niță, str. Traian nr. 5 — Pitești)

În seara zilei de 19. I. 1977, în jurul orei 19,45 eram la televizor, în holul hotelului Covasna din stațiunea cu același nume. Prin sală au trecut niște așa-zisi sportivi îmbrăcați în treninguri roșii pe spatele cărora scria „CS Sf. Gheorghe”, făcînd zgomot mare și glume de prost gust. Cineva în vîrstă (eram vreo 50 de persoane) i-a rugat să vorbească mai încet. Răspunsul a fost o expresie pe care hirtia n-o poate răbda. Am încercat să vorbim cu conducătorul grupului. În altă sală am întîlnit un tovarăș tot în trening, bine pregătît fizic și cu ochelari colorați care n-a vrut să ne asculte. Ne țineam după el și-i povesteam, ca pînă la urmă să ne spună plictisit, peste umăr: „Pentru ce îmi cereți mie scoateală?” Cred totuși că tinerii aceia erau educați de un profesor sau un antrenor?! (Ion Iacob — București)

Locuiesc în comuna Ștefănești — Argeș, nr. 1017, vizavi de blocurile cartierului Ștefănești și mă numesc Marin Sora. În imobil locuim două familii, 6 persoane și toți folosim o singură butelie de aragaz. Dacă pînă acum schimbam butelie la asociația de blocuri, acum noi, cei care nu locuim la blocuri, n-o mai putem schimba acolo. Nici la Consiliul Popular care e la 2 kilometri. Nu s-ar putea oare să beneficiem și noi, măcar o dată pe lună, de o zi în care să schimbăm butelie tot la asociația locatarilor? Pentru că eu și soția dîmnească lucrăm, copiii sînt prea mici, celelalte două persoane sînt prea bătrîne și astfel n-avem cum să încărcăm butelie.

Răspuns la o „rectificare” subînțiată în... paranteze. Impresionați de efortul depus în documentarea „personală” săvîrșită de proaspăt „celebratul” cîntăreț Ion Dolănescu, în sfîrșirea sa, temerară, de altfel, de a ne „întregi” condeiul, mărturisim că nu ne dîmurmăm eu nici un chip de ce renunțăm violonist Ion Drăgoi n-ar putea interpreta, în afară de muzica folclorică moldovenească, și melodii muntenesti sau chiar o „lăutărească” de oraș, așa cum a făcut-o în microscopul său de marti 25 ianuarie a.e. P.S. Ne-ar fi bucurat dacă „star”-ul masculin, folosindu-se, eventual, de cit mai multe sublinieri, la fel de „personale”, ar fi găsit replică constructivă aprecierilor noastre referitoare la repertoriul de bilci popular organizat cu care și-a onorat recenta apariție scenică la finele celor zeci ani de amatoriism folcloric. (Alexandru Mica)

POȘTA REDACȚIEI

Maria și Nicolae Petrovan — Sighetu Marmației. Întreprinderea agricolă de stat „Fruntăș” ne-a informat că vi s-au expedit adeverințele de vechime pe care le-ați solicitat. În dovezile respective nu s-au trecut cîștigurile realizate ca sezonieri pentru că, față de anul 1963, în ultimii ani retribuițiile fiind mult superioare, dumneavoastră aveți dreptul să vă alegeți pentru calcularea pensiei 5 ani consecutivi cu cel mai bun cîștig lunar.

Laurian Pavlović — Pitești. Dumneavoastră ați fost angajați după data de 1 ianuarie 1975. În conformitate cu art. 2 din Decretul 68/1976, vă puteți stabili domiciliul numai după apariția Decretului prezidențial, prin care se stabilește numărul de persoane care pot fi angajate la unitățile socialiste din Pitești, în același timp cu asigurarea unei locuințe de către întreprinderea la care sînteți încadrați.

Ion Popescu — Tg. Jiu. Un redactor nu se poate depăși la dumneavoastră pînă nu cunoaștem de ce. Scrieți-ne în ce constă neacuzul.

Maria Călinescu — Craiova. Inspectoratul școlar județean are în evidență cererea dumneavoastră în vederea rezolvării problemei locuinței din fondul locativ de stat.

Grup de locatari, bl. 28, bd. Griviței — Brașov. Consiliul popular municipal ne-a informat că schița de sistematizare a cvartalului Mihai Viteazul este în principiu conformă cu ultimele indicații referitoare la realizarea de fronturi arhitecturale pe artere importante de circulație. Această soluție poate fi însă îmbunătățită. În acest scop, comitetul executiv a recomandat Institutului de proiectări să consulte și alte organisme de specialitate. Soluția definitivă va fi comunicată după avizarea proiectului.

Maria Stoian — Sîlștea Snagovului. Nu puteți beneficia de stabilirea definitivă în Capitală, intrucît comuna Sîlștea Snagovului figurează pe lista localităților de la care se poate efectua naveta.

MARGA NEDELEA

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cit mai conșcis, și nu uitați să vă înălțați.

Rezultatul convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Erich Honecker — bilanț bogat, deschizător de noi orizonturi în opera de conlucrare frățească dintre România și R. D. Germană

Dezvoltarea continuă a relațiilor prietenești cu toate țările socialiste, orientare fundamentală a politicii externe a partidului și statului nostru, și-a găsit o nouă și grăitoare expresie în vizita de prietenie efectuată la sfârșitul săptămânii trecute în țara noastră, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., președintele Republicii Socialiste România, a tovarășului Erich Honecker, secretar general al C.C. al P.S.U.G., președintele Consiliului de Stat al R.D.G., convorbirile la nivel înalt desfășurate cu acest prilej marcând un nou moment cu o puternică semnificație în evoluția mereu ascendentă a raporturilor dintre cele două partide, țări și popoare.

Desfășurându-se într-o atmosferă caldă, prietenească, de stimă și înțelegere reciprocă, noua întâlnire dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Erich Honecker a scos în evidență voința comună de a extinde și mai mult conlucrarea prietenească în cele mai diferite domenii, spre binele reciproc și în folosul cauzei socialismului, progresului și păcii în lume.

Cu prilejul convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Erich Honecker, s-a procedat la o informare reciprocă asupra stadiului înfăptuirii hotărârilor Congresului al XI-lea al P.C.R. și ale Congresului al IX-lea al P.S.U.G., apreciindu-se succesele obținute de cele două popoare în construcția socialistă, în dezvoltarea economiei, științei și culturii, în ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii.

Cei doi conducători de partid și de stat au evidențiat cu satisfacție intensificarea raporturilor de prietenie, colaborare și solidaritate internaționalistă dintre Partidul Comunist Român și Partidul Socialist Unit din Germania, puternica dezvoltare multilaterală a relațiilor dintre România și R.D.G., în spiritul Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre cele două țări, semnat la București la 12 mai 1972.

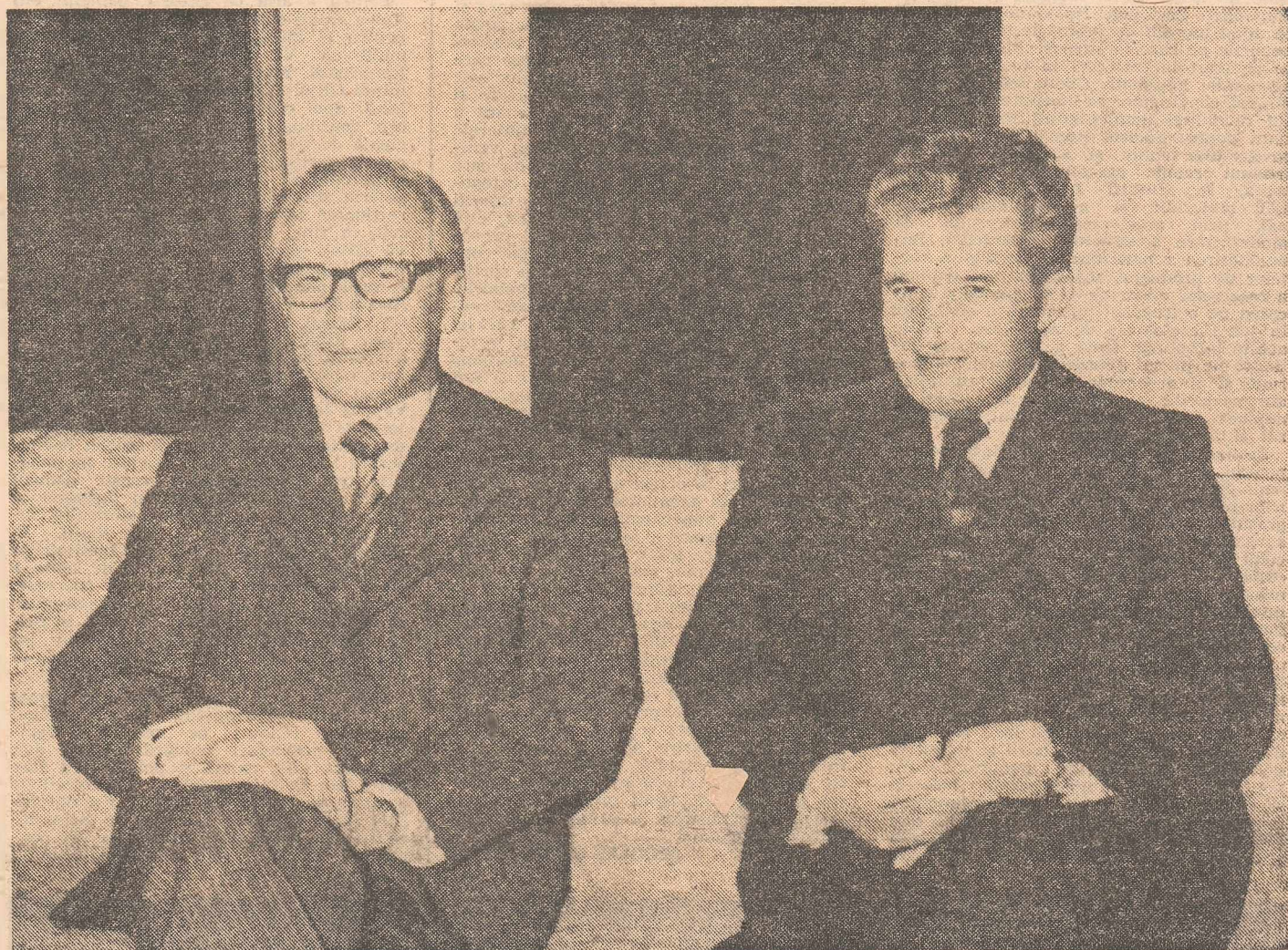
În cadrul schimbului de păreri asupra unor probleme actuale ale vieții internaționale, ale mișcării comuniste și muncitorești mondiale, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Erich Honecker au reafirmat că este necesar să se acționeze în continuare cu hotărâre împotriva unelrilor cercurilor imperialiste și reacționare, pentru respectarea suveranității statelor și inviolabilității granițelor, împotriva amestecului în treburile interne ale altor state, pentru consolidarea și adâncirea procesului de destindere.

Au fost relevate și subliniate însemnătatea istorică a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, necesitatea respectării și aplicării tuturor prevederilor și principiilor Actului final de la Helsinki, importanța deosebită a Conferinței de la Berlin a partidelor comuniste și muncitorești din Europa, însemnătatea deosebită a Declarației de la București a țărilor participante la Tratatul de la Varșovia.

Așadar, bogata cronică de colaborare frățească dintre România și Republica Democrată Germană s-a îmbogățit cu o filă de însemnătate istorică, convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Erich Honecker punând din nou pregnant în evidență trăinicia legăturilor de prietenie dintre cele două popoare, convorbiri soldate cu un bilanț bogat, deschizător de noi și ample orizonturi conlucrării frățești în opera de edificare socialistă.

Se cuvine remarcat, în încheierea acestor rânduri, faptul că în zilele de 4-6 februarie, mii de locuitori ai județului Timiș și ai Timișoarei, orașul de reședință al celor doi conducători de partid și de stat în timpul vizitei, și-au manifestat cu însuflețire și căldură sentimentele de simpatie și de dragoste, de profundă satisfacție față de această întâlnire la nivel înalt, față de caracterul rodnic al dialogului purtat de tovarășii Nicolae Ceaușescu și Erich Honecker pe temele dezvoltării și intensificării — în folosul reciproc, al cauzei păcii și socialismului — a bunelor relații de prietenie între P.C.R. și P.S.U.G., între Republica Socialistă România și Republica Democrată Germană.

MARIUS POPESCU ■

Moment al rodnicului dialog dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Erich Honecker

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Erich Honecker au fost înconjurați de o atmosferă plină de însuflețire și căldură, expresie a sentimentelor de respect, de simpatie și de dragoste

Programul partidului

Un an dinamic, eficient, stimulator

A fost dat publicității Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe 1976. Și în acest început de februarie, vibrant prin ecourile pe care le stărnesc însuflețitorile chemări la întreceri în toate ramurile economiei naționale. Comunicatul demonstrează convingător că începutul cincinalului revoluției tehnico-științifice, determinant pentru accesul României la valorile progresului tehnic și științific, este un început realist caracterizat prin creșterea, în ritmuri înalte, a producției materiale și a venitului național, prin accelerarea procesului de modernizare a structurii producției, îmbunătățirea repartizării teritoriale a forțelor de producție, utilizarea mai deplină a resurselor materiale și de muncă și ridicarea pe o treaptă superioară a eficienței în toate sectoarele de activitate. Toate aceste împliniri, toate aceste succese obținute pe planul sporirii producției materiale și al accentuării laturilor calitative ale producției au contribuit la întărirea monedei naționale, la progresul multilateral al întregii economii.

Producția industrială, subliniază comunicatul, a crescut cu 11,5 la sută față de anul precedent — ritm superior prevederilor planului și nivelului stabilit de Congresul al XI-lea al partidului — iar în agricultură s-a obținut cea mai mare recoltă de cereale din istoria țării. Sunt cifre edificatoare pentru dinamismul economiei noastre, cifre statistice și deopotrivă politice prin semnificațiile care decurg din împrejurarea că ele au fost obținute în condițiile stabilității prețurilor și ale unei circulații bănești sănătoase, când multe țări ale lumii cu forțe de producție recunoscut superioare se confruntă cu fenomene de stagnare sau recesiune în economie, când rind pe rind sectoare largi ale producției sunt cuprinse de crize și tulburări de supraproducție sau penurie. Cifre politice, spunem, fiindcă aceste creșteri și ritmuri nu se datorează conjuncturii favorabile existente într-un domeniu sau altul, ci privesc dezvoltarea multilaterală și armonioasă a întregii economii, în toate

sferile producției, pe întreg teritoriul României. Practic, nu a existat domeniu de activitate, teritoriu geografic, unde noul să nu se manifeste în toată complexitatea lui, de la promovarea celor mai avansate tehnologii de fabricație până la asimilarea în producție a unor noi tipuri de mașini cu caracteristici tehnice superioare. Pentru reporter aceste cifre trăiesc prin oamenii acestei țări pe care nu de puține ori i-a surprins înțeleștați în apriga bătălie pe care o presupun fiecare cifră, fiecare procent de la 1 la 110,5, zilnic, oră de oră, noaptea, minut cu minut, pentru mai bine, pentru mai mult, pentru țară și pentru ei și familiile lor, fiindcă, spune comunicatul — în consonanță cu profundul umanism al societății noastre care pune în centrul tuturor preocupărilor sale crearea condițiilor materiale, sociale și culturale pentru afirmarea pleneră a omului, pentru dezvoltarea multilaterală a personalității umane — creșterea veniturilor reale ale populației, indicator care exprimă sintetic creșterea tuturor categoriilor de venituri din retribuția muncii și din fondurile sociale de consum, este de 9,5 la sută, ritm superior celui prevăzut pentru întregul cincinal; au fost construite din fondurile statului și cu sprijinul statului 138,2 mii locuințe, fondurile sociale de consum pe un locuitor au crescut de la 2.397 lei în anul 1975 la 2.574 lei în 1976, numărul personalului din întreprinderi și instituții a sporit cu aproape 260 mii de persoane față de 1975 ș.a. Sunt fapte și cifre elocvente care demonstrează că, așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tot ceea ce întreprind partidul și statul nostru, sensul întregului efort de zidire a noii orinduirii în patria noastră este îmbunătățirea vieții oamenilor, asigurarea unui trai demn și îmbelșugat pentru toți cetățenii patriei noastre, posibilitatea de a-și pune în valoare toate aptitudinile lor.

Cifre-sentimente, mai spunem, deoarece ele probează și indică sentimentele cu care oamenii muncii pornesc în împlinirea sarcinilor de dezvoltare economico-socială a țării pe 1977 — an hotărât al cincinalului revoluției tehnico-științifice. În recenta sa ședință, Comitetul Politic Executiv, apreciind rezultatele obținute în anul trecut, și-a exprimat convingerea că oamenii muncii vor acționa, în continuare, cu aceeași hotărâre și abnegație pentru împlinirea exemplară, la un nivel calitativ superior, a tuturor prevederilor planului pe 1977, asigurând progresul în ritm intens al industriei și al agriculturii, al întregii economii.

NICOLAE CRISTACHE ■

Valea Jiului, ca o mireasă (I)

După ce terminăm, rămâne numele

Pentru a afla ce gândesc oamenii din Valea Jiului despre acest colț de țară care pentru ei înseamnă acasă există mai multe căi. Vă indicăm una, deosebit de lesnicioasă. Intrăm în galeria de coastă a minei Dilja, înaintați 2 km în inima dealului, apoi coborâm cu colivia în puțul orb, continuăm drumul pe galeria principală de transport până la orizontul 440; nu vă opriți, mai coborâm pe un alt puț și parcurgeți câteva sute de metri pe galeria transversală, apoi pe galeria direcțională sub acoperișul stratului 3; treceți, în fine, într-o galerie secundară și vă săltați cițiva metri pe suitor până la nivelul fetei de lucru. La un pas de centrul pământului șeful de schimb Alexandru Vină vă va vorbi astfel despre lumea de deasupra: „Aș vrea să văd Valea Jiului ca o mireasă”. Ideea aceasta a revenit în felurite chipuri, dar cu același invariabil conținut, în discuțiile pe care le-am avut recent cu zeci de locuitori ai Văii, de la prim-secretari de partid la păstori, de la directori tehnici la bucătărese de cantină. Ne-au rugat să scriem frumos despre Valea lor. Nu la cuvinte meșteșugite, poleite se gîndeau acești oameni dirzi, prieteni ai faptelor și dușmani ai vorbelor, duri ca granitul adîncului în lăuntru cărui mulți își duc viața. Ei doreau reflectarea cinstită a împlinirilor și neîmplinirilor, mai presus de toate a marii lor mindrii și a marii lor speranțe. Schimbări fundamentale, transformări înnoitoare s-au petrecut aci, ca și în restul țării și în parte tocmai datorită lor Valea apare azi, mai mult ca oricînd, ca o Vale a contrastelor.

Aerul cel mai pur, cel mai înmiresmat pe culmile Paringului, aerul poluat la poale. Planuri de rezolvare radicală a problemei poluării există, dar, până una alta, există și poluare, ea face parte din peisaj, la fel ca și excelențele condiții de locuit. La Petrila s-a dat recent în folosință primul bloc de garsoniere pentru nefamiliști, altul este în construcție. Dacă își vede de treabă, tinărul

muncitor burlac poate primi, chiar din primele luni, în mod gratuit (se știe că minerii nu plătesc nici un fel de chirie) o garsonieră cu tot confortul. Plus confortul suprem, singur în cameră. „Noi dormeam 50 laolaltă cînd mi-am început ucenicia”, comentează secretarul comitetului orașencesc de partid de la Petrila, Petru Șoșoi.

În această vale în care fluctuația miinii de lucru atinge proporții mari (în unele cazuri numărul celor care anual intră pe poarta minei echivalează numărul celor care ies), stabilitatea la locul de muncă, dragostea bărbătească față de minerit ating și ele culmi nebănuite. La Lonea, cinci frați din Dolj, toți harnici, toți pricepuți și toți artificieri, lucrează de ani de zile în același sector. Care cum a crescut a venit după fratele său mai mare. Tot acolo au muncit patru frați Popescu din Răscăoala, patru frați Buza, alți trei frați Popescu, din Budești, înlocuții acum de copiii lor. Este numai un exemplu. Cît privește pe oamenii muntelui, pe momirani, pentru ei nu se pune problema stabilității în schemă, ci aceea a permanenței în istorie, pe ei nimeni nu i-a clintit de milenii. La Nedeea Vulcanului au apărut deunăzi bătrîni parca desprînși din Colunna, cu sumanele, cojoacele și cusmele lor. „Din opinică în opinică — ne spune, mai în glumă, mai în serios, un profesor de istorie localnic, fiu, nepot și strănepot de păstori ai Paringului — eu și ai mei ne tragem din Deceneu”. Iar nu puțini țărani din Taia, Cîmpa, Jieț, la o aruncătură de băț de Lonea, Petrila și alte centre miniere, oameni ai căror părinți s-au tuns pentru prima oară cînd au plecat în război, lucrează în mină, poartă paltoane Alain Delon și pantofii Guban, iar frumoasele satului dau o fugă la Timișoara după nouăți de la shop.

Subteranul, mai cu seamă, cunoaște cele mai fantastice și imprevizibile contraste. Minerii care au văzut moartea cu ochii și cărora le-a mers vestea că sînt „răi dintre cei mai răi” (în mină cînd țî se spune „omul dracului” înseamnă că ești foarte exigent cu ortacii și cu tine însuși) plîng cu lacrimi muieresti cînd chitaristul folk le cîntă în sala de apel, la ieșirea din șut, despre mama de la țară care vine să-și vadă copilul ajuns domn la oras. Într-un fel, și ei au ajuns domni. Cel puțin în sensul că unii cîștigă 6.000—7.000 lei pe lună.

Vorbînd de contraste, să ne întrebăm însă cine sînt acești mineri. Am întîlnit în subteran mineri mineri (ei sînt firește majoritatea), dar și foști geșionari de la Aprozar, contabili, mecanici auto croitori, șefi de depozit la O.C.L. Textila, coșocari.

Mulți se află aci din dorința de a cîștiga mai mult. Nu puțini au dorit să dea măsura propriei lor bărbății. În fine, unii au venit aci minăți de ambizia de a cînta în falmoasa fanfară minerească de la Uricani sau, pur și simplu, „în recunoaștere” (declarație laudabilă prin sinceritatea ei). Unul din cei mai stimati maștri mecanici de subteran la Uricani a fost aviator pe aparate cu reacție, pensionat din motive de sănătate.

Mulți se încadrează, se statornicește în Vale: sosiți „pentru trei luni” rămîn 30 de ani sau o viață de om. Un bătrîn miner notează scurt în carnetul său: „Nu mai prestez post cu data de azi. Am trecut în pensie la 1 februarie. Destul a fost 47 de ani în subteran”. Acesta, da, a rămas, nu a dat bir cu fugiții. Și totuși, de ce se pleacă din mină? Cîntăm, la întîmplare, „într-o evidentă a minei Petrila”: „Am dat examen la Marina comercială”, „M-a părăsit soția”, „M-am împăcat cu soția și merg la ea”, „Nu pot veni la timp din cauza zăpezii”, „Mă îmbăt și fac nemotivate”, „Sînt măcelar de meserie și-mi vine greu”, „Plec în sat să-mi trec copilul pe numele meu”, „Sînt fotbalist și plec la altă echipă” (teren alunecos, nu insistăm) etc. Cei mai mulți pleacă însă fiindcă doresc, în fond, bani mulți pe muncă puțină. E bine să cîștigi 3.000 lei din primele luni, dar: „Să car eu lemnul ăsta greu? Nu e de mine!” — a exclamat îngrozit un găligan. Alții muncesc cinstit, însă aspirațiile lor nu merg mai departe de un carnet C.E.C. bine garnisit. Un fost șofer din Galați îl anunță pe șeful său de brigadă: „Nea Szabo, de mîine nu mai vin, mi-am făcut suma, 10.000 lei”.

În aceeași mină unde pînă nu cu multă vreme în urmă cocșul (vizitiul) discuta molcom, între vagoneti, cu calul său despre soarele de afară și despre cîmpul în floare, ținîndu-și reciproc de urît — dialog desprins parca dintr-o povestire de Cehov — un proaspăt absolvent al Institutului de mine din Petroșani atacă frontal inerția, propunînd ca plasarea oamenilor în abataj să nu se mai facă empiric, ci prin modelare matematică. Ingineri mai vîrstnici, nelncrezători sau mai puțin informați, dau din cap, totuși îl incurajează: „Vezi ce poți să faci și tu cu partea aia, matematică”. Iar în cea mai mare mină de cărbuni din bazin, la Lupeni, a fost de curînd instalat unul din cele mai moderne complexe în funcțiune în această parte a Europei, vestind că Valea Jiului se află la o cotitură a zbuciumatei

În viața României

sale istorii : pentru ea a bătut ceasul mecanizării intensive a proceselor celor mai grele din subteran, se întrevăd primele semne ale mecanizării totale.

Cale de doar cîțiva kilometri secolul se învâlmășesc. Pe dealuri răsună doine nealterate de trecerea secolelor și poate încă necunoscute de cercetători : „Cît ești Jiule de mare / Și nu ai nici o cărare / Numai apă curgătoare...“ Moșnegi contemporani cu trecutul (unul a închis ochii la 111 ani și n-ar fi murit, sintem asigurați, dacă un neștiutor nu i-ar fi dat coniac după o apendicită) povesteau nepoților, pînă mai ieri, „cum fu cînd fu răvuluția“ — cea de la 1848, se înțelege — iar ei, nepoții, trăiesc cu gîndul la anul 2000, visează la Valea Jiului ca o mireasă. La fel cum visează și cei veniți în aceste locuri din alte colțuri ale țării nu ca să-și facă suma și să bea o bere de despărțire, ci pentru ca să lase ceva în urma lor.

Simion Pădureanu, căruia din pricina proporțiilor sale i se mai zice și Plăcintaru, spunea, ca un poet ce se ignoră : „Mîncîră asta, cît este de greu, te captează, iar cînd îți dai seama că tocmai greu face frumoasă această meserie, îți pare rău că îmbătrînești și că trebuie să ieși la pensie. Îți pare rău că nu mai poți lucra cu munții, pentru că atunci cînd lucră simți o țărnie în tine. Privește suitorul asta, Piatra. O simți cum scriște la perforare, dar ce fel de oameni am fi dacă am abandona? Metru cu metru avansăm și după ce terminăm rămîne numele : suitorul lui Pădureanu, și nu știu dacă este om care să nu se bucure de lucrul făcut cu mina lui. Vine cineva și întreabă : Pe unde urci la stratul 18? Iar răspunsul, dat de oricine, te mîngieie, fiindcă știi că nu poate fi decît unul : Pe suitorul lui Pădureanu“. Îl ascuți pe mine și te cutremur, confruntat cu cea mai sfîșietoare întrebare a existenței : oare tu lași în urmă un suitor al tău?

Cu decenii în urmă, în vremuri de criză, de restriște, Carol Golgoțiu, ultimul muncitor care a părăsit mina Vulcan închisă de capitaliști, a avut ideea de a fotografia cu aparatul său cu burduf și placă antediluviană pe cei 22 ortaci ai săi în ultimul sut. A închis imaginea într-o sticlă cu dop solid, întărit cu ciment și a îngropat-o în locul unde s-a zidit capătul, la orizontul 480. Sticla a zăcut sub apă 20 de ani, căci galeriile au fost inundate. Cînd mina a fost redeschisă, în anii socialismului, sticla a fost găsită în nămol, cu fotografia neatinsă a celor 22 de mineri cu fețe înegrite, haine ponosite și privire aspră. „Aici am lucrat noi“. Sticla aruncată și regăsită în oceanul minier din adîncuri reprezintă un simbol viu, mesajul trecut din generație în generație al celor care au trudit și trudesc aci pentru ca Valea Jiului să devină ca o mireasă.

LIONEL NITESCU ■

La turnătorie continuă din Galați, un grup de tineri revoluționează procesul clasic de turnare

● In loc de 12 ore, același produs se obține acum în numai 45 de minute ● Munca a cinci oameni este făcută de unul singur și mult mai ușor ● Se realizează o economie de metal de 20 la sută

Dimensiunile mașinilor care trepidează pe locul acesta fierbinte sînt impresionante. Doar oamenii sînt obișnuți : un tînăr cu o macara aduce de la oțelărie o oală în care colcăie 150 de tone de oțel topit. Un semnal vioi, podul rulant se oprește și oala este coborîtă ușor și așezată pe un turn rotitor care descrie o jumătate de cerc și o aduce în dreptul firului de turnare. Alți băieți, îmbrăcați în costume speciale, rezistente la flăcări, aleargă și aduc distribuitorul pe poziție de turnare. Sus, la pupitrul suspendat, un tînăr supraveghează întreg procesul de turnare.

Gheorghe Oțelea este de loc din comuna Vulturul (Vrancea). Lucrează în Combinatul siderurgic de la Galați din anul 1968, cînd a absolvit Școala profesională a combinatului. Mai are trei frați care ca și el, sau poate el ca toți ceilalți, își ciștigă piinea dintr-o luptă continuă și directă cu oțelul : unul e oțelar la Buzău, altul laminorist în combinat, iar al treilea e lăcătuș la Șantierul naval din Galați. Cum s-ar spune, familia bătrînelui Oțelea din Vulturul Vrancei și-a urmat și împlinit destinul. Evident, nu și l-ar fi realizat altcîndva, decît în acest timp socialist. Gheorghe Oțelea, care încă mai dă din mîini acolo, în cubul lui de foc, care încă își strigă comenziile către ceilalți băieți din echipă, are categoria „patru cu unu“ și îmi mărturisește că este retribuit cu pînă la 3.600 lei pe lună, adică foarte bine. Locuiește cu soția într-un apartament cu două camere, la un bloc din cartierul „Micro 38“ și au o fetiță.

„Oțelea se convinge încă o dată dacă utilajul e în perfectă stare de funcționare și comandă scurt : „Dă-i drumul!“ În clipa următoare, Nicolae Sarhos, 27 ani, turnător la oală, apasă cu tot trupul său pe o

pirghie și liberează șuvoiul incandescent de oțel. Asistă parcă la o erupție vulcanică : jerbe de scinte sar pînă la 20 de metri înălțime, mușcă mîinile protejate de mănuși, sfîchuite fețele ca un crivăț incandescent. Totul în jur, dar mai ales magma aceea lichidă, își caută o formă durabilă în care să ființeze. Forma este însă pregătită : oțelul o apucă pe un fel de pîrtie ascunsă, trece printr-un tunel cu jeturi de apă și se solidifică într-o formă paralelipedică, lungă de 100 de metri, din care o mașină cu scinte electrice taie felii de pînă la 9 metri. Bramele, așa sînt numite aceste benzi rezultate, sînt apoi luate de brațele altor macarale și transportate, în acest circuit integrat, spre laminare, acolo unde se transformă în foi subțiri de tablă. Apoi, cu puțină imaginație, oricine poate urmări devenirea fluviului de oțel : prin eforturile altor creaturi de bunuri, el va fi prefăcut în cargouri plutind pe oceanele mapamondului, în autoturisme „Dacia“ rulînd pe magistralele de piatră ale aceleiași lumi, în poduri și hale industriale, în alte construcții. Iar această diversă întrebuintare a oțelului de la Galați este o contribuție la civilizație.

Am conturat procesul tehnologic de turnare modernă, practicat de cei 300 de oțelari-turnători de la Turnătorie continuă a Combinatului siderurgic Galați. Continuă, pentru că, aici, oțelul curge în tipare, cristalizatoare ce definesc forma produsului, continuu, ca secunda în minut, minutul în oră, ca ora în ireversibilitatea timpului. A intrat în funcțiune în noiembrie 1975 și încă mai constituie o premieră tehnică națională. Noutatea constă în faptul că a revoluționat întregul procedeu clasic de turnare. Înainte, oțelul se turna în lingotiere de 15-25 tone unul. O șarjă de 150 de tone presupunea turnarea a 6-10 lingouri, într-un timp îndelungat : într-o oră se realiza turnarea, în alte două pînă la șase ore avea loc răcirea lingourilor, urma apoi striparea, adică scoaterea lor din forme, încălzirea și laminarea. Pentru a se ajunge la produsul de bramă, era nevoie de aproximativ 12 ore. Acum, prin mașinile de turnat continuu, același produs se obține doar în 45 de minute. S-a întâmplat o adevărată revoluție tehnică. S-au redus secțiile intermediare — de turnare clasică, de pregătire a utilajului de turnare, de stripare, de fabricare a utilajului de turnare și secția de laminare primară. Cinci secții au încăput așadar în secția actuală, turnătorie continuă. Efortul a cinci oameni a fost preluat de unul singur. Și nu uitați, acest om depune acum un efort mai mic decît înainte : greul cel mai greu a fost preluat de mașină. Se realizează o economie de metal de 15-20 la sută și ceea ce este poate cel mai important este faptul că se realizează o reducere mare de utilaje folosite și de consumuri de energie.

Între timp oamenii s-au schimbat la posturi și la pupitrul suspendat a venit acum Anton Oasenege, un tînăr blond,

de 23 de ani, din Măluștenii Vasluiului, urmărește viteza de extracție a bramei, dirijează răcirea firului turnat. Gestul lui este încărcat de curaj : la 23 de ani, Oasenege deține bastonul de mareșal, iar responsabilitatea sa, dacă nu este egală cu a unui strateg, este egală cu o valoare de sute de mii de lei pe oră. Dumitru, fratele lui mai mic, tot oțelar și tot la combinat, îi spune „generale“. Și nu e numai ironie frățească în acest epitet. Cel mai bun prieten al lui Anton Oasenege este Petrică Gurienco. Își imprumută unul altuia țigări, bani, se sfătuiesc cînd își cumpără unul dintre ei un costum de haine sau chiar o pereche de pantofi. Gurienco are 25 de ani și vine de la Chilia Veche. Tatăl său a fost pescar. A pescuit și el pe ghiolul Mătița, pe canalele Pardina. Gotca și pe alte canale din balta Chilie. În 1967 a lăsat pescăria, a intrat la școala profesională și în 1970 a devenit oțelar. În iunie, același an, era la convertizoare. Cu flăcările s-a obișnuit mai greu : îi scoteau rîri de sudoare din trup și îl făceau să tinjească după răcoarea bălții, după tîmbele corcodeilor, liștelor, după luciul de apă în care s-ar fi aruncat cu haine cu tot. A rezistat tentațiilor, și-a însușit cu temeinicie meseria și cînd turnătorie continuă a fost dată în funcțiune, maestrul Paraschiv Gîscă, din Gemelele Brăilei, care cîntărește omul după valoarea sa profesională, l-a adus aici, împreună cu Oasenege, cu Tudor Trăsnea, și acum iată-l șef de echipă.

Despre curajul acestei tinereți absolute îmi vorbește și inginerul Stan Petre. Are 32 de ani și de loc e din Fîntinele (Prahova). „Este secția cu cea mai rapidă dinamică de atingere a parametrilor proiectați, zice. De la darea ei în funcțiune, cei 300 de tineri, a căror medie de vîrstă nu depășește 25 ani, au realizat producția primului an de activitate în numai zece luni“. Bine au debutat și în 1977. Inginerul Stan Petre susține că pentru acești tineri care lucrează în această secție nouă, cu o mare tehnicitate, cu temperaturi înalte, fiecare turnare este și un act de curaj. Dacă Oțelea de pildă, Oasenege sau Sarhos ar ezita cîteva secunde în luarea deciziilor, aici, la cristalizator, ar putea să compromită turnarea. Adică să deverseze metalul, să rebeuze șarja, să se piardă sute de mii de lei dintr-un singur foc. Cristalizatorul bate acum ca inima unui alergător de cursă lungă. Într-o noapte din septembrie 1976, în schimbul de la 22 și 30 de minute la 6 și 30 de minute, condus de maestrul Ion Păcuraru și inginerul Stan Petre, inima aceasta a bătut mai accelerat :

„Mașina asta era proiectată pentru turnarea a două șarje una după alta. Citisem în literatura de specialitate că se pot turna mai multe. Am vrut să trec peste acest prag. M-am documentat bine, le-am spus oamenilor să se pregătească și pe la orele două am început turnarea a cinci șarje consecutive. Am realizat aceasta prin schimbarea concomitentă a distribuitorilor într-un timp record, de un minut și jumătate. Lucram la secundă. Dacă unul din băieți ar fi intîrziat manevrarea distribuitorilor, am fi compromis turnarea. Eu luasem totul pe... barba mea, cum se spune. Aș fi răspuns de toate oalele sparte. Înțelegeți de ce cred că în noaptea aceea am îmbătrînit cu cîțiva ani“. În felul acesta, inginerul Stan Petre și tinerii care l-au ajutat au redus timpul de pregătire a mașinii cu două ore pe schimb. Au realizat o economie însemnată de metal prin reducerea șutajelor. Buni, chiar foarte buni au fost atunci toți oamenii : și Constantin Mihai, Ion Brebenel, Constantin Popescu, Ionel Căcînschi, Gheorghe Bors, Constantin Ilaș și alții. Altă dată, tot acești oameni au stabilit un record și mai mare : au turnat 13 șarje într-un singur schimb, dar, ce-i drept, nu consecutive. Însă astfel de momente, de maximă încercare omenească, scinteile, însoțite la 1000 de grade, pătrund pînă în virful bocancului și nici nu ai timp să zici : vai ! Și dacă nu ești atent îți intră și în gură. Oțelea îmi spune că soția lui îl întreabă cînd o să-i dispară arsurile de pe brațe. El îi răspunde scurt : „la pensie!“ „Ce, zice, parcă eu n-aș dori să am mîini frumoase ? Aș vrea, dar la meseria mea n-aș mai ciștiga bani frumoși. Și atunci, ca orice femeie, mă iubește și cu mîinile mușcate de artificiale acestui pom uriaș de oțel“. Vorbește în metaforă subtilă Oțelea.

— Reușita dumneavoastră poate fi preluată ca un mod de lucru obișnuit ? îl întreb pe inginerul Stan Petre.

— Poate, dar cere o pregătire deosebită pentru fiecare tînăr, o sincronizare perfectă a operațiunilor de schimbare a distribuitorilor. Deocamdată, o considerăm ca o bună și valoroasă rezervă pentru o eventuală creștere a producției.

Sînt cîteva fapte cetezătoare, pe măsura tinereții oamenilor de la turnătorie continuă. Și dacă vîrsta oțelului s-ar scoti după vîrsta oamenilor care îl elaborează, atunci cu siguranță că aici, la Combinatul siderurgic Galați, există cel mai tînăr oțel din lume.

NICULAE STOIAN ■

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

„CINTAREA ROMÂNIEI“ — Curier

Repere bibliografice pentru repertoriu

Ecourile literare ale cuceririi independenței naționale de Teodor Virgolici. Cartea cu acest titlu apărută la finele anului trecut în Editura Eminescu este, fără îndoială, una din cele mai întinse cercetări asupra unei însemnate părți a literaturii noastre cu mesaj patriotic direct. Integrate în marea tradiție a „creșterii limbii românești și-a patriei cinstire“, atît de memorabil definită de viziionarul Ienăchiță Văcărescu, scrierile consacrate Războiului pentru Independență din 1877, în plină și fierbinte desfășurare a evenimentelor sau după aceea, apar astfel ca unele din cîntările fundamentale ale epopeii noastre naționale. Poezii, povestiri, nuvele, romane, scenețe sau piese de amplă montare, reportaje de la locul bătăliilor, eseuri, pagini de memorialistică sau lucrări cu caracter istoric sînt prezentate și comentate cu un viu interes și un discernămint salutar de vrednic și pasionat istoric și critic literar care este Teodor Virgolici.

Îmbinînd analiza atitudinii civice a unor scriitori și a modului cum aceasta s-a reflectat în opera lor literar-publicistică sau în acțiunile publice (M. Eminescu, V. Alecsandri, Al. Macedonski, I.L. Caragiale, Al. Odobescu, George Coșbuc, Duiliu Zamfirescu, Mihail Sadoveanu, Emil Girleanu, Jean Bart, Gala Galaction) cu privirile de sinteză asupra întregii literaturi scrise pe această temă în epocă sau mai tîrziu (vezi capitolele „Ecourile folclorice“, „Glasul poezilor“, „Reconstituiri epice“, „Contribuția dramaturgiei“, „Solidaritatea națională a scriitorilor din Transilvania“, „Luciditate și spirit critic“, „Ecouri peste decenii“, „Companiune și protest față de destinul veteranilor“, „Semnificații contemporane“), cartea lui Virgolici oferă nu numai profesorilor și tineretului studios, ci și activiștilor culturali, artiștilor profesioniști și amatori posibilitatea de a se orienta în evaluarea și selecția bogatului

material literar care face cu precădere obiectul valorificării sale politico-ideologice și scenice în cadrul manifestărilor Festivalului național „Cîntarea României“ dedicat în acest an Centenarului Independenței noastre naționale de stat. Atenționînd pe cei interesați că ecourile cuceririi independente în literatura noastră de azi sînt mult mai ample decît cele pe care le-a putut recepta Teodor Virgolici, în spațiul, în mod necesar mai restrîns, al lucrării sale, considerăm că sînt binevenite lectura și consultarea acestor cărți cu prilejul organizării diferitelor acțiuni jubiliare din această perioadă.

Imnurile neatîrnării, după cum se poate remarca și din titlu, este una din multele antologii care se puteau realiza selectînd materialul literar comentat în cartea lui Teodor Virgolici. Zic una, pentru că practic chiar fondul poeziei noastre pe această temă este de departe mai cuprinzător. Și în acest caz criteriul istoric a primat, astfel că poetul oltean Victor Rusu ne-a prezentat în antologia cu titlul de mai sus, apărută tot la finele anului trecut în editura craioveană „Scrisul românesc“, îndeosebi o selecție a poeziei scrise în epocă sau cu puțin timp după aceea. Chiar unii contemporani ai lui Coșbuc, ca Al. Davila, D.C. Olănescu-Ascanio, Cost. T. Stoika (acesta publicînd chiar în revista craioveană „Ramuri“) etc. n-au fost incluși în antologie cu versuri memorabile. Dincolo însă de această inconsecvență a selecției (și ciclul „Cîntece de vitejie“ al lui Coșbuc este scris dealtfel cu mulți ani după evenimentele), antologia, prima apărută din seria celor programate în cadrul aniversării Centenarului Independenței și al Festivalului „Cîntarea României“, dă o imagine emoționantă a peisajului liric străbătut de liniile de forță ale eroismului național de acum un secol.

Alături de poezii binecunoscute, unele dintre ele nelipsite din nici un manual școlar sau antologie patriotică, precum cele ale lui Alecsandri, Macedonski, Coșbuc, Sion, Nenițescu, recitatorii și realizatorii de montaje literare pot găsi în această carte mobilizatoare pagini lirice, deși de mai restrînsă circulație astăzi, datorate unor nume de rezonanță ca G. Baronzi, Barbu Ștefănescu Delavrancea (debutant încă pe atunci), G. Cretzianu, Gr. Bengescu, Scipione I. Bădescu, N. T. Orășanu, Iosif Vulcan, Petre Dulfu, N.

Vulovici ș.a. Fragmentar sau integral, aceste poeme pot reinvia în memoria contemporanilor zilele de avînt patriotic și eroic de acum un veac.

Piese într-un act. Editura Eminescu, totdeauna receptivă față de cerințele vieții noastre cultural-artistice, ca și față de acele ale tineretului studios, își onorează și de data aceasta, cu mai multă promptitudine decît alte instituții similare, obligațiile sale față de formațiile artistice angajate în Festivalul „Cîntarea României“. Ca atare, recent, un set de 23 de piese într-un act a fost editat sub forma unor fascicule, reunite sub aceeași banderolă. Inegale ca valoare, unele mai vechi, impuse deja în mișcarea teatrală de amatori, altele recent scrise, aceste piese într-un act vor fi, desigur, primite ca „piinea caldă“ de către cei direct interesați. Bucuroși să întîlnim printre autorii lor nume de mare prestigiu ale dramaturgiei românești, ca și debutanți, odată cu felicitările adresate editorului, vom consemna titlurile tipărite (din titluri se poate adesea deduce și problematica abordată) : „O familie“ de Dan Tărcăbilă, „Iancu la Hălămagiu“ de Paul Everac, „Prima anchetă“ și „Hora“ de Cristian Munteanu, „Pastune plus rațune sau temă de luptă“ de Al. Mirodan, „Oameni de omenie“ de Gh. Drug, „Tărâni — 1907“ și „Departamentul de casă“ (teatru-document) de Mihai Georgescu, „Podul sau Curierul special“ de Silvia Andreescu-Teodor Mănescu, „Fiul satului“ de Ion Băieșu, „Schimbul“ de Aurel Stărin, „Adolescentul“ de Horia Lovinescu, „Ideea“ de Petre Bărbulescu, „Eroina de la Jii“ de Nicolae Tăutu, „Înainte de revărsatul zorilor“ de Doru Moțoc, „Mintuleț în paradis“ de Sütö András, „Zorile la patru cincizeci și patru“ de Ionel Hristea, „Cînd apune soarele“ de Constantin Duică, „Picătura de venin“ de Gh. Vlad, „O femeie ca multe altele“ de Lucia Demetrius, „Pui de om“ de Victor Eftimiu, „Ocheșel și Bălăioara“ de Stefan Iureș și „Micul Dorobant“ de Toma Biolan, aceste trei din urmă destinate școlărilor și teatrului de păpuși.

În speranța că oficiile informative făcute de noi vor fi de un real folos celor angajați în această perioadă într-o activitate febrilă fără precedent, vom mai reveni cu astfel de „curiere“.

Primăvara de foc 1907

● Răscoala din 1907, „rezultatul creșterii conștiinței țărănimii noastre, al setei ei străvechi de libertate și o viață mai bună”, după cum o caracteriza tovarășul Nicolae Ceaușescu, își găsește o pregnantă oglindire în documentele vremii, care continuă să emoționeze, să zguduie conștiințe, azi ca și ieri. În paginile ce urmează ne-am propus să evocăm acea primăvară de foc prin mijlocirea câtorva documente, unele din ele poate mai puțin cunoscute publicului larg, pe care le-am putut cerceta prin bunăvoința conducerii Muzeului de istorie a Partidului Comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România. Îi aducem mulțumiri pe această cale.

Lucrări apărute în preajma răscoalei sau în perioada imediat următoare dezvăluie cauzele adânci ale nemulțumirii țăranilor, nedreptele orînduiei, crunta înapoiere economică și socială a satului românesc. Răsfoim filele unor asemenea cărți: „Pentru ce s-au răscolat țărani” de Radu Rosetti, „Alimentația țaranului” de doctor Nicolae Lupu, pe atunci medic primar al județului Fălciu, „Proprietatea rurală în România” de G.D. Creangă, „Chestiunea țărănească” de Vasile Kogălniceanu — acesta din urmă reproducind în moto cuvintele rostite la 1857 de ilustrul său înaintaș, Mihail Kogălniceanu: „Țăranul este talpa țării”. Strigător de nedreaptă este repartitia suprafeței arabile: 7790 moșieri dețin 50,82 la sută, în timp ce 300 000 de țărani nu posedă nici măcar un petic de pământ. La aceasta se adaugă fiscalitatea excesivă, abuzivă, lipsa de drepturi politice, cortegiul de umilinți la care este supusă această „talpă a țării”. Și mai presus de toate, foamea. Nota, cu involuntară candoare, un ziarist al vremii în „Patria”, câteva zile după izbucnirea vîlvății în nordul Moldovei: „Țăranii s-au revoltat... Ei devastează satele, tulbură liniștea orașelor, se împotrivesc armatei și sînt readuși cu gloanțe la ordine. Astfel, din cinci în cinci ani, țăranul moare de foame și-i dăm porumb să trăiască de azi pe mâine, iar din douăzeci în douăzeci de ani țăranii se răscolă și noi împușcăm pe unii din ei ca să ținem în friu pe ceilalți. N-a venit în mintea nimănui că este vreo legătură între faptul că țăranul moare de foame foarte des și acela că se răscolă uneori?”

Era însă prea tîrziu pentru întrebări retorice. Iată cum descrie un alt ziar al vremii starea de spirit din primele

zile ale răscoalei: „Pământ și revoluție. În satele blajinei noastre Moldove au izbucnit răscoale țărănești, ale căror urmări nimeni nu le poate prevedea. Pământ! e strigătul ce răsună din văile întunecate ale județului Vaslui. Pământ! e suspinul sfișietor ce iese din pieptul slăbit al țaranului moldovean”.

Ținem în mînă o telegramă istorică. După antet, o banală depeșă de presă, „prezentată la Hîrlău, nr. 2, cuvinte 63, data 1/III 1907, ora 12”, adresată de un corespondent local ziarului „Adevărul” din București. Cu această telegramă își face intrarea pe scena istoriei un sat obscur din Moldova care avea să se înscrie cu litere de foc în cronică a celui an: Flămînzii. Se arată acolo: „Locuitorii satelor Flămînzi, Rădeni, Stoenesti, înarmați cu ciomege, furci, s-au răscolat, gata pentru devastare.” În continuare, se evocă „puhoiul de revoltanți”.

Telegrame alarmate curg de la prefecturi către ministerele din București; din Capitală către procuraturi, între Ministerul de Război și comandanți militari locali, un noian de corespondență oficială care, dincolo de frazeologia obișnuită, „avem onoarea a raporta”, „avem onoarea a informa”, „vă rugăm luați măsuri de urgență”, „avem onoarea...”, lasă să transpară deruta cercurilor guvernante. Cum de-a fost, cum de este posibil? O depeșă din Botoșani către procurorul general din Iași, transmisă și la București, anunță: „La ora 10 dimineața un mare număr de orășeni și săteni au năvălit asupra orașului cu pietre și ciomege... Starea foarte îngrijorătoare, deoarece sîntem fără armată și tot orașul e înconjurat de săteni și țigoveți...” De subliniat repetata mențiune că țărani acționează laolaltă cu orășenii.

Ministerul de Interne, Ministerul de

O căsuță din Flămînzii anului 1907

Război, Procurorul general sînt anunțați din Hîrlău: „Chiar în acest moment ni se telefonează de inspectorul comunal și directorul prefecturii din Podul Iloaiei că țărani în număr de aproape 300 au năvălit în Podul Iloaiei și devastează tot orașul.” Alte telegrame informează: „400-500 locuitori din Bîrlad au înconjurat primăria... În oraș și în județ este mare agitație.” „Județul Olt, răscoală serioasă.”

Mișcarea cuprinde, încet, încet, întreaga țară. Într-o adresă a Ministerului de Interne din 3 mai 1907 se enumeră „județele în care s-au petrecut răscoalele țărănești”, și anume: Argeș, Bacău, Botoșani, Dolj, Dorohoi, Fălciu, Gorj, Iași, Mehedinți, Muscel, Neamț, Olt, Prahova, Putna, Rîmniceu Sărat, Romanați, Roman, Suceava, Tecuci, Teleorman, Tutova, Vaslui, Vîlcea și Vîlșca.

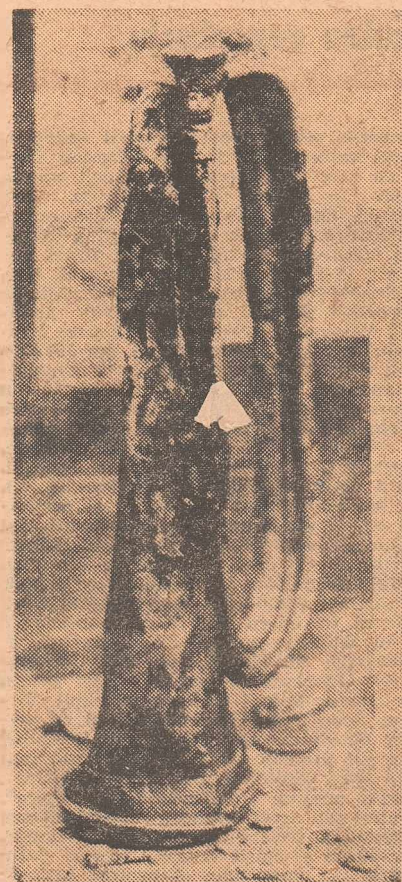
Deși oficialitățile căutau să acrediteze ideea că „tulburările” aveau un caracter pur distructiv, documentele pun în evidență revendicări concrete, economice și sociale, conturate chiar în vîlmășagul evenimentelor. În timp ce în țară se dă foc conacelor boierești și se ard catastifele arendașilor, un grup de țărani „adunați sub cerul li-

ber pe Valea Fîntinelor” se pronunță în favoarea unui larg program de măsuri economice și politice. Iată începutul acestui pilduitor „Proces verbal întocmit de adunarea țăranilor din comuna Stănești, județul Teleorman, astăzi 11 martie anul 1907, duminica ora 2 p.m. Noi, locuitori țărani din comuna Stănești, plasa Dunărea, județul Vîlșca, adunați sub cerul liber pe Valea Fîntinelor, în fața școlii de copii, luînd în dezbateri situațiunea politică și economică a țărănimii din țară și din localitate ne unim spre a lupta alături de comitetul țărănesc din București adunat la 5 septembrie 1906 în sala Opler, și pentru conducerea acestei mișcări alegem ca comitet care va intra în legătură cu cel din București pe... (urmează numele — n.r.), care va lupta pentru următoarele puncte.” Revendicările includ improprietărea, înființarea Casei rurale, modificarea legii tocmelilor agricole, votul universal etc.

Alături de țărani se află muncitorii de la orașe. În „grandiosul miting de la Eforie” de la 11 martie, vorbitorii fac să răsună cuvîntul proletar: „Nici o speranță să nu ne punem în cei de sus, care știu să facă reforme numai pentru ei. Noi să ne punem speranțele noastre

Muncitori petroliști din Tîrgoviște participanți la răscoală

Cu această trompetă care a răsunat și la 1877, Petre Gorgoteanu din Săcuieni, de lângă Tîrgoviște, chemat sătenii la luptă

Presă timpului consemnând proporțiile răscoalei și ale repressiunii.

nu în acei care distrug puterea de viață, ci în forțele noastre proprii, în voința, în hotărârea noastră de luptă." „Muncitorii din orașe, robii fabricilor și atelierelor, cu durerile și nevoile lor pot pricepe mai lesne decât oricine durerile și nevoile robilor de la sate.”

Un manifest editat de Mihai Gheorghiu Bujor, în care se lansează un apel către ostași de a fraterniza cu țărânii răsculați, se încheie cu această frază ca o lovitură de ciocan: „Niciodată gloanțele voastre în pieptul țărănilor asupriți!”

Iau apărarea țărănilor și intelectualii, de la simplii învățători (o listă lungă scrisă cu mîna tremurată înșiră numele a zeci de învățători arestați și judecați pentru această „vină”) pînă la profesori universitari, publiciști, scriitori de frunte: Caragiale, Vlahuță, Nicolae Iorga, N. D. Cocea. George Coșbuc are onoarea să figureze, într-o insolită ipostază, într-o notă a Siguranței adresate prefectului de Dimbovița: „Am onoarea a vă înainta alăturata scrisoare, împreună cu poezia „Vrem pămînt” a lui Coșbuc și vă rog să binevoiți a lua măsurile ce veți crede mai nimerite și eficace pentru preîntîmpinarea de noi îndemnuri la răscoale, căutînd a descoperi pe instigatori și a-i înainta parchetului.”

Deosebit de semnificativă este și o moțiune care reliefează solidaritatea studenților din Iași cu țărânii răsculați.

„Studenții Universității din Iași, în mare parte fii de săteni, întruniți împreună cu cetățenii, astăzi 1 martie 1907, în sala Pastia pentru a se consătuți asupra stării de tulburare a satelor din județele Moldovei în care locuiesc părinții și frații lor”, își unesc glasul „cu plîngerea sătenilor în suferință”. Studenții cer, între altele, „să se rezolve cît mai în grabă problema rurală”, votîndu-se o lege pentru exploatarea moșilor de către obștile sătești.

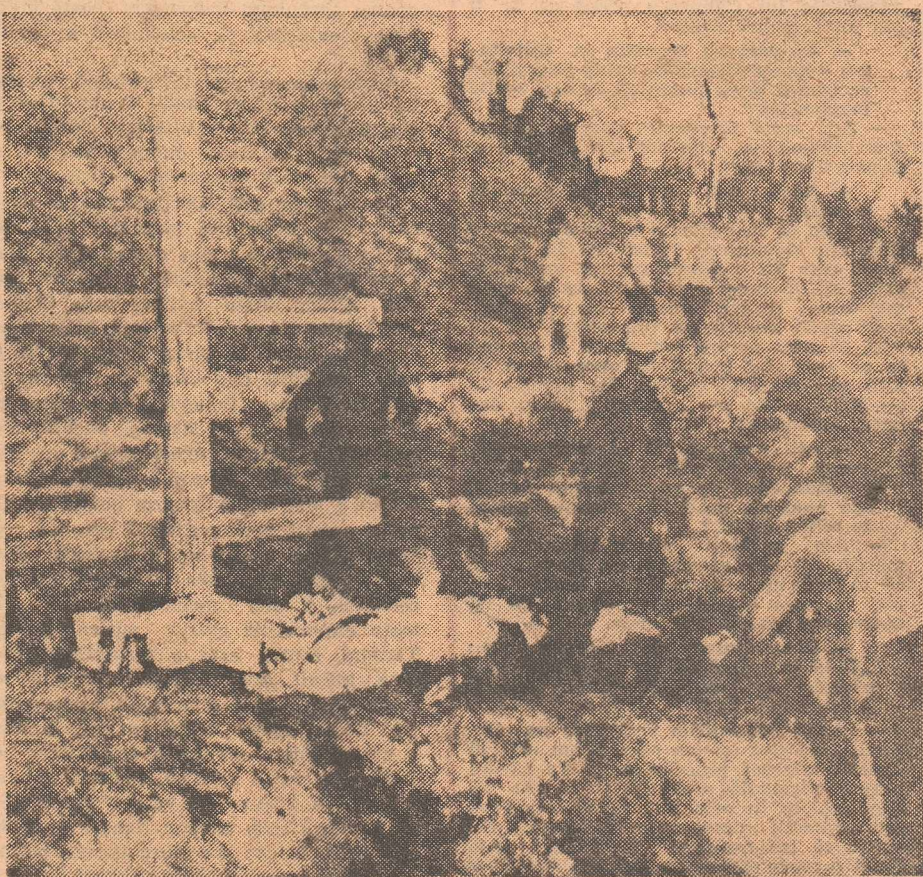
Intruniri de protest ale studenților împotriva înăbușirii răscoalei s-au ținut și în alte orașe. La cea din București — citim în „Cronica” din 8 martie 1907 — a luat cuvîntul și Nicolae Iorga, care a spus: „Această răscoală trebuia să se întîmple mai demult și mă mir că nu s-a răsculat toată țara pînă acum. Țărănilor nu le-a rămas alt mijloc de scăpare. Luptați, studenți, căci noi, profesorii, vom fi totdeauna alături de voi și nu vă vom lăsa pradă tiranilor și speculatorilor.”

Nu ne vom referi, în textul de față, la repressiunea răscoalei, lăsînd să vorbească imaginile, cu mult mai grăitoare. Represiunea, desigur, nu a rezolvat nimic; dimpotrivă, a exacerbât contradicțiile de clasă în sinul societății românești, prevestind noi înclăștări. Pe de altă parte, ea a avut un ecou internațional, deloc dorit de guvernanți. „Le Temps”, „Die Zeit”, presa iugoslavă, telegrame adresate Ministerului de Externe de către reprezentanții diplomației ai României la Roma și la Haga, precum și alte documente vădesc reverberațiile în opinia publică internațională și în una din rezoluțiile Congresului Internațional al II-a, de la Stuttgart, în vara anului 1907, se ia poziție împotriva repressiunii.

Răscoala înfrîntă a dăinuit în mințile oamenilor, în clocotul de minie al claselor asuprite. „Multă vreme, de-a lungul milenarei existențe a poporului nostru — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — țărănimea a reprezentat cea mai importantă forță a progresului social, purtătoarea năzuințelor de neafîrnare și a sentimentului de demnitate națională... Unul din momentele istorice de neuitat, care va vorbi peste veacuri de uriașă energie revoluționară a țărănimii, este anul 1907.”

Noi, oamenii anului 1977, în această primăvară a speranțelor noastre, noi, contemporani cu viitorul, constructorii ai României de azi și de mîine, evocăm primăvara de foc 1907, neuitînd că la baza a tot ce clădim stau jertfa și clarvizlunea înaintașilor. Acum șapte decenii ei au înscris una din cele mai glorioase pagini ale luptei sociale a poporului român.

LIONEL NIȚESCU ■

Fotografie simbolică: și după moarte, lanțurile rămin. Picioarele țărănilor executat rămin încătușate.

Nemuritorul

Cunosc un om frumos, nemuritor;
Un om de-o nebunească simplitate
El diplome n-avu de nici un rang.
De priceput s-a priceput la toate.

De obicei el s-a sculat la trei,
În dimineața lui de om al muncii,
A mers la cîmp, și uneori pe front,
Lăsînd femeii cum să-și

crească pruncii.

A fost sărac și a rămas sărac,
De-a lungul unor lungi și reci ursite,
Puțin i-a trebuit spre a trăi
Și multe a-nvățat pe necitite.

Din cînd în cînd n-a mai putut răbda
Urîtul bici asupra vieții sale.
Și s-a sculat cu patria în cap
În marile istoriei răscoale.

L-au ars pe rug, sau l-au lovit în piept,
L-au aruncat cu boii în morminte,
El și-a rostit nemulțumirea lui
De care neamul a luat aminte.

Nimic din ce există pînă azi
Nu se făcea, de nu era să fie
Și el, acest atît de simplu om,
Într-o atît de tristă Românie.

Nici astăzi în idile eu nu-l văd,
Nu cred că fericirea lui e gata,
M-aș rușina, să mint, și de strămoși
Și de bunicul meu, ca și de tata.

Că sintem toți un neam din neamul lui,
Al celui care, brazdă lingă brazdă,
A măsurat pămîntu-ntr-adevăr
Și-arată ce, adîncă-i țara noastră.

Și piinea lui, mai dulce spre a fi,
Și viața lui mai bună să-i rămîină,
El este astăzi, lingă muncitor,
Și cărturar, chiar patria română.

Ce limbă românească ne-a adus,
Să o vorbim și miine și poi miine
Și cum mingie el acest pămînt
Cu mina lui mai caldă ca o piine.

Zidit e dintr-un straniu aluat
Și e nemuritor prin tot ce face,
Cînd iese-n cîmp și-și bagă coasa-n fin
Miroase cerul a curat și pace.

Mai bine ca profeții simte-n nări
Ce iarnă e, cum o să fie vară,
Știe mai mult ca oricare din noi
Cam cite țări române are țara.

Că tot ce noi am învățat din cărți
El a bătut cu inima și pasul,
Prin ochii lui privește ceru-n noi
El are-n piele, incarnat, atlasul.

Sărman țaran român, bătut de vreme,
Ca lov, de chinuri încercat o viață,
Ridică-te, în cărțile de neam,
Durabilă statuie și măreață.

Prea ai servit al țării tale drum
Și-ai dat iubirea ta fără condiții,
Ca noi să nu-ți aducem gîndul bun
Tu, om bătrîn, tu mai bătrîn ca scîiții.

Același ai rămas și ești și azi
Același ești, tu rădăcina noastră,
Aștepti al primăverii dulce semn
Să ieși să pui semințele în brazdă.

Același om, precum din tine cresc
Și muncitorul azi, și cărturarul.
De obicei pe brazdă te găsim,
De nu cumva te cheamă și hotarul.

Dar tu prea bine știi ce-i de făcut,
Și lingă armă, și lingă femeie,
De-atîtea ori silit ai fost să bați
Tot drumul de la brazdă la tranșee.

Rămii al nostru, ziditori și piini,
Și om mai ideal ca idealul,
Că-n tine s-au unit întii-și-ntii
Valahia, Moldova și Ardealul.

Unite, înainte de-a le fi
Silit istoria la despărțire,
Al țării trunchi tu ești, țaran român,
Izvor de grai, de neam și nemurire.

Istoria te-nconunează demn
Ca voievod al muncii și-al răbdării
Dă-mi mina ta trudită să-ți sărut,
Măria Ta, Țăranule al Țării I

ADRIAN PĂUNESCU ■

Scriitorii români de azi sînt scriitori comuniști și prin operele lor servesc cauzei socialismului

— Se spune că nu vă place să povestiți despre copilăria dumneavoastră? E chiar așa?
— Intocmai.
— Îmi puteți da o explicație?
— Nu-mi place să vorbesc despre copilărie și adolescență. Simt chiar o repulsie față de perioadele acestea. N-am nici o amintire frumoasă de atunci. Eram mereu crispat. Am avut profesori buni, dar ne-comunicativi. Am suferit de faptul că eram apăsător sau constrins. Voiam mai multă libertate. Altfel, nici nu luasem bine cunoștință de mine însumi. N-aveam nici un ideal, nici un țel. Destul de grav, nu-1 așa?

— Așa e.
— Pur și simplu, nu știam ce sînt, ce voi deveni. Pînă la 15 ani am făcut sport. Fotbal, ciclism, atletism, înot. Știi la ce eram mai bun?

— ?
— La atletism. Dar de la 15 ani am abandonat totul, afară de înot. Numai în armată am mai participat la un fel de maraton, echipat ca de război. Am făcut 25 de kilometri în 3 ore și 20 de minute. Ce zici, nu-1 un timp bun?

— Nu-mi dau seama. N-am alergat niciodată 25 de kilometri. Ați primit vreun premiu?

— Trei zile permise.

— Când ați descoperit totuși că aveți ceva de făcut pe lumea asta?

— La universitate. Mi-am descoperit vocea de scriitor. Am început ca poet, am scris proză și am rămas pînă la urmă în critică. Și asta, nu pentru că n-aș fi putut să le fac și pe celelalte în continuare.

— Când l-ați cunoscut pe Călinescu?

— Din primul an de facultate. Era profesor la Iași. Pe vremea aceea mentorii mei erau alții — Ibrăileanu, Lovinescu. Dar, curînd, Călinescu a devenit pentru mine un model, modelul incomparabil.

— Nu înțeleg cum a putut deveni un model pentru dumneavoastră un om cu totul și cu totul diferit de temperamentul pe care îl aveți.

— Depinde cum îți închipui că era Călinescu.

— O prezență tumultuoasă.

— Fals. Nu era ce părea la prima vedere. În intimitate era mai puțin zgomotos. Manifestările sale bubuitoare cred că erau mai mult pentru a impresiona pe ceilalți. De ce să n-o spunem? Îi plăcea să joace teatru. Dar, altfel, era temperat, nu lipsit de discreție și adesea delicat. Voia, spunea el, să fie un om complet. Am fost la un moment dat secretarul lui literar. Am vrut să colaborez cumva cu Călinescu. Am luat astfel cunoștință mai palpabil de genul său, de felul său de a fi în literatură și viață.

— În această calitate de secretar ați copiat ISTORIA LITERATURII ROMÂNE...

— Și încă nu o singură dată. Călinescu nu avea încredere în mașina de scris. Își dactilografiera numai scrisorile.

— În cât timp se poate copia ISTORIA LITERATURII...?

— În câteva luni. Lucram de dimineață pînă seara. Sînt în total 3500 de pagini dactilografiate. Să-ți spun un amănunt: scrisul meu seamănă bine cu cel al lui Călinescu. Din pricina asta s-au făcut unele confuzii. De pildă, în *Biobibliografia* întocmită de Ion Bălu a apărut un manuscris în facsimil ca aparținînd lui Călinescu (tubita lui Bălescu). E scris de mina mea. Mai gravă a fost includerea unui studiu al meu în volumul lui G. Călinescu *Scriitori străini*. Mi l-am restituit în volumul meu *Reflexe și interferențe*.

— Este adevărat că dormiți foarte puțin?

— Dorm 4—5 ore din 24.

— Sînteți de invidiat. Aveți timp de citit. Dar, revenind la Călinescu, de ce aproape de fiecare dată interveniți atunci cînd cineva încearcă să descifreze opera și personalitatea lui Călinescu. Socotiți că sînteți singurul păstrător al adevărului despre marile scriitori?

— Da, intervin pentru că în ultimul timp s-au ivit detractori ai lui Călinescu. Atunci trebuie să apară cineva pentru a da replica.

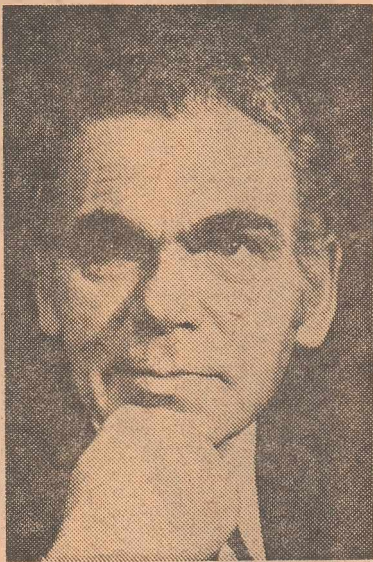
— Ați fost pus în mai multe rînduri, cum se spune, „pe două coloane”, arătîndu-se asemănările dintre textul dumneavoastră și cel al altor istorici literari. Vreți să vă explicați?

— Nu numai eu am fost acuzat de plagiat, ci și Maioreșcu, Lovinescu, Călinescu. *Viața lui Mihai Eminescu* a fost socotită de unii un asemenea plagiat. Toți cei care m-au acuzat că am transcris rînduri din alte lucrări se referă la date și informații. Niciodată însă o interpretare de-a mea nu a fost aliniată cu altă interpretare. Dealtfel, *Literatura română veche*, cartea mea, este o lucrare de 600 de pagini. Exagerez dacă spun că, 60 de rînduri din această lucrare pot fi apropiate de alte lucrări. Asta face cam două pagini. Rămîn originale 598.

— Destul de multe.

— Nu cred că e mai original în știri N. Cartoian față de N. Iorga sau D. Popovici față de același N. Iorga.

— Nu pot să uit modul în care ne țineți la facultate prelegerile. Intot-

● Istoricul și criticul literar Alexandru Piru s-a născut la 22-VIII-1917 la Mărgineni (Bacău).

● Bibliografie selectivă: *Literatura română veche* (1961), *Literatura română premodernă* (1964), *Liviu Rebreanu* (1965), *Costache Negruzzi* (1966), *Viața și opera lui Garabet Ibrăileanu* (1967), *Panorama deceniului literar românesc 1940—1950* (1968), *Cearta* (1969), *Varia* (1974), *Poezia românească contemporană* (2 volume — 1975).

deauna căutați partea amuzantă a lucrurilor, cea capabilă să fie ironizată.
— Ironia este instrumentul meu critic principal. Ea înseamnă o obiectivare a spiritului critic. O distanță necesară față de obiect. E adevărat, urmăream și să vă dispun.

— Reuseați, vă asigur. Dar de opere, pentru a fi mai bine înțelese, cred că trebuie să te apropie.

— Apropierea prea mare, mai ales în critică, este contraindicată. Bine se vede numai de departe.

— Dar nu prea clar, totuși. Dumneavoastră însă vă place mai mult să negați. Poate de aceea nu vă apropiați cu simpatie de textele literare.

— Aș dori să afirm, aceasta e adevărata critică. A arăta, a explica, a demonstra că avem de-a face cu o operă literară. Dacă însă nu dăm peste o asemenea operă, nu ne mai rămîne decît să facem haz. În *Poezia românească contemporană* m-am ocupat de 190 de autori. Puteam să-i aleg, ca alții, pe cei mai importanți și să scriu numai de bine. Așa procedează Eugen Simion, pe care-l prețuiesc foarte mult. Spre deosebire de el, eu mi-am asumat riscurile de a scrie și despre ceilalți. Puteam să fac acest lucru fără ironie?

— Ați scris, după părerea mea, și nu numai după a mea, nedrept despre unii poeți de azi. Aș aminti tratamentul sever aplicat generației din care face parte Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ion Gheorghieș...

— Cred că nimeni nu a scris mai judicios despre ei decît mine. Să luăm cazul lui Marin Sorescu. El a beneficiat de o prezentare elogioasă a lui Călinescu, făcută la rugămintea unei persoane. Era un articol de complezență, în care se apreciază o poezie ca aceea intitulată *Trebuiau să poarte un nume*, pe care personal o socotesc fără valoare artistică. Majoritatea criticilor au fost înriuriți de acest articol.

— Care poate o fi fost scris la vreo sugestie. Asta nu înseamnă că nu e exact.

— Ești liber să crezi ce vrei. Vreau să-ți spun că Sorescu e un poet bun care însă de la volumul *Tușiți* a început să excedeze. Îți închipui că un mare poet și-ar fi intitulat volumul *Tușiți*? Ar fi făcut asta Philippide?

— Alexandru Philippide n-ar fi făcut asta nu din pricină că e un mare poet — cum și e dealtfel — ci din pricină că universul său poetic este cu totul altul.

— Sorescu a devenit la un moment dat autor de poezie frivolă, pe placul unui anumit public. Dar numai cu simplul spirit nu se face literatură. Excesul de spirit în poezie duce la parodie.

— Aveți o imagine de ansamblu a literaturii române de la începuturi pînă azi. Ați putea risca o caracterizare a ei?

— Cred că în literatura română există două epoci mari: Junimea și perioada dintre cele două războaie.

— Dar cea de azi?

— E o continuare a celei dintre războaiele mondiale.

— Nu a apărut nimic nou?

— Ba da. Mulți scriitori: Marin Preda, Eugen Barbu, Fănuș Neagu, Mihai Beniuc, Geo Dumitrescu ș.a. Astăzi, scriitorii sînt mai angajați ca înainte, au o atitudine mai fermă față de evenimentele sociale, politice, sînt mai interesați de ceea ce se petrece în propria lor țară ca și pe întreg cuprînsul planetei. Scriitorii români de azi sînt scriitori comuniști și prin operele lor servesc cauzei socialismului. Depinde însă în ce măsură această literatură e creație durabilă, nu convenționalism. Căci nu toți scriitorii se străduiesc să se ridice de la particular la universalitate. Eminescu, știi bine, nu a făcut nici un poem despre Războiul pentru Independență. A ilustrat în schimb genial ideea de independență în *Scrisoarea III*. Literatura înseamnă transgresarea istoriei. Adevărata literatură nu este istorică, ci transistorică.

— Adică?

— Aceasta înseamnă a trăi prezentul din perspectiva viitorului. Adrian Păunescu este un astfel de exemplu. Succesul poeziei sale stă în contemplarea gravă a problemelor prezentului și în viziunea unei noi lumi din care suferința și nedreptatea au fost înlăturate. Păunescu e un apărător al demnității umane, al capacității omului de a schimba lumea, de a o face mai bună. De aceea, poeziile sale au ecou în mase. Dar, alături de el, sînt alți autori de simple declamații.

— Cum trăiește un critic literar istoric?

— Fără îndoială, nici critica nu poate trăi în izolare, fără o perspectivă. Ca orice scriitor, criticul trăiește într-un anumit spațiu și timp despre care trebuie să lase o mărturie.

— Care ar fi mărturia dumneavoastră?

— Mărturia mea este a unui care, la chemarea partidului și a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, am pus, după puterile mele, umărul la edificarea societății socialiste, în drum spre comunism. N-aș vrea să fiu decît unul dintre cronicarii literaturii române contemporane sine ira et studio. Concep literatura sub semnul durabilității. Istoria trebuie asumată, subordonată creației. Avem nevoie de o literatură reprezentativă a epocii noastre, pe ale cărei pagini urmașii să ne găsească și să se mîndrească de efortul nostru, așa cum noi ne mîndrim cu Eminescu, Creangă, Caragiale, Sadoveanu, Arghezi, Rebreanu. Congresul educației politice și al culturii socialiste a lămurit lucrurile tocmai în acest sens. Al abordării cit mai profunde a realităților de către literatura română.

— Sînteți învinovățit, mai mult sau mai puțin deschis, că din pricina dumneavoastră nu a apărut cea de-a doua ediție a *Istoriei literaturii române* de G. Călinescu.

— După doi ani de la moartea lui, am pus la punct ediția a doua a *Istoriei*, operă finită, în mare parte (95%) publicată de autor. Am depus manuscrisul pe masa Editurii Minerva acum zece ani. Nu am nici o vină că nu a apărut pînă acum. Sînt oameni care nu cunosc ediția a doua și care propun să se fotografieze textul din 1941 și să se dea la sfîrșit adaosurile lui Călinescu. Cred că ar fi cea mai gravă eroare.

— Aș vrea să revenim la activitatea dumneavoastră de critic literar. De ce tratați lirica feminină cu mai multă bunăvoință?

— Am scris favorabil despre poezia Anei Blandiana, dar tot atît de bine și despre Ioan Alexandru.

— Apoi, unii susțin că povestiți poeziile.

— Cred că la mijloc e o glumă pusă în circulație de marele eicist Ion Lotreanu. După cum tot o glumă (asta a temutului critic Al. Dobrescu) e afirmația că scriu mai bine despre poezii „de al doilea raft” decît despre cei importanți. Cînd vrei să scrii despre toți poeții, e normal ca pe unii să-i tratezi cu simpatie și pe alții să-i respingi cordial. Nu înainte de a-i analiza, de a-i „povesti”, nara, descrie, interpreta.

— Ați publicat și dumneavoastră poezii. V-ar fi plăcut să vă fi tratat cu atîta lipsă de menajamente cineva, așa cum ați procedat dumneavoastră în atîtea cazuri?

— Am publicat poezii într-un almanah. Și am constatat cu surprindere că nimeni nu m-a persiflat. Bineînțeles, nici nu m-a lăudat. Am trecut ca și neobservat cu poeziile mele.

— Una dintre ele începea așa: „Cînd în oglindă mă privesc / Un singuratic lup apare...”. Chiar sînteți aidoma lui, rău?

— Să nu confundăm realitatea cu ficțiunea. Eu sînt un om bun. N-am ambiții care să întrecă puterile mele. Nu mi-am propus niciodată acest lucru. Vreau să conviețuiesc în cele mai bune relații cu toți confracții care fac literatură. Nu vreau să ies neapărat în evidență. Am făcut o parte din ce am vrut să fac. Sper să pot continua și chiar sfîrși. Nu crezi că e destul pentru un om?

— E.

GEORGE ARION ■

Țăranii în literatură

În multe țări în care s-a dezvoltat o literatură, autorii au încercat să sintetizeze într-un tip ceea ce ar fi putut constitui expresia fizică, psihică, morală și în genere comportamentală specifică națiunii sau poporului respectiv. În alte cazuri, o epocă a impus un tip caracteristic pentru întreaga societate sau pentru o parte a ei, personajul avînd șansa să devină erou național, popular sau reprezentativ: John Falstaff, Joseph Prudhomme, Bai Ganiu, Svejik, Iliia Muromet. În sfîrșit, a apărut posibilitatea de a se consolida personaje reprezentative create dintr-o perspectivă străină: tipul francezului din punctul de vedere al americanului sau invers, tipul englezului din punct de vedere francez, tipul evreului din anecdote. Să încercăm să vedem cum se prezintă aceste realități ale literaturii în spațiul românesc.

După un prim și rapid examen descoperim că nu există un personaj cu caracter de erou centralizator în literatura noastră. Există un Păcală, cite un haiduc sau voievod, dar aceste personaje sînt mai ales persoane sau chiar personalități, care nu pot fi confundate sau reduse unele la altele. În genere, ele pot reprezenta o aspirație sau o calitate, nu toate aspirațiile și nu toate calitățile.

O altă posibilitate de a crea tipuri reprezentative ar fi putut-o constitui prezența dialectică. Există, evident, un tip structural de oltenean, de muntean, moldovean, ardelean, bănățean sau maramureșean: dar asemenea realități, exploatare de italieni încă de pe vremea comediei dell'arte, de germani sau americani chiar și azi, n-au dat pînă acum tipuri memorabile. A apărut Nea Mărin, personaj interesant, speculînd superficial realitatea, care dealtfel nu are nici măcar concurenți.

Există posibilitatea de a crea tipuri pornind de la o experiență de clasă.

Singura diferențiere care a funcționat și funcționează în literatură este aceea care ține seama de existența satului și a orașului. Desigur, o diferențiere care ar contraria pe cititorul sau pe specialistul din alte țări. Tîrgul, orașul, citadinismul nu au impus însă un tip care să aibă pretenția de generalitate. Rămîne țărînimea, clasa cea mai numeroasă, rezervor energetic și spiritual. Paradoxal este că literatura cultă nu a reflectat la începuturile ei realitatea demografică. De-abia realității Junimii, de la Creangă și Slavici la Duiliu Zamfirescu, au dat tipuri de țărani. O altă observație: în mai toate țările Europei s-a manifestat un dezinteres pentru țărînime, determinat poate și de lipsa evidentă de actualitate a acestei clase.

Reymont marchează la începutul secolului un ecou internațional tardiv. Dar această inactualitate nu există pentru români, care continuă dimpotrivă să dezvolte literatura universului țărănesc.

Constatarea cea mai interesantă este că această literatură, îndreptățită să dea un tip național, a dat numai tipuri memorabile, dar diversificate și nesubstituibile. Avem țărani români prin Slavici, Duiliu Zamfirescu, Rebreanu, Sadoveanu, Coșbuc, Goga. Un țărăn este Ilie Moromete, un altul Lae Cordovan. Avem țărani de Titus Popovici, D.R. Popescu, Fănuș Neagu, Dinu Săraru, Nicolae Velea, Iulian Vesper. Acești țărani nu sînt reductibili. Este această situație paradoxală? Mai multe ipoteze pot fi făcute: nu a apărut încă scriitorul care să crezeze tipul, a trecut sau n-a venit încă timpul unui asemenea tip, nu există necesitatea și nici modelul lui unic. În toate explicațiile există puțină logică. Țăranul român este o virtualitate literară, infinit diversificabilă. Țăranul român poate ilustra o întreagă caracterologie. Deja avem cărți în care țăranul a rămas țărăn, pierzîndu-și calitatea socială, dar nu și spiritul. Această calitate îl va salva. Chiar dacă va diminua importanța clasei sale, țăranul român va continua să modeleze literatura tocmai pentru că a devenit prea țirziu obiectul ei, ca și al civilizației.

MARIAN POPA ■

Puncte de vedere

Sincronismul — o necesitate?

Se discută încă în presa noastră literară despre sincronism, și chiar și în paginile acestei reviste s-au făcut auzite unele ecouri, ceea ce dovedește cel puțin actualitatea lui. Dar problema relațiilor (foarte complexe, în nici un caz unilaterale) între fenomenul literar românesc și sfera mai largă a culturii universale cu care sintem contemporani, sau am fost în felurite epoci istorice, nu poate fi redusă la formula sincronismului. Ea nu ni se pare cea mai fericită expresie a ceea ce mulți creatori gîndesc sau au în vedere. Nu pentru că ne-am teme neapărat de formule, dar fiindcă simplificarea ideii e vădită, iar sensul ei polemic, de certă oportunitate, nu trebuie în nici un caz trecut cu vederea.

Cînd o pune în circulație, Lovinescu

vorbea pe baza experienței sale limitate și a unui moment istoric care totuși a trecut de mult. După primul război mondial, literatura română trebuia scoasă cu gesturi energice din mentalitatea simplistă a unei concepții de interes local. Ea trebuia încurajată să se confrunte cu marile probleme ale societății contemporane, să illustreze schimbările sociale survenite în această societate. Chiar și un Camil Petrescu a susținut aceeași idee (fără însă a întrebuița termenul), încercînd a corela literatura ce trebuia să apară de necesitățile spirituale ale unui stat unitar și modern, dar și de cuceririle de ordin științific și filozofic ale „noii structuri”. Amindoi aveau însă în vedere dogmatismul limitativ al „Vieții românești” după care societatea românească mai trebuia să străbată multiple etape pînă să ajungă la nivelul Europei. Amindoi căutau să infrîngă niște prejudecăți.

A trecut o jumătate de veac de atunci, creațiile s-au dovedit abundente, dar mai ales deconcertant de variate, și ideea de a trage concluzii asupra lor pe baza corespondenței cu vreun fenomen din aria marilor literaturi de tradiție istorică a trebuit să sufere numeroase nuanțări, cînd nu radicale amendări. Afară de aceasta, „sincronismul” s-a dovedit a nu fi un fenomen chiar așa de recent cum s-a crezut, ci doar o formulă pregnantă

care acoperă o situație destul de veche. Există fenomene în literatura română de la sfîrșitul veacului trecut, de pildă, care anticipează echivalentele lor străine, sau cel puțin premerg unele experiențe notabile apărute pe plan mondial. Altele nu sînt clasabile în această categorie, dar rămîn totuși valoroase.

Contemporani cu noi, sau foarte apropiați de noi prin vîrstă biologică, un Mateiu Caragiale, M. Sadoveanu sau V. Voiculescu au scris o literatură care nu se poate valorifica prin teoria sincronismului. Marea eflorescență lirică a momentului actual cu ce poate fi comparată din literatura altor țări? Și ce sens ar avea această comparație, în măsura în care s-ar putea face?

Azi trăim un moment de încredere în forțele noastre, pe baza unei experiențe a creației care nu stătea la dispoziție vechilor observatori. Arta fiind domeniul libertății, ea aparține și din acest punct de vedere celor îndrăzneți. Sincronismul a lucrat la timpul său ca un factor de încurajare și descătușare dintr-o mentalitate timidă, aparent „chibzuită”. Să zicem neapărat că a fost o eroare fertilă? Oricum, imperios necesar ni se pare a medita asupra prezentului și a hotărî cu instrumente adecvate realității lui.

ALEXANDRU GEORGE ■

Moartea capodoperei?

În ce măsură critica poate fi prospectivă și ce credit pot avea afirmațiile unor viitorologi din domeniul creației artistice care caută să descrieze destinele viitoare ale culturii, este greu de precizat. Variabilele fenomenului artistic de pe cele mai diverse meridiane de pe glob sînt extrem de numeroase. Stadiile de dezvoltare a literaturii și etimonul lor național și social-istoric subliniază de asemenea existența unor tipuri de opere extrem de diferite. De aceea stabilirea unor invariante literare cu pretenția de a reprezenta un simptom general al timpului nostru pare să sursuce și ea la rîndul său numeroase semne de întrebare.

Dar în pofida acestor dificultăți, unii critici din țări cu îndelungate tradiții culturale nu ezită să demonstreze în primul rînd un anumit proces de mediocrizare a literaturii. Trebuie să precizăm însă de la început că nu este vorba de acel tip de **profeți pesimiști** care vestesc în toate ocaziile **moartea artei**. Aserțiunile de acest gen sînt penibile deoarece sînt împotriva unor fapte de domeniul evidenței. Prin urmare, nu aceste **preziceri** aberante sînt de natură să ne rețină atenția, ci încercările de **prognostic** ale unor intelectuali îndrăgostiți de artă, dar care asistă cu o tristețe neputincioasă la declinul ei. Să fie oare doar o iluzie, o deformare optică convertită într-o falsă judecată de valoare, rezultatul din comparația dintre trecut și prezent? N-ar fi pentru prima dată cînd anumite spirite tradiționale sau conservatoare ar preamări trecutul în dauna prezentului. Este adevărat că nu mai avem un Homer sau un Vergiliu, un Dante sau un Shakespeare. Dar genurile literare s-au metamorfozat me-

reu, unele specii literare au dispărut și au fost înlocuite cu altele mult mai adecvate spiritului noilor trupuri.

Inventarul acesta de mari prezente „dispărute”, intrate în muzeul imaginar al artei, nu lasă, așadar, multă vreme impresia unui vid istoric în cultură. Locul titanilor acceptați a fost luat de alții. Dialectica creației relevă astfel un proces complex de eflorescență și decădere, de apariție a unor noi opere care reprezintă cel puțin un echivalent valoric al altora care s-au transformat în monumente. A murit Cervantes dar a intrat în arena literară Balzac, Tolstoi și Dostoievski au dispărut și ei, iar după aceștia a venit epoca lui Thomas Mann, Proust, Joyce, Kafka, Musil, Sadoveanu, Brebeanu. Amenințată în mai mare măsură de criză, poezia a reinviat și ea mereu. După Novalis și Byron a existat Eminescu, apoi universul liric s-a lărgit mereu cu Baudelaire și Rilke, cu Benn și Montale, cu Arghezi și Blaga ș.a.

Dar dintre toate genurile literare cel mai puternic atins de eroziunea timpului rămîne teatrul. Poate mai mult decît pe alte planuri de creație, aici valorile consistente își au propria lor forță persuasivă de perenitate. Privim mereu cu interes un spectacol de Sofocle, o piesă de Shakespeare, o comedie de Calderon de la Barca sau de Molière, simțim însă lipsa de vitalitate a tragediilor lui Voltaire, a dramelor lui Goethe sau Schiller. Asistăm după o notabilă trecere a timpului la receptarea lui Caragiale, Ibsen, O'Neill, T. Williams și, după o altă pauză evidentă, ne amuză Brecht cu colajele sale ingenioase, breșa iluzionistă fiind spartă în cele din urmă de Ionescu, Dürrenmatt și M. Frisch.

Desigur că un examen retrospectiv al creației literare din ultimele decenii nu ar putea duce pe nimeni la concluzia că ne găsim în fața unei imense pauze în scriitura literară sau a unei retrageri programate sau ascetice în tăcere. Dimp-

trivă, asistăm la o proliferare a romanului și a poeziei, la o acaparare a pieței literare de cartea-document, ca și la o seducție masivă exercitată de operele de știință-ficțiune. Statisticile literare demonstrează că în țările mari apar anual mii de romane, iar în cele mai mici acestea se ridică la ordinul sutelor. Poezia, din ce în ce mai puțin citită în unele arii de cultură, continuă să supraviețuiască prin noi nume și modalități ale discursului liric. Și totuși, parcă o anumită nostalgie după **operele de căpătîi** începe să ne invadeze. Avem în acest amplu circuit de informație cărți diferite, dar nu opere cu **valoare de unicat**. Cîtim poezii pînă la saturație, dar ne găsim în fața unui fenomen de obositoare repetiție. Ici, colo, apare o carte de senzație al cărei succes se risipește în cîțiva ani într-o masă de scrieri mediocre.

Comparația dintre trecut și prezent începe să fie din ce în ce mai agasantă. Agresiunea fâșișă a unor „**spirite inovatoare**” contemporane față de titanii trecutului seamănă cu o execuție de operetă lipsită de vlagă.

Multe romane contemporane din diferite țări par a fi niște **machete**, construite în funcție de niște **casete libere** în care s-ar putea integra un coeficient de originalitate. Proza este adesea plicticoasă pînă la epuizarea forței de lectură a cititorului, poezia se convertește într-un discurs rafinat de cuvinte sau într-un act ludic antiliric, iar teatrul este un **Kitsch** ușor degheizat.

Apropiatul final de mileniu înscris în bilanțul său, odată cu proliferarea cărții literare, și **dispariția treptată a capodopelor**, marile spirite creatoare pînd a fi plecate într-o vacanță luată pe un timp nedeterminat. Nostalgiea puternică a cărții de căpătîi rămîne un semn al acestui răstimp, după care nu ne îndoiem că poate să urmeze o altă renaștere culturală.

ROMUL MUNTEANU ■

Cronica literară

A. I. Zăinescu: „Legea viei”

A. I. Zăinescu e prezent cu un nou volum de versuri. Reputația de „poet dificil” se verifică de astă dată numai în parte. **Legea viei** trimite în fond la cărțile anterioare; aceeași vocație a lumii, aceeași impresie de primordial. Un poem se numește **Grădinite ascunse**, ca volumul din 1974.

Chiar „**legea viei**”, metafora dominantă, nu este inedită. Am putea găsi și alte semne de continuitate, indicii siguri de limpezire și deschidere. Incifrarea — cită există — ține mai mult de indecizia tematică.

Desigur, între timp s-a fixat mai bine concepția despre poezie; iar maturitatea poetului se vede și din meditația despre cuvinte, prilej de a ajunge pe altă cale, mai adecvată liric, tot la originar: „Cuvintele, cuvintele dintr-o dată-au plecat, / Cînd le-am găsit, luasem rîurile-n sus către vatră: / Țineau o carte-n mîini și scinteiau ciudat, / Grele, pe o masă de piatră”.

Că e vorba totuși de altă vîrstă poetică nu e greu de observat. Nînsorea, albul zăpezii, înghețul, motive din ce în ce mai frecvente, semnifică puritatea regăsită. O altă nuanță ar fi închiderea pentru moment în tăcere, în cuvintele-statu-

„Grel zăpezi ni s-aștern în cuvînt” (nu în suflet!) — spune fără emfază poetul și pretextul e oferit de amintirea copilăriei (Să tai lemne). Întoarcerea nu e însă posibilă. Accentul nici nu cade pe tema propriu-zisă, satul în speță. E limpede: poetul nu transcrie secvențe trăite mai demult (amintirile sînt epice). Experiența de viață i se substituie o experiență lirică, mai explozivă. Nu trebuie să refuzăm un anume rafinament poeziei lui A. I. Zăinescu. Ce-i drept, convinge mai bine încă în poemele despre țărani, dar și latura cealaltă ni se pare un ciștig autentic. Nu mai puțin în **Cioplitorul** (o parabolă), pe un ton grav ironic, exprimă o mare încredere în sine, în forța creatoare lăuntrică. Artistul plasmuește ființe și într-un fel statuile participă direct la ritualul vieții: „Venea singură piatra spre el și da spic / Iar statuile-au plecat să mîncească apoi și sare”.

Dincolo de motive și teme, ne întîlnim pînă constant în lirica lui A. I. Zăinescu un sentiment de abandonare. La un moment dat se sugerează că poezia trebuie să fie un **ocean întors**. Ne-am gîndit prima dată la un sens retrospectiv: „rara înflorire din adînc”. Mai e vorba însă și de percepția răsturnată a lucrurilor. Astfel că detalii, mărite enorm, se resorb în suprafețele imense ale neantului vizual. Poetul se cufundă cu voluptate în departele iluzoriu; existența (creația) devine, nu mai începe discuție, o „aventură în alb” (titlu de poem, încheiat ostentativ cu vocabula **Moarte**). Totul pare fulgerat de îngheț, dar se păstrează în același timp un aer de frăgezime și de vis solar. Pînă și în oraș diminețile au „miros crud de rouă și asfalt”. Melancolii suave străbat viziunile poetului, oscilînd aproape dramatic între puritate și vinovăție. S-a adîncit, cu alte cuvinte, registrul liric.

O preocupare a poetului, cea mai notabilă deocamdată, e aceea de-a armoniza contrastele (poate și ca revers al conflictului etic): „Lumină ce se întuneacă frumos, / Rug de întuneric greu topit

în unde...” Am citat din poemul „Iubire”. Dragostea apare aici ca suferință carnală („smulgere a cîrni parcă de pe os”), dar poetul se regăsește lucid în reveria zborului. Nici vorba de stil colțuros, cum s-a tot spus. Impresia finală e de echilibru, de sublimare într-un gest de reclusiune calmă: „Răzbuună patimile-n mine — o stea ce sună / Și înghețuncheș în mine surd, ca sub un scut”.

În **Legea viei**, poem central în volum, se ciocnesc de asemenea atitudini opuse. Un accent viguros profetic se face simțit în cele din urmă. „Vă dau legea viei!” Nu de întoarcerea la arhaicitate e vorba sau la ireversibilul țărănesc (satul agonizează ieratic lirica lui A. I. Zăinescu), ci de perpetuarea unui ritual, mai aproape de tiparele firii. Organizarea poemului (e ceva caracteristic) sugerează împliniri rotunde. Amploarea inspirației corespunde, încît poemul lung, vast, nu e o simplă convenție. De obicei el apare ca răspuns la o întrebare fundamentală. Înțîlnim uneori și asociații de coșmar ca în **Ploaia de euc**. Un detaliu e amplificat pînă la metafora eschatologică. Cruzimi suave (cuvîntul e de neevitat) însoțesc imaginile insolitei retrospective.

Undeva poetul se consideră „prînz din vîrstă de mijloc”. Sensul e puțin ambiguu, mai ales că apar unele accente ale destrămării (boala, de exemplu). Nu este exclusă totuși posibilitatea de regenerare: „Au pătruns dealurile-odată cu ceata în oraș, / Cai înalți din podgorie care sîșie asfaltul...” Cu adevărat originală se dovedește a fi evocarea satului și orașului ca într-o grandioasă totuși confuzie de regnuri. Într-un poem evoca exodul satului la oraș: „Se mută stveca familii la oraș...” A. I. Zăinescu e poetul unei noi geneze. O altă lume se naște și o nouă lege morală („Legea viei”) și, odată cu ea, poezia însăși: creație participînd la creație.

Cu acest volum A. I. Zăinescu atinge treapta deplinei maturități.

CORNEL MORARU ■

Faptele și vorbele

Anecdota literară

Vai, publicăm tot mai rar anecdote literare. Să fi secat oare izvorul lor? E o ipoteză care nu ține deloc, fiindcă printre colegii se povestesc zilnic o grămadă, recente.

Ne-am încrîncenat sau am prins prea mult ștaif? Altfel, de ce materia aceasta foarte gustată lipsește din publicațiile noastre? Pînă și **Almanahul literar '77**, cînd e vorba de așa ceva, dă doar niște glume cu muzicieni și patru anecdote mari și late care se referă la Oscar Wilde, Antoine, Ampère și d'Annunzio. Ba, să respect adevărul exact: în ultima e vorba și de Victor Hugo, Dumas-père, Balzac, Musset, Sully Prudhomme și Gautier, scris cu h (sic!).

Îl coboară cumva anecdota literară pe un autor? Dimpotrivă, aș zice. Vorbele cu haz spuse de el sau actele comice săvîrșite cîndva îi sporesc popularitatea. Lumea află că și poezii ori romancierii reputeți sînt oameni cu nevoile și ciudățeniile lor, iar asta îi apropie de cititori. G. Călinescu tipărea programatic în **Jurnalul literar** o rubrică de anecdote din viața scriitoricească, mai mult, le acorda o funcție caracterologică importantă ori de cîte ori redacta biografia unor autori și voia să facă perceptibilă o anumită tipologie umană. Dușmanii l-au acuzat pe Lovinescu că umbla avid după mici istorioare rătăcioase despre confrății săi și le-a băgat în **Memorii**. Sînt de conceput însă excelențele sale portrete morale fără astfel de ilustrații definitive? Camil Petrescu edificase cu febricitatea lui **speculativă** o întreagă teorie a valorii „substanțiale” pe care o are anecdota. Și, dacă reflectăm puțin asupra a ceea ce este propriu-zis o mărturie „autentică” și o manifestare umană „concretă”, constatăm că nici nu exagera prea mult.

Oricum, două păcate ale vremii, la noi, au împins — am impresia — sub obroc anecdota literară.

Unul e o prudență despre care am mai vorbit. Autorii sînt transformați, din viață, în monumente. Și, se știe, „statuile nu rid nici-odată”. Ele trebuie să păstreze permanent un aer solemn, adînc meditativ sau profund iluminat, singure vrăbiile își îngăduie micul impertinent față de personalitățile pietrificate prin consacrare.

Ipocrizia, pentru că respectul e doar fațadă. Cum autorul, săracul, intră pe ușa unei redacții de edituri, începînd cu scosul bonului de la poartă descinde brusc în dură realitate.

Al doilea păcat e de ordin doxografic. Din atîta carte înghîțită, pe a amegate, onora li s-au cam încurcat lucrurile simple în cap. Au ajuns, de pildă, la concluzia că omul din carne și oase nu interesează cînd scrie o carte; altul decît el ține pînă în mină, „cul” lui transcendental artistic. Autorul veritabil al textului tipărit **n-are** buletin de identitate, e „vocea” misterioasă care se desprinde din „scriitură”. Ce anecdote literare pot, prin urmare, exista despre o pură abstracție gramaticală?

Aici, numai cînd cite o persoană în carne și oase își bagă picioarele în paginile sale, elevate, criticul începe să trăiască și el aventuri terestre. E o șansă pentru anecdotică literară.

OV. S. CROHMALNICEANU ■

Vreau să aflu ce-am investit și ce-am produs

Vizitând întreprinderea de sirmă și produse din sirmă de la Buzău, aveam să constat, în scurtă vreme, că numele maestrului Stan Cazan, secretarul comitetului de partid, era adus mereu în prim plan, ceea ce m-a îndemnat să încerc să-l întâlnesc neapărat. Cunoșcându-l îndeaproape, aveam să remarc în scurtă vreme că Stan Cazan înfrunghiează tipul muncitorului avansat, gânditor și executant, totodată, al unor procese pe care le cunoaște foarte bine și, așa cum aveam să aflu, dintre care unele îi aparțin, în exclusivitate sau în parte. Datorită meritelor sale de om și cetățean, aveam să aflu în continuare că maestrul Stan Cazan fusese ales deputat în Marea Adunare Națională și membru supleant al Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

— Care poate fi programul zilnic al unui astfel de om?

— Îmi propun, evident, un program zilnic dar, mărturisesc că arareori el rezistă așa cum arată când ies pe ușa casei. În contact cu uzina apar, mai totdeauna, puncte și activități noi. Dificultatea constă în alegerea lor. De aceea, îmi fac un dublu program: unul pentru întreprindere, altul personal. Încep, întotdeauna, cu atelierul unde ajung înainte de ora 7 pentru a face prezența și a distribui sarcinile de producție. La 8, sînt la comitetul de partid, îmi revăd obligațiile zilei, scadențele. Lucrez cu tovarășii din birou. La 9 redevin maestrul și sînt preocupat de materializarea gândurilor care mă frământă în acel moment.

— Cunoașteți, nu mă îndoiesc o clipă, comandamentele majore ale industriei noastre. Căroră le acordați preponderanță?

— Le trăiesc, ar fi mai exact spus. Indicații apar mereu și sînt de natură să ne ajute dar nu să ne facă munca. Dacă ne gândim bine, constatăm că ele se înscriu, de cîtiva ani de zile, pe o linie consecventă, astfel încît pe multe dintre ele ar trebui să le presimțim. Cine-și îndrăgește meseria sînt convins că o poate face. Aici nu ne blocăm în lungi ședințe de prelucrare a unor astfel de indicații, cu întocmiri de planuri de acțiune etc., ci discutăm, operativ, completînd, cînd este cazul, programele noastre de măsuri.

— Ce vă preocupă deci în acest moment, în cel mai înalt grad?

— Stați că ajungem și acolo. Mai vreau să spun ceva de la mine... Desfacerea produselor noastre cunoaște un ritm formidabil. Ele sînt solicitate în construcțiile civile și industriale, în telecomunicații, în agricultură, în fabricarea organelor de asamblare (suruburi, piulițe); la electrozii de sudură asigurăm 54% din întreaga producție, pe țară. Dacă am rămîne în

parametrii proiectați, am sta pe loc. Dorința noastră este însă aceea de a depăși planurile, iar sarcinile politice ne cer același lucru. Aceasta nu este posibil fără introducerea noului, mai ales în întreprinderea de sirmă care este și foarte modernă, avînd deci parametrii aliniați cu tehnica cea mai avansată. Dar tocmai în aceasta constă dificultatea depășirii prevederilor planificate. Ce mai poate fi nou la o uzină foarte nouă? Ideile, ideile care ne vin explozînd utilajele, cunoscîndu-și pe toate fețele văzute și...nevăzute. Un exemplu: o mașină de trefilaj, căreia i-am adăugat un bobinator, realizat în atelierul de autoutilare, are acum o productivitate cu 16% mai mare decît pînă acum. Vom generaliza metoda. Modificînd chiar concepția veche sau clasică, dacă vi se pare că așa sună mai frumos, am renunțat la metoda de a strînge sîrma în colaci de cîte 60 de kg, pe care îi lega un om, și facem colaci de o tonă, fără să-i mai legăm. Tot grație bobinatoarelor. Aceasta înseamnă, concret, productivitate și eficiență, adică două dintre comandamentele despre care vorbim.

— Cînd vă interesează ceva anume, cum vă comportați? Deveniți nervos, neatent cu alții, ursuz în relațiile de familie, distrat sau absorbit de gânduri? Vă exteriorizați în vreun fel anume?

— În acest moment ușa se deschide și trei oameni, în salopete, cu șepci de protecție pe cap, ținînd ca pe o frînghie de alpinism colacii de sirmă, în jurul umărului, intră și salută vag, ducînd 2-3 degete spre cozoroc. Îi caută pe maestrul Cazan. Vor să știe dacă mai trebuie să meargă la trefilare ori la atelierul de autoutilare.

— Luați un lăcătuș ca lumea, să vă facă rolele de la compase și atunci se rezolvă, le spune Stan Cazan, referindu-se, evident, la o situație ce-i era binecunoscută. Pînă termină, sosesc și eu. Cred că și Săpunaru are ceva de spus. Dați și pe la el...

Apoi revine la discuția întreruptă.

Să vă spun care este marea noutate pentru noi. Cu cîtiva ani în urmă, nu cunoșteam decît problemele întreprinderii. Nimic mai mult. Dar ele erau izolate de cele ale ministerului nostru. Ce se importă, cit costă... Cine să ne spună? Indicațiile sînt bune, nimic de zis, dar explicațiile care ni se dau în ultima vreme, mi se par și mai importante. Ele te fac să gîndești, să te zbați, să reușești, să te simți cu mult mai util decît atunci cînd îți-ai făcut stricta datorie, a fiecărei zile. Făceam și înainte diverse lucrări, chiar pentru alte întreprinderi. Dar le făceam, așa, de amorul artei. Astfel, a început la noi diversificarea produselor. La început făceam 4 tipuri de electrozi, că atîta ni se cerea. Fiecare rețetă, pentru fiecare electrod, costă 50 de mii de dolari. Pe cei care cumpără. Noi am renunțat. Ni le facem singuri. În prezent executăm 42 de tipuri de electrozi. Întrebați-l pe inginerul chimist Constantin Teodorescu ori pe inginerul șef Eugen Sandu cit s-a muncit la un singur electrod, la cel mai perfecționat, nu-i vorbă, electrodul tubular, premieră mondială la apariție. Cam trei ani bunisori. Asta ar fi, după capul meu, diversificare și eficiență. Eficiență dacă nu-i generală, nu mai e eficiență. Ce vreau să spun? Dacă întreprinderea nu și-a realizat planul la toți indicatorii, n-am făcut nimic. Despre depășiri de-abia după aia se poate vorbi. Mie „globala” nu-mi spune nimic, ca să știți. Vreau să aflu ce-am investit și ce-am produs, cu ce-am rămas în mină, asta mă interesează.

EM. VALERIU ■

Oameni care cîștigă timp

— Tovarășe inginer Ștefan Deciu, la sfîrșitul anului trecut s-a întocmit aici, la Depoul C.F. Iași, al cărui șef sînteți, un plan de măsuri pentru traducerea în fapt a hotărîrii conducerii de partid și de stat privind reducerea săptămîinii de lucru. Care sînt mijloacele de aducere la îndeplinire a acestei hotărîri aici, la locul dumneavoastră de muncă?

— La noi s-a hotărît o reducere a săptămîinii de muncă la 44 de ore. Va trebui să trecem la fafpe încă din anul acesta, din vară. Bineînțeles, această reducere a duratei timpului de lucru nu poate fi posibilă în afara unei organizări perfecte a muncii. Planul de măsuri întocmit are chiar acest scop.

— Să exemplificați.

— Trebuie neapărat să creăm ceea ce aș numi o „economie de personal”, pentru că săptămîina de lucru va scădea, în acest an, dar planul va crește, iar noi va trebui să facem față noilor obligații cu aproximativ același număr de oameni. Se înțelege, aceasta o vom putea face numai încheind, o dată pentru totdeauna, cu „risipa de personal” care acum, din păcate, se mai întîmplă. Mă refer la prestațiile neproductive, de exemplu. Or, și mai concret, la orele de așteptare. Ce se întîmplă acum? De aici, de la Iași, un mecanic de locomotivă se duce la Birlad, de pildă, să preia un tren. Pînă acolo el călătorește ca orice călător, dar orele acestea de drum i se plătesc. Deși omul stă, nu lucrează, el este totuși retribuit. Unitatea se încarcă deci cu acest timp neproductiv. Să luăm și un alt exemplu. Să zicem că mecanicul se prezintă la serviciu exact cînd trebuia să vină, dar locomotiva lui n-a sosit încă. Ei bine, atunci operatorii de circulație dispun ținerea echipei respective în așteptare. Alte ore care se plătesc, deși oamenii, efectiv, nu lucrează. În condițiile unei săptămîini de lucru cu durată redusă, e ușor de înțeles că întirzierile în circulație, defecțiunile pe parcurs vor trebui cit mai mult evitate.

— Cum?

— Teoretic, simplu: prin revizuirea proceselor tehnologice de pregătire și echipare a locomotivelor. Practic, ceva mai complicat: prin revizia locomotivelor trenurilor de marfă după un parcurs de 1000 de kilometri, și după 24 de ore de parcurs la locomotivele trenurilor de călători. Dar, sigur, o măsură atrage pe alta. Dacă v-aș vorbi acum despre nerespectarea contractelor pe care unele întreprinderi le au cu noi, să știți că n-ar fi fără legătură cu cele ce spuneam mai sus. „Electrotehnica” sau „Electromagnetica” din București, de exemplu, nu-și prea respectă obligațiile de a ne da la timp contactoare electrice și rele. Reducerea săptămîinii noastre de lucru depinde, într-o măsură pe care unii tovarășii poate nici n-o bănuiesc, de rezolvarea problemei pieselor de schimb. Văd călătorii că nu iese trenul la timp din depou? Explicația e una: n-avem o piesă sau alta. Și-atunci ce facem? Luăm, bineînțeles, piesa respectivă, în grabă, de pe o altă locomotivă — care rămîne la rîndu-i defectă — și trenul cu pricina pleacă în cursă. Or, tocmai pentru a evita acest „hocus-pocus”, ziceți-i cum vreți, ne-am străduit ca în atelierul depoului să înființăm compartimente speciale de asigurare a pieselor. Avem spații, avem mașini. Deocamdată unele lucrează într-un schimb, altele în două. Vrem să le facem să existe permanent, 24 de ore din 24. Locomotivele nu vor mai veni, remorcate, și nu vor mai rămîne în depou pînă li se scot și li se repară piesele defecte. Ele vor sta aici doar atît timp cît durează montarea pieselor gata făcute. Apoi, la treabă. În felul acesta, bineînțeles, cîștigăm timp, un timp care trece în contul nostru și ne creează acea rezervă ce ne permite să reducem săptămîina de lucru. Știți dv. că pînă acum o treime din timpul de lucru al unui mecanic de locomotivă era neproductiv?

— Mărturisesc că nu știam. Înțeleg astfel, mai bine și în ce constă rezerva aceea de timp de care vorbeați.

— Aici, pentru punerea la cheltuielă a acestor rezerve se dă bătălia! Fiindcă, altfel, dacă trecem la săptămîina de lucru de 44 de ore și ne păstrăm la același mod de a munci, ne-ar mai trebui oameni. Cam 12 la sută în plus. Or, noi nu vom crește, ca număr de oameni, decît cu 1 la sută. Adaug că sarcinile planului pe acest an sînt mai mari cu aproximativ 5 la sută decît cele de anul trecut. Soluția, am lăsat să se înțeleagă mai sus, e creșterea productivității muncii. Creșterea ei efectivă, care să poată suplini cele 16 ore mai puțin pe lună, în medie, pe care le va lucra fiecare muncitor al nostru.

— Cifrele dau, parcă, o anume siguranță cuvintelor dv. Ne întorcem la măsurile pe care le veți lua pentru a ajunge, cum spuneți, la o organizare perfectă a muncii?

— Vrem să propunem, la întocmirea viitorului grafic al mersului trenurilor, continuitatea cursei Tecuci—Birlad—Fălciu. S-a spus că distanța e prea mare și că trenurile nu pot merge direct la Fălciu. Ne e greu totuși să credem că poate fi considerată aceasta o distanță prea mare. Faceți și dv. socoteala: de la Tecuci la Birlad sînt 50 de kilometri, iar de la Birlad la Fălciu 65! Acum, trenurile opresc la Birlad. Stau oamenii și dorm acolo. Pierd vremea, fără voia lor, și nici nu sînt plătiți, intrucît acesta nu e timp „de așteptare”. Părerea noastră, bineînțeles, este că degeaba vom micșora săptămîina de lucru dacă-i vom ține pe mecanici prin dormitoare. Cel mai bun mijloc de evitare a acestor situații este alcătuirea turnus-ului fiecărei locomotive, adică exploatarea ei la media parcursului pe care-l poate străbate într-o zi. Un parcurs inelar, nu-i greu de înțeles, e un turnus optim. Or, noi tocmai aceasta vrem. Un turnus inelar avem deja: Iași—București—Făurei—Tecuci—Iași. Înainte, pe drumurile acestea, o locomotivă mergea cam 400 de kilometri pe zi. Pe drumul acesta continuu, inelar, o locomotivă face, astăzi, cam 800 de kilometri pe zi. Aproape că ne-am apropiat, astfel, de limita posibilităților tehnice ale unui diesel, de 1000 de kilometri pe zi. Iată de ce, în planul nostru de măsuri pentru reducerea săptămîinii de lucru, am trecut și realizarea unui nou turnus inelar: Iași—Pașcani—Adjud—Mărășești—Tecuci—Iași. E vorba, după cum am mai spus, de a cîștiga și pe calea aceasta timp. Și de a nu mai pierde timp, de a nu-i mai face pe mecanicii de locomotive să doarmă prin toate garile. Pentru că ei, mecanicii de locomotive, vor fi primii care vor beneficia de reducerea săptămîinii de lucru. Ei sînt și cei mai mulți, dealfel, la noi. Din cei peste o mie de oameni, aproape trei sferturi.

DUMITRU ELIADE ■

Un inginer propune o idee — o fabrică reducînd investiția cu 23 milioane

În 1966, la vîrsta deplină maturității, la 32 de ani, Bujor Roșca, un fost maestrul în produse refractare și șeful producției la întreprinderea „Răsăritul” din Brașov, și-a luat diploma de inginer mecanic la institutul politehnic din localitate. În chiar același an este detașat la Alba Iulia, acolo unde se naște cea mai mare întreprindere de produse refractare din țară, unitate care urma să intre rapid în producție și să acopere în bună parte nevoile siderurgiei românești. Dar aici nimeni nu avea experiență, muncitori și ingineri, toți foarte tineri, aveau ce-i drept voință și entuziasm, ceea ce nu era de-ajuns. „Acolo s-a petrecut un fenomen foarte interesant, mărturisesc inginerul. O mină de oameni din Brașov ne-am dus să-i învățăm pe alții, mai tineri și mai neștiutori ca noi, dar am învățat noi foarte mult”. Acolo, mulți dintre noi am dat un mare examen de viață și de profesionalism. Trebuie s-o spunem deschis că la început unitatea a mers foarte greu, de fapt orice unitate industrială nouă nu debutează ușor. Era vorba de multe utilaje în premieră pe țară, era vorba de tehnologii de

asemenea în premieră și chiar de produse ce trebuia să le realizăm pentru prima oară în țară. Și lucrurile nu ieșeau. Au fost perioade cînd eram disperați, perioade cînd am stat zi și noapte lângă mașini, ne duceam cu schimbul să ne odihnim două-trei ceasuri și reveneam în hale. Cu mîntea arzînd de febră, ideile au curs, ideile au venit și după ce am umblat pînă și la modul de concepție a utilajelor, pe unele reproiectîndu-le și realizîndu-le din nou, — ca de pildă cuptoarele mari rotative de șamotizare, presele hidraulice de 1200 tone forță, asimilate pentru prima dată în țară — sistemele de alimentare, de brichetare și altele... — după ce am mai umblat și la tehnologii treptat, frecvent am scos-o la capăt”. Ingerul Roșca a rămas la Alba Iulia nu doar șase luni, ci șase ani. Elapă în care cîștigă sau a fost enorm — profunzime în profesie și siguranță în ideile proprii. Iată că în 1972, cînd revine la Brașov, siderurgistii noștri abordau, cu mare succes, cel mai nou procedeu tehnic — turnarea continuă a oțelului. Cuptoarele trebuiau captușite cu materiale speciale, cu totul altele decît cele clasice foarte rezistente la uzură și la temperaturi mari, pe care le importam, cum spunea inginerul Roșca, „pe bani foarte grei”. Se punea deci problema să le realizăm în țară. De fapt o avalanșă de produse noi se cere astăzi producătorilor de refractare, intrucît în siderurgie apar mereu tehnologii noi menite să ridice gradul de scoatere a metalului. Pentru aceste produse speciale, de vîrf pe

plan mondial, s-a hotărît să se construiască o fabrică specială, tot la Alba Iulia, lângă marea unitate etalon la acea dată în ramură. Conform studiilor tehnico-economice era necesară o investiție de cîteva zeci de milioane. Dar iată că inginerul Bujor Roșca propune altă variantă. Mai ieftină cu 23 milioane lei. Propune ca această fabrică de elită pentru produse de vîrf, competitive pe plan mondial să-și găsească sălașul într-o unitate mai veche, în niște spații deja existente. La Cristian, lângă Brașov. Cu S.T.E.-uri, cu studii de eficiență, cu garanții pentru producție. Ideea înflăcărează pe unii — pe cei care știau că inginerul Roșca nu este un aventurier și nici măcar un romantic, ci pur și simplu mai mult decît un inginer simplu — încremenește pe alții, pe cei care pun semnul egal între rutină și prudență, ceea ce le asigură somnul liniștit și scaune stabile. Fără vorbe multe, dar după multe eforturi ale inginerului brașovean, care, precum declară, a făcut din această fabrică o problemă vitală de viață personală, ideea este acceptată. Ceea ce n-a captat însă de la început pe toți cei care urmau s-o realizeze. „N-am mers la risc, am avut garanția că va ieși, dar am avertizat de la început că va fi greu. Cine a crezut și nu s-a speriat, s-a înrolat”, spune inginerul Bujor Roșca. Și aici s-a făcut operă de pionierat și demonstrație în viață și fapte concrete despre aplicarea unor indicații de partid, de a se folosi la maximum spațiile producție existente, utilajele existente și inteligența tehnică ro-

mânească. La Cristian existau doar niște hale și niște cuptoare, departe de cele necesare pentru ceea ce se voia a produce. Un grup de ingineri, vreo șase la număr, au comprimat timpul în nesfîrșitele lor zile și nopți de muncă și au fost proiectanți de fabrică, proiectanți de utilaje, proiectanți de tehnologii, au urmărit lucrările de execuție, probele tehnologice, experimentările... Concepție și proiectare — inginerii Bujor Roșca, Vasile Naumescu, Ioan Budici. Realizarea lucrărilor și punerea la punct a tehnologiilor — Victor Bolboceanu, Virginia Guriuc, Septimiu Chebuțiu. Astfel s-a renunțat și la importul unor utilaje care ar fi costat multe milioane de lei valută, iar multă dintre creațiile inginerilor amintiți au la bază concepții proprii și elemente de originalitate pe care nu s-au gîndit încă să le supună brevetării. În 1975, lucrările au fost gata. O întreprindere modernă, cu ambiții mari, își inaugura producția. Nimeni nu poate să spună că a mers perfect de la început. Dar după nouă luni de funcționare își atinge parametrii proiectați și-și realizează intențiile: cantitatea de produse și mai ales performanțele de calitate. În prima lună a anului 1977 experimentările de la Combinatul siderurgic din Galați dau garanții. Se apreciază că anul acesta se va elimina total importul de asemenea produse speciale. Iar în actualul cincinal fabrica de la Cristian își va extinde capacitatea pînă la 5000 de tone anual.

CICI IORDACHE ■

Evenimente mari, evenimente mici în Războiul pentru independență

Gorni Studen: Intilnire între domnitorul Carol, Alexandru II și marele duce Nicolae; se hotărăște crearea Armatei de vest, cu misiunea de a cuceri Plevna, pusă sub comanda domnitorului Carol; se stabilește o zonă distinctă de operații pentru armata română în spațiul Armatei de vest, în cadrul căreia mai intră corpurile IV și IX ale armatei ruse. Incepe ofensiva românească în Bulgaria. De la Siliștioara la Măgura, pe malul drept al Dunării, sint 1400 m. Se extrag 15 000 tone țigări; numărul rafinăriilor sporește de la 8 la 20. Sava Henția pictează tabloul **Prima lovitură de tun**. Comandantul diviziei a IV-a împinge trupele românești în drumul spre Plevna. La Nicopole rămân regimentul al 14-lea de dorobanți, două escadroane din regimentul al 7-lea de călărași și o baterie. România exportă produse în valoare de 141 081 000 lei; produse cerealiere (58 la sută), animale vii și produse animale (22 la sută), fructe, legume (2 la sută). Incep mișcările detașamentelor speciale de cavalerie și antegardă însărcinate cu recunoașterea și observarea terenului pe malul drept al Dunării și cu acoperirea grosului armatei care avea să treacă în Bulgaria pe podul de la Siliștioara. Martor ocular: „Un pod de capre de lemn duce la o insuliță; apoi alte două așezate pe pontoane duc de la aceasta la un alt banc de nisip și în sfârșit la malul drept al fluviului, traversând două brațe largi ale acestuia pe o lățime de 800 metri”. Sava Henția pictează tabloul **Trecerea trupelor române pe podul de peste Dunăre**. Brigada de cavalerie a diviziei a treia, întărită cu regimentul al 4-lea de călărași, trece Dunărea la Nicopole și întreprinde recunoașteri în vederea curățirii terenului de iscoade, a sprijinirii trupelor care aveau să debarce între Corabia și Măgura și a le pune în legătură cu divizia a 4-a de pe malul drept al Vidului. Sint întărite paza și supravegherea podului de peste Dunăre; turcii nu zădărnicesc decât prin hărțuiri de patrulare trecerea podului. Generalul Spotescu trece Dunărea în bărci cu o brigadă de infanterie și ocupă înălțimile între Giulenița și Gigen. Se formează un detașament de antegardă care, prin mijlocire de bărci, plute, pontoane și portiere remorcate de șalupele Bucur și Rindunica, descinde în satul Măgura spre a deschide și netezi calea armatei române. Bogdan Petriceicu Hasdeu împlinește 40 de ani. Un corp de cavalerie capturează un convoi de carne turcești; corpul de cavalerie este alcătuit din regimentul 3 de călărași și un regiment de cavalerie rusă. Brigada Formac avind pe maiorul Lahovary ca șef de stat major temporar sosește în Măgurele. Revista Familia: „Toți cifii niciodată nu ne-am îndoit de viitorul națiunii noastre, îl întrevedem astăzi mai strălucit și mai mare decât oricând. Iar Europa... va ține seama că aici la Dunăre e o națiune compactă, cu caracter, cu limbă, cu instituțiuni și cu date proprii, cu un trecut de glorie, cu un prezent de progres. În fața acestor titluri, cum putea-va să-i refuze o viață liberă și neatârnată, al cărei drept... l-a cucerit cu sudoarea feții, cu truda minții, cu singele brațelor?” Colonelul Formac trece Vidul cu regimentul al 5-lea de călărași și ia contact cu divizia a 4-a. Se anunță un viguros prozator: Ioan Slavici. Antegarda diviziei a treia ocupă satele Măgura și Gigen; roșiorii din această antegardă încep pe dată a explora terenul pe stînga și se pun în contact cu brigada Formac. România importă produse în valoare de 335 548 999 lei; precumpănesc metalele și fabricatele metalice (30 la sută), textile (24 la sută), încălțăminte etc. O companie de infanterie, pornind din Gigen, trece pe malul stîng al Iskerului și sprijină detașamentele de pontonieri care construiesc podul peste acest riu. Numărul muncitorilor din industrie se apropie de 30 000; peste 80 la sută din populația țării este ocupată în agricultură; numărul întreprinderilor cu peste 50 000 capital ajunge la 85. Un batalion condus de colonelul Ipătescu trece podul de pe Isker și ocupă pozițiile de la Bešli și curățea teritoriilor cuprins între Isker și Dunăre de pilcurile de bașibuzuci. Compoziții muzicale ce glorifică vitejia oștirii române: Ciprian Porumbescu (**Peneș Curcanul**), Grigore Ștefănescu (**Uvertura la piesa Peste Dunăre**), Eduard Caudella (**Marsul 1877**), Gavriil Musicescu (**Imn**), Emil Lehr (**Triumful României**), Grigore Ventura (**Hora vinătorului**), Ludwig Wiest (**Asaltul Plevnei și Marsul victoriei**), Eduard Hupisch (**marșurile Smârdan, Paza Dunării, Bravii noștri**), Ion Capelleanu (**La Rahova**), Gheorghe Tănăsescu (**Hora armatei române**), Gheorghe Dinicu (**Mazurca dorobanților**), Tudor Georgescu (**Hora de la Grivița și Hora ostașilor români**). Antegarda oștirii române în Bulgaria este întărită cu restul trupelor diviziei a treia. Trupele române ocupă liniile paralele

cu Dunărea: Bešli — Măgura — Cercean — Crușoveni — Gigen — Brest. Pe valea Iskerului, pină la Bragar și Starovierț, pe malul drept, pină la Slavovița, Rahovița, Serai, Stîrcea, pe malul stîng circula detașamente de roșiorii care acoperă înaintarea trupelor române. Carol Popp de Szathmáry pictează tabloul **Tăbăra de dorobanți**. Ziare: Românul, Telegraful, Presa, Timpul, Resboiul, Curierul, Dorobanțul, România Liberă, Steaua României, Reforma, Curierul de Galați, Gazeta Transilvaniei, Telegraful român. Flancul drept al trupelor române este păzit de regimentul 4 de călărași care patrulează între Vidin, Ostrov și Galov cu incursiuni de recunoaștere pină la 6 kilometri de Rahova. Flancul stîng al diviziei a treia este acoperit de brigada Formac, compusă din regimentul 6 de călărași și o secție din bateria călare a colonelului George Arion (spre Brest) și regimentul 5 de călărași, două escadroane din regimentul al 7-lea și două secții din artileria călare (pe valea Vidului, unde colonelul Formac face legătura cu patrularele regimentului 3 de călărași ce supraveghează drumurile ce ies din Plevna). Reviste: Convorbiri literare, Columna lui Traian, Familia, Albina Carpaților, Globul, Curierul financiar. Ziarul Resboiul atinge 30 000 exemplare. În cinci zile detașamentele de cavalerie și antegardă își îndeplinesc misiunea: au parcurs terenul între Vid și Isker, au recunoscut căile de comunicație ducând de la pozițiile dinaintea Plevnei spre baza de operațiuni Corabia—Siliștioara; au curățat terenul de pilcurile de bașibuzuci; au stabilit legătura între divizia a treia și a patra. Pictori ce însoțesc armata română: Nicolae Grigorescu (39 de ani), Sava Henția (29 de ani), Carol Popp de Szathmáry (65 de ani), G.D. Mirea (23 de ani), Gheorghe Tattarescu împlinește 59 de ani, Theodor Aman (46), Ion Andreescu (27),

de turci și 40 de tunuri acoperă platoul care se întinde între Tucenița și Grivița, în fața satelor Pelișat și Zgalnița. Atacul turcilor de la Pelișat și Zgalnița este respins. Căpetenia oștirii române hotărăște să schimbe linia de operațiuni a armatei române și o strămută din valea Iskerului pe valea Vidului. Comandantul suprem al armatei române convoacă la Corabia un Consiliu de război; se hotărăște redistribuirea armatei române de-a lungul Vidului spre a se alătura trupelor aliate și a le sprijini; trebuie strămutată în consecință și linia comunicațiilor românești, inclusiv podul de peste Dunăre de la Corabia la gura Vidului. Apar peste 50 de cărți: poezii de război, broșuri, piese de teatru, studii, tratate, proză. Poetul Ioan Nenițescu, înrolat voluntar, scrie la Turnu Măgurele poezia „Nainte”: „Sus țara mea! La spada-n mină / Și spre război pornește / Ca singură să-ți fii stăpînă / Te luptă vitejește”. Se ordonă diviziei a treia de a abandona valea Iskerului și de a ocupa valea Vidului. Divizia de rezervă efectuează trecerea peste Dunăre. Martor ocular: „Această divizie viu strînsă în ziua de 20 august pe șesul din dreapta podului spre a fi trecută în revistă înainte de pornirea ei. În cîmp se oficia mai întîi serviciul divin de către episcopul de Rimnic... în prezența miniștrilor și președinților Corpurilor legiuitoare, venite într-adins spre a fi față la acest memorabil eveniment și în prezența unei mulțimi de spectatori, viu mișcați, care alergaseră din toate părțile spre a saluta încă o dată pe cei ce pornesc a-și face datoria către patrie”. Sava Henția pictează tabloul **Transport de provizii pe front**. Ordin de zi, în prezența mulțimilor adunate a fi martore evenimentului istoric: „Ostași români! Voi știți cit de mult a suferit patria noastră în timp de peste 200 de ani, în care vi se răpiseră mijloacele

dreaptă spre Brest și Giulenița. Divizia de rezervă care trece Dunărea execută și ea marșul de flanc spre a sosi în valea Vidului. Divizia a treia se divide în două coloane: Brigada a doua de infanterie cu 2 baterii din regimentul al 3-lea de infanterie, sub colonelul Gramont, pornește pe malul drept al Vidului și ia poziție la Riben, unde se întilnește cu brigada de cavalerie Formac; brigada 1 de infanterie a diviziei a treia, condusă de colonelul Ipătescu, se stabilește în spatele brigăzii a 2-a, la Kreta, pe malul drept al Vidului. Colonelul Sachelarie înaintază cu brigada întîi de infanterie din divizia de rezervă la Șeicova și Kopriva, avind anteposturi spre Kreta, spre a se lega cu divizia a treia. Cavaleria din rezervă pornește spre Brislan și Kalișovaț spre a stabili contactul cu divizia a patra. Colonelul Cerchez, comandantul diviziei de rezervă, pornește spre stînga cea de a treia brigadă de infanterie în scopul de a ține legătura cu Nicopole: țărnul Dunării, spre Rahova, este supravegheat de brigada a doua de infanterie a colonelului Budîșteanu. Divizia de rezervă primește ordin de a grăbi marșul spre Plevna. Mișcarea de strămutare a frontului de operațiuni de pe valea Iskerului pe valea Vidului a fost îndeplinită în trei zile de la începerea ei. Divizia a patra se concentrează la Verbița; divizia a treia ia locul acestei divizii la Kalișovaț și Riben; cele trei brigăzi ale diviziei de rezervă se așază în spatele diviziei a treia și a patra. Batalionul doi de vînători intrat în luptă folosește cea dintîi mitralieră a armatei române: „Așezată pe o înălțime, mitralioara bate drumurile care duc la Plevna, împiedicînd astfel gruparea turcilor”, scrie un martor ocular. Armata de vest ocupă următoarele poziții înaintea Plevnei: la Verbița, pe platoul dinaintea Griviței — divizia 4 română avind în spatele ei la Kalișovaț — divizia a treia și la Brislan — divizia de rezervă. Cavaleria acestor divizii apără flancul drept pină la Vid spre Riben, Kacemunița, Susurlu și patrulează malul stîng al acestui riu spre Mirtenița — Dimirkioi și Semeret — Trestenik. La Zgalnița și Pelișat, între șoseaua Plevna — Bulgăreni și Pelișat — Plevna — corpul IX rusesc. Divizia a 9-a de cavalerie a generalului Loșkarev stabilea legătura între corpul al IX-lea și divizia a patra română. Între Pelișat și Radișova — corpul al IV-lea rus. La Tucenița — detașamentul Iveritinski, sprijinit de divizia de cavalerie a generalului Leontiev. Armata română număra jumătate din efectivul trupelor aflate în fața Plevnei. Scrisoare acasă: Azi, după trei zile de bombardare a pozițiilor turcești, împăratul, care a admîrat tirul bateriilor române, a dat cîte două cruce Sfîntului Gheorghe clasa a III-a pentru soldații din fiecare baterie. Pe cînd le împărțeam, obuzele fluierau și artileristii noștri strigau: Ura! Spectacolul era măreț, căci vedeai în rîndurile noastre o bucurie nespusă și acel dispreț pentru obuzele ce cădeau în dreapta și în stînga și care nu se vede poate nici la cei mai vechi militari. Deși artileria turcească trage cu o precizie foarte mare, n-am avut nici o pierdere de regretat, căci alegerea pozițiilor noastre a întrecut măiestria lor. Miine se va da de către infanteria română și rusă sub protecția tunurilor noastre asalt la reductele turcilor pe care le bombardăm de trei zile. Turcii sint înconjuțați din trei părți și turcii li s-a lăsat inadins o parte pe unde să poată fugi. Martor ocular: „Noaptea de 25 spre 26 august era întunecoasă și fără lună înaintea Plevnei, vîntul bătea spre partea opusă turcilor. Aceasta favoriză lucrările de așezare a bateriilor noastre care aveau să deschidă bombardarea a doua zi fără ca turcii să le fi simțit într-un fel. Săpătorii ruși ai trupelor al IX-lea și al IV-lea, mai apropiați de pozițiunile unde aveau să-și stabilească tunurile, începură a construi apărățile pentru guri de foc de cîmp și pentru cele-20 de tunuri de plată de calibrul 24. Se lucră toată noaptea și 2 baterii de asediu erau instalate, una la dreapta satului Radișovo, care primi denumirea de bateria Catartului din cauza unui observator înalt ridicat în acea parte pentru a supraveghea în depărtare terenul, armată cu 12 tunuri mari. Cea de a doua, (cu 8 asemenea tunuri, era așezată între satele Radișovo și Tucenița. Colonelul Angelescu Alexandru ordonase diviziei a patra a-și strînge bivouacul de la Verbița și a se pune în marș spre Grivița. Ea se văzu silită să facă un ocol spre a se ascunde înaintarea inamicului; aceasta-i prelungea drumul, și cînd ajunse spre ziuă în pozițiunile ce avea să ocupe, nu mai avu timp a-și termina adăposturile pentru baterii pină la apropiata oră a deschiderii bombardamentelor. Divizia își începu însă acțiunea la ora hotărîtă, trăgînd în cîmp deschis și-și isprăvi parapetele chiar în timpul focului”.

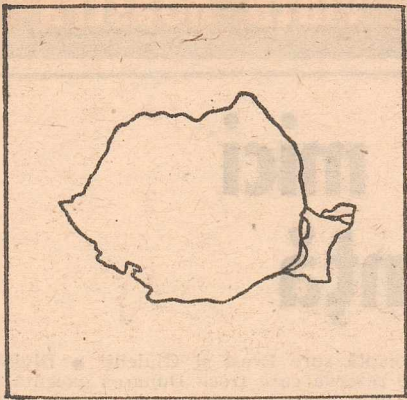
Pagină realizată de
NICOLAE CRISTACHE

Ofensiva din Bulgaria

Mișu Popp (50). Serviciul de informații român previne despre o posibilă ieșire a turcilor din Plevna pentru a cuceri Nicopole. Colonelul Formac înaintază cu regimentul 5 de călărași, cu două escadroane din regimentul 7 și cu două secții de artilerie, la Mirtenița și Dimirkioi pentru a sprijini trupele noastre de la Riben; cealaltă fracțiune a brigăzii sale sub conducerea colonelului George Arion ia poziția Semeret—Trestenik pentru a face legătura cu divizia a treia. Un alt sat purtînd același nume de Trestenik este ocupat de trupele rusești. Bucureștiul, cel mai important centru industrial al țării: 93 de fabrici și ateliere, 12 moli cu aburi, 30 de tăbăcării, 14 fabrici de seu, săpun, cleiuri, ulei și luminări, 14 fabrici de obiecte metalice, de trăsuri, turnătorii de fontă, de sobe și fierării, o fabrică de chibrituri, 17 fabrici de spirit, de bere și guvern. O altă supoziție a Serviciului de informații: ofensiva turcă ar putea urmări atacul împotriva trupelor române care efectuează debarcarea la Corabia. Știrile parvin cu dificultate de pe teatrul operațiunilor militare din cauza precarității mijloacelor de comunicație, adesea sint contradictorii sau sumare. Reportajele de front apar după multe zile de la desfășurarea evenimentelor. 10 escadroane și o baterie călare se concentrează la Mirtenița; artileria se așază pe platoul ce domină valea Vidului spre Plevna; un lanț de anteposturi face legătura cu antegarda diviziei a patra sub colonelul Cantili; un al doilea lanț de anteposturi se stabilește pe dreapta, spre Semeret — Trestenik — Rahovița și ia legătura cu capetele de coloană ale diviziei a treia. Forțe otomane pornesc din Plevna; în loc de a urma direcțiile presupuse, coloanele turcești se îndreaptă spre Pelișat și Zgalnița: manevrele sint atît de neașteptate încît sint luate drept diversivne cu scopul de a camufla direcția loviturii principale. Telegrama marelui duce Nicolae către domnitorul Carol: „Presant. De la orele trei dimineața, astăzi 19 august, turcii atacă Zgalnița și Pelișat. Indispensabil ca armata română, oriunde ar fi ea, să treacă imediat Dunărea și să meargă înainte asupra Plevnei pentru a ataca pe turci. Înștiințează pe Zotov de direcția și ora începerii marșului. Trupele care au trecut Dunărea trebuie să înainteze fără întîrziere”. Sint întărite, în ciuda direcției atacului turcesc, pozițiile de la Kalișovaț și Brislan. Atacul turcesc spre Pelișat și Zgalnița devine evident; 25 000

de a mai apăra bărbătește pe cîmpurile de bătălie drepturile ei. Astăzi aveți ocaziune de a arăta din nou vitejia voastră și Europa întreagă stă cu ochii întinși spre voi! Nainte dar, cu inimă românească, și lumea să ne judece după faptele noastre. Reîncepem astăzi luptele glorioase ale străbunilor alătura de numeroasele și bravele armate ale unuia din cele dintîi puteri ale lumii. Armata română, deși mică, se va distinge prin bravura și disciplina ei. Ea va reda astfel României rangul ce a avut altădată, și care i se cuvine între națiunile europene... Aceasta este onoarea ce se resfringe asupra țării, asupra voastră. Faceți dar să filiiie din nou cu glorie drapelul românesc pe cîmpul de bătăie unde strămoșii voștri au fost secole întregi apărătorii legii și ai libertății. Nainte dar, ostași români, înainte cu bărbăție și în curînd vă veți întoarce în familiile voastre, în țara voastră, liberă prin voi înșivă, acoperiți de aplauzele întregii națiuni”. Martor ocular: „Apoi în sunetul războinic al muzicilor și al cîntecelor însuflețite de simțiri eroice și patriotice, cu steagurile mîndru desfășurate în vînt, batalioanele, escadroanele, bateriile române porniră în lungi șiruri pe podul întîns peste luciul larg și măreț al Dunării, în ale cărui unde razele soarelui săfrîngeau mii de scînteie de pe oțelul săbiilor, al baionetelor și al tunurilor. Impozant și solemn moment! Un freamăt adinc, o emoțiune nespusă cuprînsese pe toți. Părea că deodată înaintea tuturor a dobîndit ființă simbolică imaginea țării; că România însăși s-a intrupat aici tinără, frumoasă, înviață la glorie și neatîrnare, și înarmată și în platoșă dînsa pășea acum înainte cu fiii ei peste hotar spre a-și apăra dreptul, a restatornici omoarea numelui său. Nesfîrșite aclamații izbucniră din toate piepturile și însoțiră pe vitejii pornind să lupte și să moară pentru patrie. Și precum pre dînsii erau ațîntite toate privirile, pre dînsii urmăreau ochii îndușoșiți de lacrimi ai unui părinte, ai unei mame, soții sau rudenii veniți din lungă cale a da celui iubit rămas bun și sărutul, poate, cel din urmă, așa de departe și de pretutîndeni unde bătea o inimă românească, călduros urmărită era armata română care trecea acum Dunărea și mergea să reimprespăteze urmele victorioase ale străbunilor. Dînoace de riu era corpul României, dincolo, în acele momente pururea neuitate, erau gîndul și sufletul ei”. Comandantul suprem al Armatei de vest își fixează cartierul general la Poradim. Divizia a treia strînge podul construit peste Isker și se în-

LI frumoasa de sub

Frumos nume are această comuna — Lisa! Și frumos, și în deplină consonanță a ființei sale întregi, se acoperă ea cu el! I se potrivește ca unei fete frumoase un șal lucios de mătase scumpă sau o năframă de borangic auriu, bătut cu stele.

Lisa, sat cu case frumoase, cu oameni frumoși, sat brașovean, sat de sub munte, sat românesc cu sufletul pe față, trup din străvechea „Țară a Oltului”, de sub zarea cu munți și neprihănire de nea a Făgărașului.

Lisa, nume de ibovnică de cneaz sau de zeitate străromânească, nume zvelt și sever ca un altar, dar catifelat ca o floare, nume de noapte albă a munților nuși, feerie galactică în care brazii, oameni, jivine somnambulează între zăpezi terfiare, desfășurare de voaluri strălămpezi și de arome pure ce se topesc în ireal, ca un miraj.

În dimineața de iarnă cu soare rece, străzile satului sint pustii. Printre casele colorate în verde, albastru, cărămiziu și alb, pe lângă porțile grele, monumentale, încastrate în ziduri ca de cetate, vântul deșteaptă frunze de-acum o toamnă, liniști de-acum un veac. Hornuri înalte fumegă, răspinzind smirnă de lemn bun. Juncanii timpului stau, ingenușind blajin pe asfalt. Cind ingenunche, fumegă, odată cu hornurile, munții cei mari din depărtări și aburec riuurile, piraiele și fîntinile. Satul și Timpul stau față-n față într-un cosmic armistițiu, la fel ca sub zăpezile de altădată, de ieri, de alaltăieri, de totdeauna.

Fumegă hornuri, răspinzind smirnă de lemn bun. În case ard sobe mari, sobe-ursoaice, lemne pilpile și trosnesc în vilvătăi potolite, cu lucire amețitor-fosforică de ochi de pisoi și căldură de lină de oi țurcan. Satul și-a aprins aceste sobe cu foc de lemne, de lemne bune, pofzind-ne roată în jurul lor, cu miini întinse, intuind frigul iernatic din noi, din cei desprinși de aceste vetre, intuindu-ne nevoia de a împărții — de a ne reîmpărții — din niște taine pe care le deține doar focul de lemne sau sufletul vechi și etern al satului.

Lisa, sat cald și frumos, senin și deschis, bucuros de oaspeți, aducând la zi în sin, ca pe niște pini, cărămizile de lut ale vetrei sale străvechi, coapte pe sub pământ, după ritualuri magice, ca să înghebe focul de-a dreptul în noi.

Pe străzile satului, în acest ceas al dimineții de februarie, oamenii nu se văd. Bărbații, cei mai mulți, sint plecați, unii la fabrici, la Făgăraș sau în orașul Victoria (sint în sat peste 300 de navețiști, cei mai mulți muncitori, chimiști), alții cotrobăie cu topoarele prin păduri (pe raza satului sint patru guri de exploatare forestieră), alții cotrobăie cu topoarele și cu sapele prin pășuni, dărîmînd cioate și rădăcini, pregătînd patul moale de iarbă și floare al primăverii mioritice ce va să vină (sint în sat peste 3000 de oi), satul se zidește sub cer, acoperîndu-și ochii halucinați de prea mult alb pogorit din munții înzăpeziți, ca o vatră de somn, ca o vatră de liniște. Șoseaua asfaltată ce-l străbate e totuși însuflețită, trec mereu camioane, automobile, motociclete, dar așezarea e prea mică (doar 2600 și ceva de suflete) și prea temeinică în vatra ei, pentru ca ele să forfecre creierul liniștii. Cînd trimbetează claxoanele par că prind glas cocoișii de tablă de pe acoperișuri sau soneriile-clopote de la porțile mari, săsești, trezînd reverberații prelungi în casele verzi, cărămizii și albastre, mute sub iarnă, cu ferestrele oblonite, vesele totuși, zimbîtoare și luminoase, purtînd pecetea sufletului cald a neamului senin și deschis al locului. Neam care, chiar adoptînd o arhitectură nordică, fiindcă în anotimpuri și timpuri reci era nevoie de ziduri groase, o înflorește cu rindeaua și sfredelul, cu instrumente usoare, clinchetitoare, vesele, o trece prin zimbetul său, netăinuindu-și viața în ea ci, dimpotrivă, deschizînd-o spre cei din jur. De dincolo de zăplazuri, femeii frumoase întorc capul să te privească, lăsînd o clipă împrăștierea finului adunat pentru iarnă. Mai toate păstrează, pe lângă zimbet, ceva din zimbetul vechiului port, un accesoriu măcar, o podoabă sau o nuanță, un „șurt” de lină sau un ciupag la git. Lîngă ele, copii la fel de frumoși, ochi luminoși, fețe suave de Tonitza, obraji trandafirii hrăniți cu lapte bun.

E liniște, e pustiu. Aștepți ca privești să se schimbe la ceasul prînzului, cînd autobuzele, „cursele de convenție”, cum li se zice, îi vor aduce în sat pe muncitori. Dar iată, s-a făcut ceasul prînzului, autobuzele au venit, nu s-a schimbat nimic, dacă au coborît din ele trei-patru inși. Unde sint ceilalți?

Sint pe cîmp, în pășuni. I-au rugat pe goferi să oprească acolo, ca să coboare acolo. Șoferii au oprit, fiindcă „știu lec-

ția”, fiindcă știu că ei, acești bărbați ai Lisei, cînd vin de la fabrică se opresc în cîmp.

În registrele C.A.P.-ului figurează 500 de „brațe de muncă active”. De fapt, ne spune tînărul președinte Ion Soare, sint nu 500, ci peste 1000 de brațe bune, pe care oricînd te poți bizui. Muncesc pe tarlalele obștii și bătrînii, pensionarii ai C.A.P.-ului sau ai fabricilor, muncesc și femeile, toate femeile satului, muncesc, la fel, navețiștii, toți navețiștii, cînd se întorc din șut. Coboară din autobuze în cîmp și rîmin în cîmp. Pun între munca din fabrică și trînta cu lutul — care nu e chiar lut, ci pămînt de sub munte, pietros și rece — doar un răgaz de niște clipe. Cît să soarbă o cană cu lapte și cît să soarbă o gură de aer.

Gheorghe Ganea, de casa cu numărul 1, muncitor strungar la Făgăraș, și-a lăsat frumoasa casă cu numărul 1 în grija cîinilor. Focul arde mocnit și singur în soba din plăci colorate de teracotă, răspinzînd smirnă de lemn în odăile mari și goale, zăgrăvite pe dinăuntru cu alb, zăgrăvite pe din afară cu flori. Casă nouă, înaltă, zveltă, proaspătă și surizătoare ca o mireasă, dar casă pustie, ducînd dorul oamenilor care cine știe cînd vor veni. Gheorghe Ganea și nevastă-sa sint de parte, curăță pășunea C.A.P.-ului, pregătînd primăvara vitelor și a satului. Gheorghe a muncit la fabrică în schimbul de noapte, s-a urcat în autobuz, pe drum s-a schimbat, și-a scos paltonul cu guler de blană și și-a pus o dulamă veche, apoi a coborît în pășune, unde va rămîne și va munci cît o să-l rabde somnul. O să-l rabde pînă tîrziu, pînă dincolo de amiază, căci e bărbat în putere, are doar 47 de ani, în satul ăsta muncesc și oameni de 70. Lîngă el munceste Ion Paler, de la nr. 372, om de 44 de ani, venit, la fel, din schimbul de noapte, la întîlnirea cu pășunea și cu familia. În familie sint și doi bătrîni, un tată și-o mamă, tatăl are 75 de ani, are plete de sare și obrazul brăzdat ca o scoarță de pom bătrîn. Se nevoiește să smulgă din sol un pom bătrîn, refuzînd aspru, mut, cu o clătinare scurtă a capului, ajutorul celor din jur. Cei din jur să-și vadă de-ale lor, el o să-și biruie singur treaba. Și-o biruie. Mai încolo munceste Vasile Gavrilă, de la nr. 191, om de 55 de ani, operator la Făgăraș. Și el, ca toți cei din Lisa, preferă, la fabrică, schimbul de noapte, ca să-și dăruie ziua cîmpului, preferință, desigur, foarte pe placul celor din Făgăraș, al orașenilor, ce-și salvează pe seama lise-nilor niște nopți. Vasile Gavrilă e singur, femeia a trebuit să-i rămînă acasă, ca să facă mîncare și rost copiilor. Are trei băieți, Gheorghe, Ion și Vasile, feciori între 18 și 25 de ani, tustrei muncitori la Făgăraș. Cei trei fac schimburi de noapte doar verile, cînd e dirdora re-

coltatului, în rest nu pot, în rest sint elevi la seral. Motiv ca mama să rămînă acasă, ca să gătească mîncare multă și bună, ca să aibă grijă de toate, fiindcă băieții ăștia care muncesc și învață trebuie bine hrăniți, mai trebuie și zilnic prîmeniți cu cămăși impecabile și dungă proaspătă la pantaloni. Motiv ca tatăl, om de 55 de ani, să tragă la cîmp cît patru, cît cinci, cît toți cei patru ai lui și cît el pe deasupra, ca să nu zică satul că ei, Gavrilii, s-au „domnit”.

Răsfîind paginile, aparent tucute în dimineața de iarnă, ale Lisei cu străzi colorate și hornuri ce fumegă fastuos sub un cer stingher, între ape transformate în filigrane și munți prefăcuți în cristale de zahăr candei, fumegînd și ei, slobozînd bule dulci sub acidul rece al soarelui, care îi face efervescenti, descoperi că viața poate fi foarte frumoasă, dar și aspră, uneori foarte aspră, ea trebuînd a se încovoia, tocmai pentru a fi frumoasă, cu toată ființa ei în arcul trudei, al întemeierilor cucerite prin trudă, al zămislirilor născute din ea. Se munceste mult, harnic, neobosit la Lisa, s-a muncit astfel de cînd se știu oamenii, și ei se știu pe aici de mult. În satul Breaza, aparținător comunei, s-au găsit urme de așezare dacică pe aria Lisei, s-a găsit un teaur imperial roman, s-au găsit urme de cetate feudală din veacul al XII-lea, s-au găsit, în depozitele subpămîntene izvodite din pietre sau poate cristalizate din oseminte, armele omului care-și apără libertatea și, lîngă ele, unelte lui, care-o făceau pe pămîntul acesta rod. Munca și lupta, cele două fețe sau cele două mișcări ale aceluiași suflet, ale efortului lui de a dăinui, de a se păstra, au aici o tradiție ce te tulbură cu un momento. Moș Gheorghe Petridean, din Lisa, pensionar pe scripte al C.A.P.-ului, dar „braț activ” din rîndul celor 500 netrecute în registre, păstrează într-un sipet bătrînesc un „inscris” pe piele de vițel, cu slove intraurite, prin care Ana Bornemisa, proprietara castelului Făgărașului, dă slobozenie din serbie unui Aldea Greavu, strămoș al lui moș Petridean, și încă unui locuitor al satului, înzestrîndu-i cu pămînt de arat, fînețe, pădure și cite-un plai din golul munților. Nu era, spune cronica locului, un act de filotimie, ci recompensa smulsă de niște viteji, luptători aprigi și aprigi oameni ai pămîntului. Neamul Greavilor, cel din Hrisov, este unul din cele mai vechi din sat. Sint trei neamuri vechi în sat, trei neamuri-căpetenie de obște, trei neamuri-arbori sau stilpi ai obștei, cu rădăcini ce se pierd în timp, urmărînd tefere pe sub birna descălecatelor fisura iluzorie a evenimentelor, ajunse cu ramuri,

și cu increngături stufoase de rubedenii pînă la zi: neamul lui Greavu, al lui Paler (pe numele-i vechi: Paleriu), al lui Șerban. Un descendent al ultimului, profesorul pensionar Gheorghe Șerban, fostul director al Liceului „Spiru Haret” din București, se ocupă, la ora de față, de redactarea unei ample monografii a acestui sat, al cărui nume grațios te face visător, visînd liniști serafice între muntii bătrîni, a cărui poveste ilustrează cu dramatism, cu incrinenare, cu singe, citeva din însușirile fundamentale ale românilor. „Sat grăniceresc” sub Maria Tereza, Lisa a atras în vatra ei alte și alte neamuri de români, oameni viteji și mindri, care, punîndu-și sabia în slujba împărăției, o făceau ca să scape de jugul serbiei, ca să fie și să rămînă ei inși. În 1916, entuziasmul cu care au primit lisenii armata română le-a atras asupra-le furia autorităților, a vremelnicilor stăpîni, drept care 30 de „capi ai răscoalei” — au fost minaiți între baionete la Cluj, azvîrliți în temniță și schingiuiți. Printre ei era și o femeie, Maria Petridean, mama moșului Gheorghe, stăpînului hrîsvoșului aurit. Maria Petridean, din neamul Greavilor, are astăzi 80 de ani și, la serbările cîmîntului cultural, povestește în versuri — în versuri făcute de ea — grozavele întîmplări ale aceluia an. Printre cei 30 era și un „Broscățean”, tatăl primarului de azi al Lisei, al lui Emil Broscățean, neam mai „tînăr”, întemeiat aici în epoca grănicerilor. Ctitori străvechi și neamuri venite în urmă se amestecă, în istorie, într-o narațiune dramatică, palpitană, fîșînd firele unui epos eroic, luminînd pînă la urmă a singur chip: cel al omului ce-și iubește pămîntul, pe care-l apără cu viața sa, pe care-l innobilează și-l înflorește prin munca sa.

Se munceste mult, astăzi, la Lisa, pentru innobilarea și înflorirea pămîntului, pentru ca satul să se acopere cu numele său frumos ca o fată frumoasă cu o maramă scumpă. C.A.P.-ul din Lisa a dat, anul trecut, cea mai mare producție de cartofi din istoria sa, peste 12 000 kg la hectar. Ca suprafață cultivată cu cartofi (peste 600 hectare), el e al doilea pe județ, după cel din Săcele, care a scos mai mult, dar care are pămînt mai bun. C.A.P.-ul din Lisa are și oi, peste 1000, acum trei-patru ani avea doar vreo 400, în 1980 va avea 2600. Are și vaci, vreo 350, și bivolițe, cam tot pe-atîtea, are și o livadă de 30 de hectare de meri pe rod, suprafață care în primăvara asta se va dubla. Cartofii cresc din pămînt, merii cresc din pămînt, vitele pasc pămînt, oile, duse în iunie la „goi”, pe culmi înalte de 2000 metri, sau minate în mai peste Olt, cale de mulți kilometri pînă

Unul reazemă cafeneaua, altul doarme cu capul pe pensia mamei, iar orașul tinereții lor le oferă aproape 2000 de locuri de muncă

Zonă montană, neasemuit de frumoasă, Brașovul a grupat la poalele Timpei unități industriale dintre cele mai puternice, la care tineri sau mai vîrstnici din țară vin zilnic să se angajeze. Cîștigînd după muncă, adică bine, oamenii stau un an, doi, apoi cei mai mulți, care vin cu gînd așezat, se stabilesc aici și întemeiază familii. Astfel, devenirea lor se conturează tot mai mult, viața pe care o duc e din ce în ce mai îndestulată. Cu toate posibilitățile amintite, vrînd parcă morțiș să sublinieze că la regulă există și excepție, la Brașov sint încă persoane care se sustrag de la muncă, încalcînd astfel orice normă de etică și echitate socială. După legea nr. 25, apărută recent, acești consumatori în exclusivitate sint obligați să se prezinte la direcțiile pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale sau la Oficiile acestora și să ceară repartizarea în muncă. Cîți credeți că o fac? Puțini. Foarte puțini.

Mariana Gaspar are 21 de ani și, ca o ființă pe care ursitoarele au desemnat-o parcă huzurului, refuză sistematic să muncască. Trăiește și ea, ce-i drept, dar din munca și pensia părinților. Însotit de Petre Goldfriger, inspector principal al Oficiului forței de muncă Brașov, ne îndreptăm spre strada Lacurilor nr. 1. Acolo locuiește Mariana. O scrisoare expediată de la un amic din Italia stă de două zile fixată de tocul usii și ne avertizează că Mariana nu este acasă. Un vecin de la parter, binevoitor cu noi, ne dezvăluie faptul că fata e plecată în lume și de trei luni părinții, îndurerăți, nu știu nimic de dînsa. O caută chiar și miliția, dar Mariana știe să se ascundă, o dată și-a schimbat fotografia de pe buletin și a indus în eroare organele de control. Pînă la urmă au depistat-o totuși și au adus-o acasă: de la București, de la Constanța, de la Timișoara. Atunci părinții au plătit o mie de lei amendă, numai ca să nu o închidă. „Ce erau să facă?”, se întreabă interlocutorul nostru: ce părinte își poate lăsa fiica să meargă la închisoare?”

Ne îndreptăm către o altă adresă, la un bloc de pe bulevardul Victoriei. Aici locuiește Eleonora Ștefiră. De aproape cinci ani se sustrage sistematic de la muncă, iar acum, la 21 de ani, încă mai tatonează, visează la o posibilă sinecură pe care n-a întîlnit-o însă. Altfel cum se poate explica faptul că din cele 15 repartii oferite de Oficiul forței de muncă, Eleonorei nu i-a convenit nici una? Ba, ca să nu greșim și să luăm de bun ce spune și Eleonora, a acceptat citeva angajări la mai multe întreprinderi, dar după o zi sau două, după o săptămîină sau două a abandonat lucrul. Acum stă și reazemă stilpul cafenelelor, bea, cum zice o vorbă șfichiuitoare, din paharul tatei și-al mamei. Pentru că legea celor

care dorm cu capul pe buzunarul altora este legea visului: să sugă din seva pe care o împing la suprafață rădăcinile înfipte adînc în pămînt.

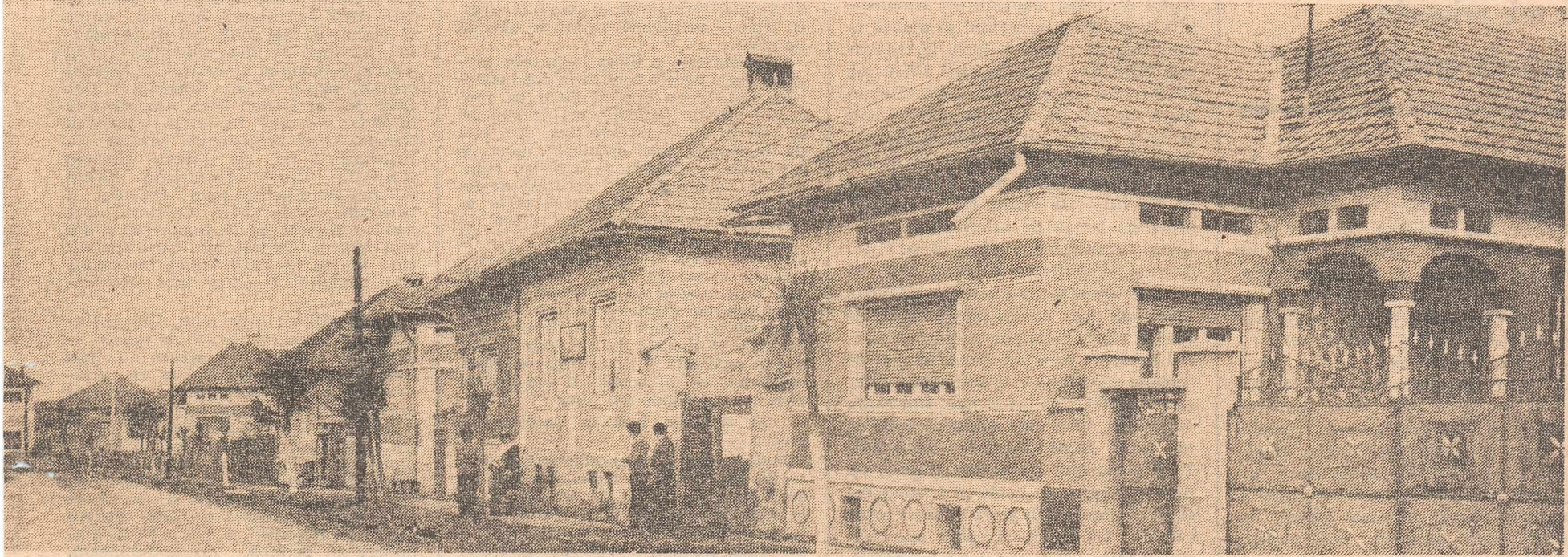
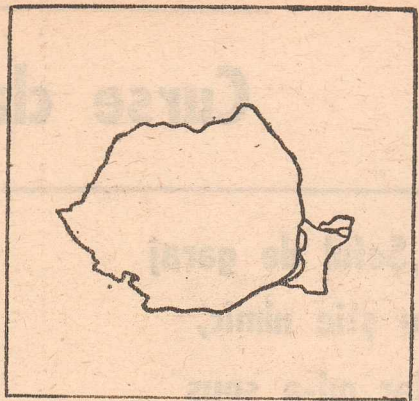
Simțîndu-se tot mai izolat de societate, mai îngrădit, cel care iubește nemunca, în termeni convenționali numit parazit, caută să racoleze alți vinători ai banului nemuncit, să facă prozelitism. Este și cazul lui Enc Virtej care părăsește școala, uzina, și atrage după el alți naivi, amatori de trîndăvie și de aventură periculoasă: primul care intră în gașa lui Virtej este Vasile Șelaru, fost elev al Școlii profesionale „Tractorul” Brașov, din satul Brusturoasa, comuna Hîngănești (Bacău).

— Determinat de ce lipsuri, de ce necazuri ai părăsit școala?, îl întreb.

Tînărul își freacă neliniștit miinile, se cam jenează de uniforma care-l îmbracă aici, la arestul Miliției municipiului Brașov, n-are încotro și dă un răspuns: „Aveam de toate. Cîștigam 2000 lei pe lună, ca elev, aveam cîmînt și cantina asigurate contra a 350 lei și nu aveam griji. Sincer să fiu eu am vrut să lucrez, am făcut angajarea de două ori chiar, dar Virtej ne spunea la toți să nu muncim decît după Anul nou, cînd avea de gînd și el să se angajeze. Zice el, „că așa nu mai merge”. Părăsînd școala, Șelaru, fire nesinceră, refractar la sfaturile bune, a început să devină un... mic spărgător: dintr-o tutungerie sustrage zece pachete de țigări. „N-am luat mai mult cît nu mi-a trebuit”. După alte citeva zile pîtrunde în magazinul Universal și iese cu trei fișuri sub haină. Dintr-o Alimentară își face rost de conserve, iar împreună cu șeful, cu Virtej, sparg 20 (douăzeci) de vestiare, la Uzina „Tractorul”, de unde iau haine și scule. Atît îl cît și ceilalți doi colegi, pe care îi veți cunoaște mai

S A zarea Făgăraşului

a farba grasă a unor păşuni imprimăvate mai repede, pasc pământul. Iar pământul acesta e un pământ de sub munte, un sol pietros. Ani în şir, după întemeierea C.A.P.-ului, tractoarele au scos din pământ — şi încă mai scot — pietre şi bolovani, uncori ciclopici, pe care oamenii îi împing la drum, îi clădesc în live, închipuind nişte stranii, terifiante. Iată, nişte idoli ai sterpiciunii, la care împul însă nu se mai închină. Pământul e sub munte, pământ rece. Se desprindă abia prin aprilie, uneori prin mai, toamna se lasă cu ceţuri şi frig prin septembrie, uneori prin august, vara e scurtă, iarna e lungă, omul, ieşit îndrăzneţ din calendaristica păstorească, luptă în greu să facă agricultură, dar — iată — de la un timp o face. Şi o face bine.

Lisa, sat frumos, sat bogat, ridicat prin muncă, prin hărnicie, prin dragoste, prin cordarea întregului său tumult vital, a tuturor forţelor şi sentimentelor lui, a ceea ce propăşirea obştească, a clădirii tehnice a prezentului şi a viitorului. Sat cu sute de case noi, cu magazine moderne, cu şcoli cu etaj, cu dispensare, cu

cinematografe, asphalt, automobile (vreo 70 !), electricitate, televizoare (vreo 600 !), televizoare ce-şi infing antenele chiar şi pe cele trei (atâtea sint : trei !) acoperişuri de şifă ale unor străvechi şi poetice case din birne, case ce-au fost, case ce pier. Ele pier îmbătrânind frumos, murind frumos, într-un amurg ce le drăpează fastuos existenţa între măestre zidiri de piatră, cu faţa deschisă spre răsărit. O astfel de casă, din veacul trecut, se poate vedea şi la Bucureşti, la Muzeul Satului, reclădită acolo de Gheorghe Haşu, meşter zidar şi dulgher din Lisa, acelaşi care, cu ortacii lui, înalţă azi tot ce e nou în sat. Înălţă tot ce e nou, reeditând la o altă scară o artă care-i a locului, un canon al lui. Degetele obișnuite de-acum cu betonul, cu materia modernă, dură, au şi ştiinţa subtilă de a simţi, deci şi de a dărui, reliefurile acela fin, insesizabil la prima vedere, dar pregnant după numai un ceas petrecut în această privelişte, cel prin care Lisa e Lisa şi nu Cristian sau Hărman. Un Gheorghe Balea Păler, construindu-şi o casă modernă, „oraşe-

nească”, înzestrată cu toate subtilităţile tehnicii, inclusiv încălzire centrală acţionată de curentul electric, se întilneşte în gînd cu meşterul Haşu, simţind în degete, ca şi acesta, legătura de singe cu casa lui bătrînească din munte, pe tiparul căreia şi-o ridică şi pe cea nouă. Toate casele din sat sint la fel. Satul se înnoieşte, cum se zice, din temelii, se umple de construcţii moderne (printre cele mai noi, încă în curs de edificare, un cămin cultural cu 300 de locuri, cu scenă „republicană”, putînd cuprinde orice formaţie şi orice spectacol, cu cabine pentru actori, cu club pentru tineretul satului etc.), angajează proiecte şi planuri de anvergură (printre altele, în acest cîncinal, aducţiune de apă potabilă prin conducte), dar temeliiile pe care se înnoieşte rămîn ale locului, îi poartă peţetea, culoarea, mireasma, duhul. Pietrele sint aşezate în rost de alte mîini, după priceperi diferite de la epocă la epocă, dar vetrele se aşază pe vetre, stratul superlativ de civilizaţie pe alte straturi, nedespărţite prin secole fumegoase, ci unite prin secole de construcţie, pină departe, jos, la aşezarea dăcică, la vatra iniţială, care-şi propaga jeraticul de sub talpa vremii pină la noi.

Răsfoind paginile, aparent făcute în dimineaţa de iarnă, ale frumoasei Lisa, dai de o carte grea de miera secolelor, a cărei arhicristalizare, prin suprapunerea de întemeieri de nouă civilizaţie, dă paginilor — tuturor paginilor — o tărie de rocă. Dintr-o astfel de rocă se clădeşte nu numai o aşezare mindră, ci şi o spiritualitate. În Lisa au triat oameni de seamă, în Lisa a fost dascăl Ion Pop Reteaganul, în Lisa s-a născut marele latinist G. Popa-Liseanu, din Lisa este poetul, omul de aleasă cultură şi de aleasă tinută a spiritului, din neamul Pălerilor, Octavian, Lisa naşte şi a născut valori purtînd — ca şi pământul său — marca muncii, a rodnicii prin hărnicie, a frumuseţii prin dăruire.

Firesc, într-o astfel de zonă a străvechimei şi dăinuirii s-au concentrat filoane spirituale de o rară bogăţie, s-au patentat tehnici artistice necunoscute în alte părţi, s-au păstrat în trăire, în muncă, în obiceiuri, în limbă, valori perene, tulburătoare prin veacurile închise în miezul lor. Nimic din ce e bun, cred cei ai satului, nu trebuie să se piardă, fiecare experienţă sau cucerire de muncă şi viaţă validate de practică, de istorie, vor trebui să dăinuie, să supravieţuiască, aflîndu-şi mijlocul de conservare ce să consune cu vremea, aflîndu-şi vehiculul ce să le ducă din ieri în mîine. La Lisa, oamenii ce se întorc dimineţile din schimbul de noapte, petrecut în fabricile făgărăşene, nu vin, ca-n alte părţi, cu piini sub braţ, cumpărate de la oraş, fiindcă satul are o brutărie modernă, cu o capacitate de 1200 kg. piini pe zi, ce se desfac prin patru centre. Dar griul din care se face această „modernă” piine e măcinat în două arhaice mori de birne, ale căror roţi grele de piatră încă se mişcă, totuşi se mişcă, învîrtite de viscolul şi de presiunea de ape a sutelor de ani ce se cheamă tradiţie. De ce să renunţi la aceste mori, la aceste arhaice risniţe de lemn şi piatră, cînd ele încă mai merg, cînd făina din urdiniş e-atît de bună, cînd,

secîndu-le seocol, ai lăsa să se zbată pe uscat, în miluri sau într-un văzduh fără ozon, toţi peştii şi toate păsările semeţe ale indeletnicirilor cu piatră şi lemnul ? La Lisa, oamenii, cînd vin de la oraş, după schimbul din fabrici, se dezbracă pe drum de paltoanele scumpe, cumpărate din magazine, rămîinînd, pentru truda la cîmp, în dimii şi postavuri ţesute din lina oilor, bătute-n ciabuci cu paleta de lemn în pivele instalate pe apele Dumbrăviţei. De ce să renunţi la aceste pive, cînd ele încă mai merg, cînd, ca şi morile, ele torc apă şi nu „corent”, cînd apa e ieftină şi e veşnică, cînd postavul bătut în apă e-atît de bun ?

Moş Mihai Anton, decanul morarilor, are 80 de ani şi încă munceşte. Moş Victor Greavu, stăpînul pivelor, are 74 de ani şi încă munceşte.

Se munceşte mult la Lisa. Se munceşte cu toate braţele, cu tot sufletul satului, atît de limpede de citit pe faţa sa. Faţa Lisei este ca sufletul ei, este ca truda braţelor ei : frumoasă, nobilă.

În amurg, pe asfaltul şoselei, trece cireada de bivoliţe a C.A.P.-ului. E un amurg de iarnă deodată blind, vitele pot ieşi din grajduri, aşa cum şi oile, cînd iarna-i mai dulce, ies pe păşuni săculeagă ce mai e de cules. Greoaie, masive, cu spinările chele şi lucii, îndesate una în alta, bivoliţele par o turmă de pahiderme, şi cite una, cînd merge căutînd cu ochi tulburi un arbore sau un colţ de casă, ca să se scarpine, tirgul întreg, ca într-o poezie de Fundoianu, pare că mugesc. Nu se mai aud claxoane de maşini, se aud numai bivoliţele, căcîind ca-n cutremurare strada, mugind scurt şi strident sub cerul iernii. Şi dacă te întrebă — şi noi ne-am întrebă — ce caută ele, aici, în Lisa, într-un sat cu maşini, cu asphalt, cu clădiri moderne, află că ele, venind din timp, trec prin el mai departe, trec peste timpul acestei zile, se duc, trăgînd după ele timpul etern al satului, al vieţii şi muncii lui, spre viitor. „Ele dau lapte bun, mai gras ca al vacilor, trag mai bine la jug, pretenţiile lor de la viaţă şi de la oameni sint destul de mărunte, lor le-ajunge un braţ de fin şi-un „hăi-ha-hoa !” strigat de cel ce le mină ca să n-aibă probleme cu devenirea, ca să ajungă, greoaie, şi grase, şi calme, în viitor.

De ce nu s-ar păstra aceste bivoliţe, aceste vetuste bivoliţe, aceste bivoliţe de viitor ? La Lisa, în acest cîncinal, va spori şi numărul bivoliţelor. La Lisa, sat cu nume frumos ca o faţă de rege dac, sat recordat la civilizaţia veacului, tot ce se naşte din natură, tot ce se naşte din pământ şi din singe, e crezut, preţuit şi iubit, sportit prin muncă, dus mai departe, trecut urmaşilor. La Lisa mesajul către viitorime pleacă din mîini în mîini a metalurgie şi a chimie, a pământ şi a balegă, a frumuseţe şi a idee, deci a sat românesc al acestei vremi.

ILIE PURCARU ■

lo, se lasă duşi, învăluiri de Virtej, ajung în arestul Miliţiei. Aici, în sfîrşişi dau seama că fapta lor de a părăsi Ia, de a se lua cu Virtej, a fost un necugetat, o încălcare flagrantă a navelor de convieţuire socială.

Întreb pe Dorian Pavel, 18 ani, din Ocna, care, dacă ar fi continuat studiile aceleiaşi şcoli, ar fi ieşit anul acesta or calificat :

„Profesorii tăi, dirigintele, ştiau că nu ai fi la uzină ?

Ştiau. M-au criticat, mi-au pus în urechi că mă exmatriculează şi în cele urmări mi-au chemat părinţii la şcoala Bineînţeles că eu le-am promis tutucă o să mă duc la lucru, dar nu m-am am tot aminat. Acum nu mai pot.

Dorian Pavel şi ca el Dragoş Gulicic, elev, din Fălticeni, strada Construc-tor nr. 3, flotant în Braşov, îşi imită l, fură şi ei din vestiare, iar micile uri de la magazinul Universal sint în voie, graţie şi lucrătoarelor de după cum ne mărturisesc tinerii in-ori : „Dinsele, vinzătoarele, stăteau vorbă grămadă la casă”.

Aţi fi putut să luaţi mai multe cărţi, alte obiecte ?

Da, dar n-am mai intrat.

Şi sigur, faptele tinerilor de care vorbim ancheta de faţă nu sint încărcate de spectacol. Ei n-au furat milioane din impricinaţi ai anchetelor noastre rioare. Dar oare alunecarea spre astia necinstei, a infracţiunilor, de-a-urea morată a unor tineri care abia vart coaja de calcii a vieţii, nu sint de acestea mai pline de spectacol şi grave prin urmări decît furtul unor pâne ? Iată de ce credem că vinovă-e drumul lor razna în viaţă se fac înţii familiile, dar şi educatorii sub avegherea cărora au încercat să se

formeze, colegii de muncă, maeştrii care s-au dovedit a fi mult prea departe de ei în momentele în care aceştia, poate fără să-şi dea seama, aveau cea mai mare nevoie de dinşit. Am arătat şi cu alte ocazii că viaţa parazită duce în mod direct la infracţiune, că parazitismul constituie, după cum se ştie, o anticameră a infracţionismului. Este necesar, credem, ca organizaţiile de tineret, din care unii dintre aceşti eroi debusolaşi fac parte, şcoala, să-şi intensifice acţiunile lor de educare, să nu abandoneze munca de modelare a tinerilor nici atunci cînd unii dintre aceştia pot fi etichetaţi ca „cei mai răi”.

— Incadrîndu-i pe toţi acei care nu muncesc, ne spunea inginerul Stan Costea, directorul Direcţiei pentru probleme de muncă şi ocrotiri sociale Braşov, fenomenul infracţional va cunoaşte o simţitoare scădere. În acest sens, cu ajutorul organelor de miliţie, de tineret şi obşteşti, am întocmit liste cu cei care nu prestează o muncă utilă şi-i încadrăm într-o muncă pe măsura pregătirii şi capacităţii lor. În municipiul Braşov, personalul direcţiei noastre merge la fiecare dintre aceşti tineri şi mai vîrstnici, îi invităm la Comitetul cetăţenesc, unde sint lămuriţi să opteze pentru o activitate sau alta. Drept urmare, foarte mulţi dintre cei cu care am discutat au început să vină la Oficiul forţei de muncă şi să se angajeze. Şi avem ce să le oferim, pentru că în municipiul Braşov există la ora actuală 1850 de locuri de muncă vacante : printre ele, 113 strungari, 60 turnători, 26 frezori, 7 focişti, şi altele. Cîştigurile care se pot realiza sint bune şi foarte bune, aşa încît doar cei care nu vor să-şi folosească braţele nu pot duce o viaţă cinstită. bazată pe muncă.

N. GRIGORE MĂRĂŞANU ■

Curse clandestine și autostopiști pe post de rude

„Șeful de garaj nu știe nimic, dar mi-a spus că mă privește, dacă mă prinde miliția”

Șoseaua care duce spre Afumați, Urziceni etc. Timp splendid, de primăvară. Organele de miliție și cele de control I.T.B. nu mai prindesc. Operativ și eficiente, automobile, camioane, autobuze sînt controlate fără să se producă aglomerație. Punctul de control organizat în stația I.T.B.-ului (în fața Institutului de meteorologie și hidrologie) nu deranjează circulația, pentru simplul motiv că autobuzele 50 și 55 vin din an în paște. Între timp... autoatelierul 31-B-3178, proprietatea Trustului 1 construcții-montaj, este plin ca un autobuz I.T.A. Înăuntru 10 persoane înghesuite așteaptă liniștite Urziceniul. La volan, șoferul Elsasser Mihail, pe post de „urma scapă...”, care plătește 690 de lei atât pentru încărcătură, cât și pentru starea tehnică a mașinii: frîna de mină ineficace, numărul de înmatriculare spart, semnalizarea dreapta spate defectă. Imediat după el oprește, puțin uluit de situație, „numai la asta nu mă așteptam”, Lungu Mitică, conducătorul microbuzului 32-B-2885 (I.I.S. Metaloglobus), cu nouă pasageri veseli. Fotoreporterul nostru le face o fotografie colectivă, deși doi pasageri mai brunetți, cu o găină izbitor de albă în mină, ar da o sută de lei numai să apară singuri. Lungu Mitică, departe de a le împărtăși bucuria, ne murmură confidențial: „Îmi iau și eu nevasta de la spitalul din Urziceni. Șeful de garaj nu știe nimic. Îi spusese eu ceva, mai demult, și el mi-a zis că mă privește dacă mă prinde miliția. Gîndiți-vă și dumneavoastră...” În timp ce ne gîndim, o autosanitară (31-IF-733) aparținînd spitalului din Urziceni și condusă de un bărbat foarte amabil, Panait Lazăr, se oprește timid. În față, un pasager, „tatăl copilului pe care l-am dus la spitalul „Gh. Marinescu”, iar în șapte am un coleg de serviciu”. Că nu știa cum se numește colegul de serviciu ar mai fi cum ar mai fi, însă uitase și faptul că pe copilul internat îl cheama Mănăilă, „tatăl” numindu-se Duță... Mai găsăm o

autosanitară (31-IF-224), de data aceas-ta încărcată sănătos cu 5 persoane care umpluseră cu noroi și multă voieșie un spațiu destinat transportului bolnavilor. Ajunși aici, se cade să menționăm două lucruri: inconștiența unor șoferi de pe salvări, care-și transformă mașinile în mijloace de transport în comun încălcînd orice reguli de igienă, precum și faptul că, totuși, oamenii din comunele învecinate au și ei dreptul să ajungă acasă fără să-și rupă hainele în autobuzele I.T.B. sau I.T.A. Și dacă I.T.A. sau I.T.B.-ul nu vin, profită ceilalți... Se lasă seară. Se lasă și ceața. Circulația, deși mai puțin intensă, se desfășoară anevoie. Prin stație sîntem anunțați că pe șoseaua Pantelimon o basculantă a trîntit doi stîlpi din beton. Ne îndreptăm acolo, cu lampa de prioritate în funcțiune. Tot prin stație aflăm că pe Calea Griviței vizibilitatea a scăzut sub 20 de metri. Intersecția Pantelimon-Cățelu. Luminată doar de farurile zecilor de mașini, mari și mici, piața din față „Daciei-Service” pare un imens platou de filmare. Circulația este întreruptă. Tensiunea la fel. Cabluri căzute. Din cauza vibrațiilor, bena unei autobasculante de 16 tone, ROMAN-Diesel (31-B-5687, T.C.I. București) s-a cuplat singură, s-a ridicat agățînd un cablu și trăgînd doi stîlpi din beton. Un scurt bilanț. Pentru I.D.E.B., 500 de metri cablu rețea căzuți, pentru I.T.B. circulație întreruptă, trasee deviate, întîrzieri. În trei ore cei 30 de oameni de la „Intervenții-I.T.B.”, conduși de Gerghe Andrei, și un echipaj asemănător de la I.D.E.B. readuc totul la normal. Se mai pune întrebarea: cine este de vină, fiindcă bietul șofer, disputat de instituțiile pomenite (I.T.B. și I.D.E.B.), și neasigurat la ADAS, nu-și propusese în ziua aceea să dărîme stîlpii. La intersecția bd. Mărășești—bd. Dimitrie Cantemir, în fața restaurantului Budapesta, unde se află un alt punct de control, nu se înregistrează nimic deosebit. Se circulă atent, cu prudență. În concluzie, o scurtă retrospectivă: mulți pasageri clandestini, starea tehnică deplorabilă a unor mașini (21-GL-3476, conducător Movileanu Neculai, autobaza Galați, stabilise chiar un mic record: mașina murdară, defecțiuni tehnice, buletinul de identitate ajuns zdreanță și de fapt anulat, persoane clandestine), autosanitare care fac transporturi ilegale, mulți, foarte mulți oameni înghețați prin stații și transportul I.T.A. și I.T.B. după ureche. Cam multe pentru o zi.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Testul conștiinței de om

Datele, pregătite cu minuțiozitate, sînt foarte clare: un om căzut aproape de mijlocul șoselei. Ceață destul de groasă. Ora se apropie de cea a înserării. Lîngă el, o servietă simplă și cioburi, o sticlă spartă probabil, și parcă și singe. În plus — șocul unei astfel de apariții pe șosea.

Limpede este și litera legii, care prevede negru pe alb „obligația conducătorilor auto de a opri și de a da concursul într-un accident, ori de cîte ori se află în situația respectivă, deci trec pe lîngă locul unui accident”, ca și, de asemenea, „obligația de a sesiza organul de miliție cel mai apropiat de locul accidentului”. Se prevăd chiar amenzi contravenționale: de la 500 la 1 500 lei, în primul caz, și de la 200 la 700 lei în cel de-al doilea, atunci cînd prevederile citate nu sînt respectate. Mai este însă necesar să subliniem că abateră cea mai gravă cu putință — abdicarea de la condiția de om, incomensurabilă vina morală de a-ți lăsa semenul în suferință și de a întoarce capul indiferent — nu poate fi sancționată prin nici o amendă din lume ?!

Să revenim însă la „accidentul” nostru.

Ionică, pentru ca „accidentatul” nostru să aibă totuși un nume, este de fapt un simplu manechin, imprumutat de la Fabrica de confecții de către lucrătorii din Batalionul de circulație al municipiului București. **Ionică**, simplu manechin care n-a visat niciodată o asemenea favoare, un asemenea rol, a fost îmbrăcat decent, încălțat cum trebuie, întors într-o poziție cît mai „naturală” pentru a-și susține cum se cuvine rolul și așezat aproape transversal pe asfaltul uneia dintre cele mai circulante șosele ale țării, autostrada București — Pitești, foarte aproape de intrarea în Capitală. La nici 300 de metri — un post de control. La alte cîteva sute de metri mai departe — două mașini ale miliției, alături de care lt.-colonelul Ștefan Colebaba și căpitanul Marin Iancu veghează la îndeplinirea cu succes a testului-surpriză pentru automobilisti, pentru că, desigur, de un test a fost vorba în după-amiaza zilei de sîmbătă, 5 februarie a.c.

Cele trei posturi comunică între ele prin radio. Rămîn prin apropierea lui **Ionică**, dar nu atât de aproape încît să trezească suspiciuni. Ceața s-a îngroșat, făcînd „accidentul” cu atât mai plauzibil.

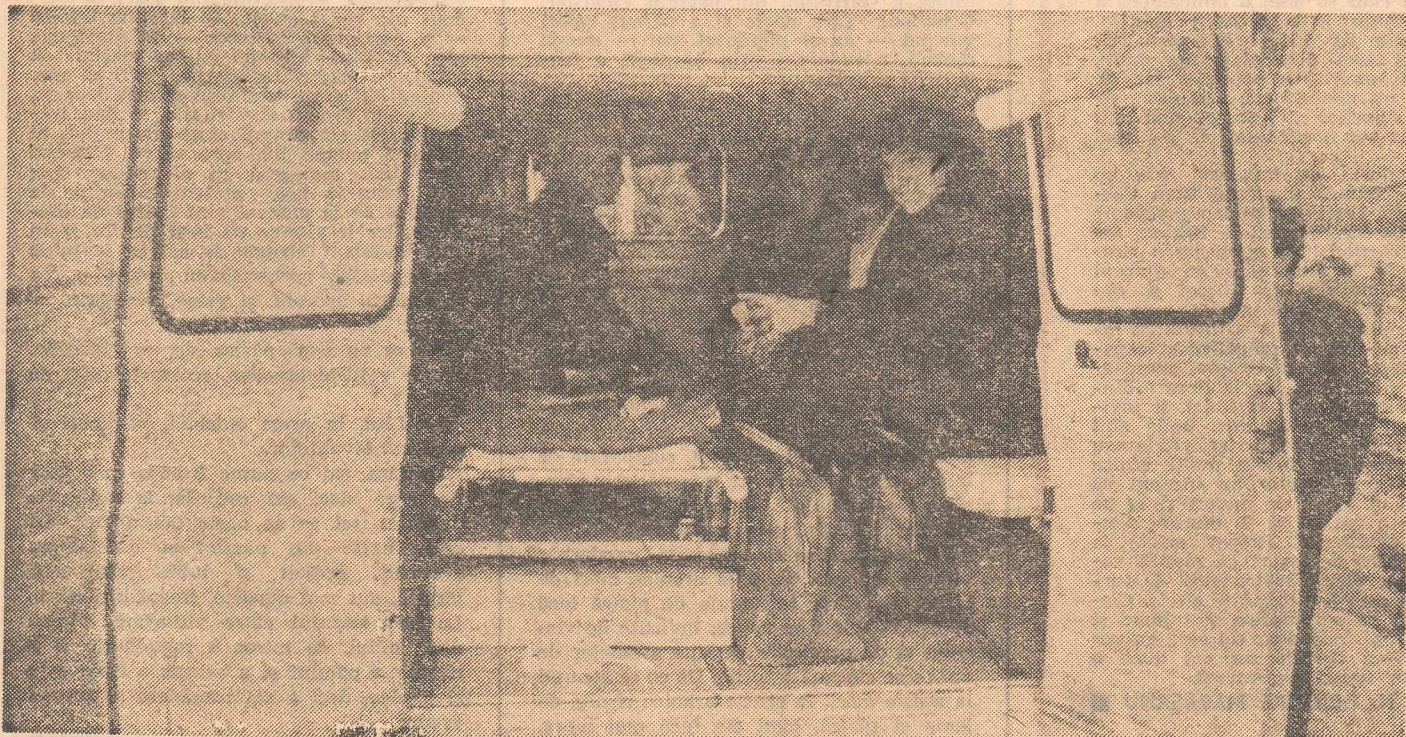
Un I.M.S. cu numărul 23-B-435 scîrție din frîne. „Dumnezeule !, un om !” Gheorghe Alexandru, șofer la Electromontaj București, tată a trei copii, sare de la volan, își lasă mașina de-a curmezișul pe șosea, apoi începe să alerge în stînga și-n dreapta, gesticulînd și strîgînd din toate puterile: „Alo, alo — opriți, aici e un om accidentat ! Opriți !” Îi explicăm despre ce este vorba, ba chiar primește și o stringere de mină din partea lucrătorului de miliție care mă însoțește și-l rugăm să plece. Vine „la rînd” Ilie Picu, șofer pe un autobuz aparținînd Autobazei 3 Pitești. Frînează,

trage pe dreapta. Aleargă spre **Ionică**. Îl pipăie — dar parcă tot nu-și crede ochilor. „Vai de capul meu, zice. Am încrîmentat la volan cînd l-am văzut ; și el era un manechin !” Dumitru Dulbastru, posesorul unei Dacii 1300, coboară de la volan aducînd cu el și soția, cei doi copii și chiar mama-soacră. „Dacă ar fi fost nevoie de ajutor, ne spune, lăsam și copiii jos, cu soția, și-l duceam pe cel lovit la spital !” Trece tot o Dacia 1300, albă, cu numărul 1-DJ-4709. Incetinește, dar nici vorbă să oprească. Mai mult, cel de pe scaunul din față, de lîngă șofer, își ridică gulerul paltonului și fularul în dreptul ochilor, să nu vadă... tragedia ! Dar frații Ion și Lucian Nica, muncitori la I.C.M.L., vor opri. La fel și Alexandru Nenciu, șofer profesionist, angajat la Autobaza 5. La fel și Stan Stanciu (I.R.P.C.I. Ilfov), Constantin Florea (I.T.A. București), Ioan Grigore și Gheorghe Sandu (I.T.A. Călători), Alexandru Manole (I.L.H. București) și așa mai departe. Cu toții par foarte speriați cînd se dau jos de la volan, fac semne altor mașini și dau fuga spre „accidentat”.

N-am zăbovit prea mult. Într-o singură oră, aproximativ 150 de mașini — și deci o mulțime de oameni au fost confrunțați fără voia lor cu un „accident” la prima vedere dintre cele mai grave. Au fost puși, de fapt, față în față cu propria lor conștiință. Majoritatea — și acest fapt ne-a încălzit foarte mult inimile în acea zi înghețată — au trecut cu foarte bine testul la care au fost supuși. Majoritatea, și am să fac totuși aici o remarcă specială pentru șoferii profesioniști, se pot privi în continuare în oglindă, dis-de-dimineață, direct în ochi. Pentru că merită pe deplin calitatea de om. Dar... Există din păcate și acest dar, există cu alte cuvinte și corigenții la examenul-surpriză pregătit de lucrătorii miliției chiar la intrarea în Capitală. Am văzut capete care s-au întors, oameni care și-au zis fără îndoială „asta nu-i treaba mea !”, chiar accelerări bruște ale autovehiculelor, de parcă cei care le conduceau ar fi încercat să scape de un accident care nu le aparținea. Oamenii îmbrăcați în uniforme albastre i-au așteptat liniștiți la următoarele „posturi”. O parte dintre ei, cei care doar incetinisera pe lîngă „accidentat”, s-au oprit și au anunțat milițianul de la postul de control. Unii, întrebați fiind de ce n-au acordat ajutor, au mărturisit că nu pot suporta să vadă singe (!), alții că nu vor să-și murdărească pernele mașinii, cei mai mulți că n-au avut timp să reacționeze să se dezmeticească deci din șocul care i-a cuprins la vederea omului căzut, a lui **Ionică** dacă vreți. Ultimul „post” a avut și el recolta sa, destul de bogată. Este adevărat, o parte dintre cei opriți aici pur și simplu nu observaseră accidentul din cauza ceții, lucru evident după stupoarea citită ușor pe fața lor — dar nu puțini au fost aceia care, prinși cu mucea pe căciulă, au recunoscut pur și simplu că „am văzut acolo un om, e adevărat, dar nu știam dacă era mort sau nu !” (Radu Ion, recepționar, mașină cu numărul 1-AG-8218). De asemenea, Ion Mărgărit, mecanic la Aeroportul Băneasa, cu mașina 6-B-6745, care spune textual „am văzut că mai erau vreo doi opriți lîngă el, ce era să mă mai opresc și eu ? ! Maistrul Nicolae Vaxer, de la Electrobobinaj (mașină nr. 11-B-3929) nu a reușit măcar să dea vreun răspuns, a dat pur și simplu din umeri, fiind și el cît se poate de pasibil pentru o amendă usturătoare, bineînțeles dacă n-ar fi fost vorba de un test. Mai dureros apare cazul medicului timișorean Dorel Groza (auto 2-TM-3873), care, fiind oprit la circa 500 metri de „accidentat”, și-a oferit cu atîta întîrzire serviciile: „Aveți nevoie de ajutor ? Sînt medic, dar dacă am văzut atîta lume adunată acolo, n-am mai oprit !”...

În final, procentele diferitelor reacții în fața „accidentului”: din 150 mașini 66 au oprit imediat și au acordat ajutor 40 au redus viteza și au anunțat la postul de control, iar 44 au trecut pe lîngă **Ionică** fără a avea nici o reacție, fie pentru că nu l-au observat (în mai mică măsură), fie că au închis pentru o clipă ochii și au trecut indiferenți pe lîngă ceea ce putea fi, de fapt, și a fost în mintea multora, corpul unui om în carne și oase, din care însă viața se scurgea cu fiecare clipă de indiferență a unora.

DUMITRU GRAUR ■

Răspunderea

conducătorului de unitate (IV)

Dreptul de a încălca prevederile unei legi nu-l are nimeni!

În numărul trecut prezentăm câteva cazuri de conducători aflați în culpă față de Legea 22 din 1969 privind angajarea gestionarilor. S-ar putea argumenta, desigur, că situațiile respective constituie doar niște nedorite excepții, că sînt puține acele persoane cu funcții de conducere care, fie că nu cunosc prevederile Legii 22, fie că le încălcă cu bună știință. Fără îndoială, în general cam așa stau lucrurile. Totuși, așa excepții cum sînt, cazurile la care ne-am referit (și multe altele la care nu ne-am referit) există. Și n-ar trebui! În primul rînd pentru că e vorba de conducători, adică de acei oameni cu o înaltă conștiință, investiți cu calitatea de a conduce și răspunde de activitatea unui colectiv, de păstrarea și dezvoltarea patrimoniului unei unități. Iar în al doilea rînd, pentru că nimănui — cu atît mai puțin celor investiți cu o răspundere directă — nu-i poate fi indiferent pe mîna cui intră bunurile societății, cine se îngrijește de soarta lor, cum sînt gospodărite acestea.

Și atunci de ce să nu spunem că, fără a atinge proporții îngrijorătoare, numărul acestor... excepții este mare, prea mare chiar? Datele oferite de un sondaj, pe această linie, efectuat la finele anului expirat, ne par edificatoare în acest sens.

Iată, de pildă, numai în județul Prahova s-a constatat că un număr de 30 de persoane funcționau ca gestionari, deși aveau antecedente penale sau erau în curs de urmărire penală, 51 de gestionari au fost găsiți neverificați la cazierul judiciar, alți 26, cu toate că au avut repetate lipsuri în gestiune, continuau să fie menținuți în funcție, 16 se aflau angajați pe alte posturi, dar conduceau practic gestiuni, în sfîrșit, în 3 situații persoane cu antecedente penale manipulau în fapt bunurile, care, scriptic, erau încredințate soțiilor lor.

După un sumar calcul, ajungem la concluzia că numai la nivelul unui județ, în 125 de cazuri legea a fost încălcată, și asta, într-un fel sau altul, cu știrea, prin neglijența sau ignoranța unor conducători. În mod logic și firesc, fără a mai vorbi de obligația ce o are, fiecare șef de unitate trebuie să fie interesat în cea mai mare măsură de felul în care sînt gestionate bunurile unității sale, să vegheze ca în posturile de gestionari să nu pătrundă elemente necinstite, iar dacă acestea au pătruns să ia grabnic măsuri de înlăturare a acestora din posturile respective și de recuperare a pagubelor.

Este cu atît mai mult de datorii lor să procedeze așa, cu cit Legea 22, urmărind întărirea răspunderii conducătorilor de organizații socialiste, prevede că ei vor răspunde integral și solidar cu gestionarul care a cauzat paguba, dacă acesta a fost angajat, trecut sau menținut în funcție fără respectarea condițiilor de vîrstă, studii și stagii și a prevederilor referitoare la antecedentele penale. Și totuși...

În cadrul complexului C.F.R. Ploiești, la data sondajului erau menținuți în funcții de gestionari Nichifor Dumitru și Sirma-

chi Ion, ambii cu antecedente penale. Împotriva lui Dogaru Aurel, gestionar la magazia numărul 1 a Gostatului Ploiești, a început urmărirea penală încă în aprilie 1974, iar în septembrie 1976 acesta a fost condamnat la 6 luni închisoare. Unde credeți că lucra Dogaru în luna octombrie 1976? Bineînțeles, la magazia numărul 1, ca gestionar! Și împotriva lui Cariga Gheorghe, șef de depozit la Fabrica de produse lactate Tecuci, s-a început urmărirea penală pentru infracțiunile de vînzare direct din depozit, înșelăciune în dauna avutului obștesc și fals, infracțiuni care n-au fost suficiente pentru a-i îngrijora pe tovarășii din conducerea fabricii de lactate, care l-au menținut pe Cariga în funcție pînă la intervenția miliției.

În fața unor asemenea exemple simțim nevoia să-i întrebăm pe conducătorii unităților amintite și pe alții care procedează asemenea lor: „Tovarăși conducători, ați auzit cumva dumneavoastră că datoriți o anumită răspundere pentru funcția pe care o dețineți? Vi s-a vorbit vreodată despre caracterul obligatoriu al legilor statului nostru? Dar despre datoria de a controla și a cunoaște ce se întîmplă în subordinea dumneavoastră, cu oamenii dumneavoastră?”

Am mai vorbit despre conducătorii de unitate care încălcă cu bună știință prevederile Legii 22 din 1969. După noi, găsesc firesc ca atunci cînd conducerea unei unități descoperă că un gestionar este slab pregătit, dovedește neglijență, fură sau înșală, aducînd în acest fel prejudicii patrimoniului unității respective, prima măsură pe care trebuie să o ia este aceea de a-l lua bunurile de pe mînă, de a-l îndepărta de gestiune. Dealtfel și Legea 22 prevede o asemenea obligație și a nu proceda corespunzător înseamnă a contraveni acesteia. Iată cum procedează conducerea I.C.S. Mărfuri industriale Tîrgoviște. La verificarea, în martie 1976, a gestiunii deținute de Nița Gheorghiuța la unitatea

Uniforme școlare, se constată o lipsă de 11.936 lei. Măsuri luate de conducere? Nici una! Gestionara a rămas pe loc. În luna iulie se efectuează o altă verificare și este găsită o nouă lipsă în gestiune, de această dată de 6.500 lei. Și iată că, în sfîrșit, tovarășii din conducerea I.C.S. Mărfuri industriale se conving că lucrurile nu stau tocmai bine cu Nița Gheorghiuța și trec la măsuri. Drept urmare, aceștia îi este luată gestiunea de la „Uniforme” și... i se încredințează gestiunea altei unități! Trebuie să recunoaștem că un asemenea procedeu întrece toate așteptările. Ba depășește chiar și nivelul „lipsei de răspundere”, în limitele căreia dorim să ne menținem cu rîndurile de față.

În etapa actuală de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate, apărarea avutului obștesc are o însemnătate deosebită și ea se află în sarcina tuturor membrilor societății. Îndeplinirea acestei înalte îndatoriri civice presupune, într-o mare măsură, și mai multă grijă pentru organizarea gestionării bunurilor proprietate socialistă, angajarea unor gestionari calificați, cinstiți, cu simț gospodăresc, întărirea sistemului de răspundere materială și de garanții. Un rol însemnat în acest sens revine, așa cum am mai spus-o, conducătorilor de unități. Cazurile de încălcare a legii, inserate în rîndurile de față — chiar și numai acestea — ne arată că mai sînt încă destui aceia care nu-și fac datoria, care nu fac totul pentru a apăra și dezvolta avutul obștesc. Or, obligația lor este să și-o facă. O cere calitatea de conducător pe care o au, o cer legile țării, o cerem noi toți.

VALERIU RĂMNICEANU ■
IOAN CHILOM ■

Hoții de mașini

(sau ce se poate afla în intervalul scurs între un apel telefonic și finalizarea unui sinistru produs de o... candelă).

...marți 8 februarie, dimineața, ora 8,30: biroul locotenent-colonelului Ovidiu Crețu (încăpere simplă: un birou, două fotolii modeste, o masă rotundă, un dulap de fier, un cuier și mai multe telefoane zbrîniind simultan), de la I.M.B. 2 — București: discutăm despre un anumit aspect al stării infracționale — mai exact, despre cei care fură, sau li se fură, din mașini; din punct de vedere delinvențional, furtul diverselor obiecte din autoturisme reprezintă **marea majoritate** a totalității infracțiunilor semnalate aici. Sîntem întrerupți: pe șoseaua Prislop, la numărul 12, a izbucnit un incendiu. O.C. dispune plecarea imediată a unui echipaj al miliției („pompierii sînt anunțați, firește, primii, ei ne anunță imediat pe noi, ei, pompierii, rezolvă, ca să zic așa, focul — noi, miliția, restul, adică: cum, de ce, sau cine a provocat acest incendiu”). Revenim la discuția noastră și, iată, aflui:

5 octombrie 1976: inginerul Alexandru Prăjescu, de la Întreprinderea de drumuri și poduri din cadrul Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor își parchează „Dacia 1300” (culoare albastră, număr de înmatriculare 10-B-312) pe șoseaua Kiseleff, la circa 70 metri de Parcul Herăstrău, în apropierea intrării ce duce la restaurantul „Miorița”; după ce asigură mașina, intră în parc împreună cu fiul său Adrian, în vîrstă de 8 ani; la întoarcere — în jurul orei 19,30 — constată, vizibil, că mașina a fost forțată. Obiecte lipsă: o geantă neagră tip „Diplomat” în care se aflau o copie xerox după certificatul de înmatriculare al mașinii, un stilou „Skater” de culoare galbenă, diferite documente privind probleme de serviciu, încă un stilou, „Golden Star”, sustras de data asta din ghiozdanul copilului etc.

În exact același interval de timp, plutonierul Nicolae Dincă — aflat în zonă, însoțit de un ciine polițist — observă ciudata mișcare a doi indivizi aflați în apropierea autoturismului în cauză; ajutat de un cetățean aflat în apropiere, el reușește să-i rețină pe infractori: Ioan Rotaru, elev, și Vasile Băroiu, mecanic auto; ambii din comuna Otopeni, ambii avînd frumoasa (dar aici tristă) vîrstă de... 17 ani.

„Cînd păgubașul a venit la noi cu reclamația, cei doi se aflau în cercetări...”

Noaptea din 25 către 26 octombrie 1976: George Stancu, zis „Gelu” (strada Cuza Vodă 97, sector 5, București), este prins în flagrant delict de către sergentul major Ion Dincă, în zona hotelului „Parc”; din cercetările ulterioare reiese că a mai spart 4 autoturisme; mai fusese condamnat pentru furt de bani și acte. **Avea 18 ani.**

„Spuneți-mi, tovarășe locotenent-colonel, cine sînt oamenii ăștia?”

„Cei mai mulți sînt oameni fără ocupație, iar cei mai mulți dintre cei mai mulți provin din familii dezorganizate... Este trist, mai ales, că sînt tineri, mda...! Personal, socotesc că fiecare infractor e, într-un fel, un bolnav psihic. Dar „boala” asta a lui are niște cauze, determinate de un mediu anume sau de niște „prieteni”... Am întîlnit, dimpotrivă, cazuri în care chiar părintele infractorului — și vă rog să subliniați acest lucru — ne-a venit în ajutor...”

„De pildă?”

„În noaptea de 1 către 2 februarie a.c., sergentul major Ștefan Marin, fiind de serviciu în zona hotelurilor „Parc” și „Turist”, aude zgomot de geamuri sparte; vede doi indivizi fugind din imediata apropiere a două mașini frigorifice de tip T.I.R. staționind în parcare. Unul dintre ei o apucă spre pasajul cel nou construit sub calea ferată București — Constanța. S. M. îi iese brusc în față, punîndu-i pistolul în piept („Sînt chiar periculoși, pot deveni violenți acești oameni!?!”: „Înghesuși fiind, nu ezită să scoată cuțitul!”). Este dus la recepția hotelului și identificat: Traian Mihalache, 23 ani, domiciliat în strada Brichetei nr. 7, sector 3; zis „Bebe”. Este ota 3.

În aceeași zi, la ora 18,30, este identificat cel de-al doilea infractor (căci s-au dovedit a fi trei în cele din urmă): George Nedelcu, 20 ani, strada Văliug nr. 2, sector 1. Zis „Șoricarul”...

Cel de-al treilea — și cel mai periculos, fiind totodată și șeful grupului — Mihail Popescu, 20 ani, strada Ion Țăranu nr. 3, sector 6, cu antecedente penale pentru furt din autoturisme și condamnat la trei ani, grațiat apoi — avînd o concubină și 2 copii — individ periculos, este ridicat de la domiciliu în seara zilei a doua. Mîmează disperare, panică, se lovește cu capul de toți pereții — fusese sculat din pat — în cele din urmă își recunoaște culpa.

În urma cercetărilor — care continuă — se apreciază că grupul celor trei a „operat” într-un număr de 9 mașini. Obiectele furate sînt găsite (mare i-a fost mirarea inginerului Marin Ionescu de pildă, domiciliat în strada Ing. Sandu Aldea nr. 79, sector 1, cînd, venind la circa de miliție

pentru a-și reclama o haină de blană, furată din autoturism, a găsit-o în cuierul de care pomoneam mai sus!).

În anul care a trecut, furturile din mașini s-au cifrat la circa 200, hoții însă nu au avut însă nici o șansă... Au fost descopeți. Chiar și folosind, în anumite cazuri, metode diabolice.”

„Ca de pildă...?”

...pe la sfîrșitul lui noiembrie anul trecut, tînărul Gheorghe Mirea, în vîrstă de 19 ani, mecanic la rotativa tipografiei în care se scoate „Informația Bucureștilui”, este invitat la I.M.B. 2, pentru a da relații în legătură cu împrejurările în care s-a comis un furt dintr-un autoturism; obiectul — un casetofon („cu predilecție, obiectele sustrate sînt casetofoane, umbrelle și mape „Diplomat”). Convinse fiind că G. M. este autorul furtului — figura, dealtfel, și pe un bon de eliberare din penitenciar după o lună de detenție —, organele de miliție constată cu stupeoare (la fel ca și tînărul în cauză, dealtfel un muncitor de treabă, respectat și cunoscut la locul de muncă) adevărul: fapta aparține unui anume Florea Albu, vîră cu Mirea, tot de 19 ani și avînd de asemenea domiciliul în comuna Sfințești, Teleorman — ca și primul — fără ocupație, prins întîmplător în Gara de Nord și declarînd organelor în drept că și-a pierdut buletinul și că este... celălalt.

„Sînt, totuși, extraordinar de tineri acești oameni!”

„Sînt, da, și v-am spus-o, și v-o repet: parazitismul, această plagă cu care avem de furcă, dezorganizarea unor familii, la fel, cît și indolența unor proprietari de autoturisme — de a parca aiurea, lăsînd cheia în broască etc. — acestea stau la baza unor astfel de stări de fapt, acești tineri sînt, poate, delinvenți „în nuce”, tentațiile sînt uneori mari, sînt lăsate în mașină obiecte de valoare la vedere!... Mai ales în sectorul nostru, care are așa-zise „zone de interes”. Cum ar fi: hotel „Parc”, pădurea Băneasa, Muzeul Satului, localurile situate în jurul marilor lacuri ale Capitalei etc. Oare ar fi chiar atît de greu să se înființeze, aici, parcaje cu plată?”

...marți 8 februarie, dimineața, ora 10,30: într-o altă încăpere a I.M.B. 2 sînt înșirate pe o masă diverse obiecte furate din autoturisme și recuperate de către organele de miliție: casetofoane, benzi, haine, țigări, lanterne, ceasuri, observ chiar și o oglindă frontală de medic oculist?, servietă, o pereche de mînuși uzate — mă rog, un întreg bazar. Sînt aduși spre confruntare doi dintre membrii „echipei celor trei”, de care, am pomenit mai sus: „Bebe” și Gigi-„Șoricarul” — doi tineri pletosi, îmbrăcați cumsecade, aș zice chiar

modern, în costum, cu pantaloni evazați; avînd în priviri spaimă. Spaimă nu de ce se petrece cu ei — sînt tratați mai mult decît omenește, aș spune chiar cu o deosebită grijă, este firesc, sînt tineri, poate că drumul pe care au apucat-o nu este cel din urmă! — spaimă însă față de împrejurarea în care au ajuns: aceea nu de a rinji satisfăcuți că au reușit să facă un rău unui semen de-al lor, că, dimpotrivă, spaima că trăiesc ei acum răul, rîul detenției, rîul pe care și l-au făcut ei înșiși... Scriitorul N.D. — unul dintre cei păgubiți, a cărui servietă furată și recuperată apoi de către organele de miliție se află aici, desfăcută, printre celelalte obiecte care își așteaptă proprietarul — îi roagă pe acești băieți, îi imploră, să-i spună unde se află un caiet cu scoarțe roșii, și care se găsea în servietă asta, în momentul furtului; un caiet cu scoarțe roșii în care sînt însemnate, cu migală, notările sale destinate unei cărți destinate tiparului. Aduși pe rînd la confruntare, cei doi privesc cu un fel de jale servietă în care, acum, se află diverse obiecte, numai caietul acela nu. Aproape că te cuprinde mila văzîndu-l, dînd din colț în colț, aruncînd vina unul asupra celuilalt, pe rînd; o milă crincenă, ar putea fi, știu eu?, niște rude ale tale, sau niște prieteni, cu care să ai plăcerea de a sta la o masă, sau, știu și eu, să-i recomanzi cuiva să-i ajute într-o treabă oarecare... Scriitorul N. D., redactor șef al unei publicații centrale, îi roagă în continuare să-i spună ce au făcut cu caietul acela, înțelege că poate l-au aruncat — nu era un obiect de preț, vandabil! — bun, dar unde l-au aruncat? În acel caiet se află munca sa de doi ani de zile, lor, celor doi tineri nu le poate folosi la nimic, pentru ei nu are nici o valoare un astfel de manuscris, dar pentru el...?!

Răspunsul e același, stereotip: nu știu, nu cunosc, eu n-am... vă rog să mă credeți că... NU ȘTIU!

Și dintr-o dată, mila față de astfel de oameni — mila față de acești tineri frumoși și bine hrăniți — se transformă în silă, în furie tăcută, adîncă. În silă! Pentru că ceea ce au făcut ei — chiar și printr-o, deloc tolerabilă, inconștientă — nu se poate numi altfel decît **nemernicie!**

Ora 11,30: locotenent-colonelul Ovidiu Crețu este înștiințat telefonic că incendiul din șoseaua Prislop a fost stins; cauza: un copil de cițiva ani, nesupravegheat, a aprins o hîrtie de la flacăra candelăi, din fericie, nu a devenit „îngerăș”.

Rezultat: trei familii au rămas fără locuință. Sînt declarate familii sinistrate.

HORIA PATRAȘCU ■

Intre clasic și baroc (XIV)

Rubens

Zeii au căpătat un trup

2

Există, așadar, zeita care la Botticelli a căpătat o inimă și zeii care la Rubens au căpătat un trup. Și sînt convinși că acești pictori au dreptate numai împreună. Deși, poate că ezităriile nu obțin niciodată altceva decît o aminare.

În *Adam și Eva în paradisul terestru* pictat în colaborare cu Jan Bruegel, ultimul a pictat păsările și animalele în vreme ce Rubens a pictat trupurile celor doi oameni. Această împărțire nu era întâmplătoare, Rubens fiind pictorul cel mai potrivit pentru a-i introduce pe Adam și Eva în paradis în atitudine de stăpîni. Ei nu se tem că vor fi izgoniți, căci trupurile lor nu recunosc nici o instanță divină care să le judece. Și, în măsura în care un astfel de gînd nu pare un simplu paradox, am putea spune că Adam și Eva și-au obținut această indiferență nu atît prin ceea ce îi leagă de viață, cît prin ceea ce îi desparte de moarte; nu sînt grăbiți să afle ce este de partea luminii în jurul lor, dar se consideră în dreptul lor firesc pe un pămînt plin de fructe și sub un cer gol; nu se tem că vreun zeu i-ar putea spiona și învinovăți că se simt stăpîni incontestabili ai acestui peisaj, deoarece barocul i-a învățat să refuze umilința pe un drum care se anunța plin de dificultăți.

Da, Rubens înfruntă în pictura sa moartea dintr-un punct unde culoarea triumfă asupra întrebărilor. În fața nudurilor sale n-am fi înclinați să-l credem pe Unamuno că omul este un animal afectiv. Ele trăiesc fără mari emoții, cu toate că nimeni nu le mai vorbește despre nemurire; știu că într-o zi vor pieri, însă acum sînt frumoase și vor să fie admirate. Desigur, frumoase în sensul barocului. Dacă ochiul nostru s-a obișnuit s-o admire pe Venus la Botticelli și la Titian, vom fi surprinși privind *Judecata lui Paris*.

Mai întii, Paris nu e nici pe departe frumosul Paris din legendă. Aici el e un păstor flamand, cu picioare puternice de docher, care nici nu privește spre cele trei zeițe. Ține mărul în mînă și se uită în gol. Ce gînd îl preocupă? Pare să spună că n-are cui să dea mărul, căci nici una dintre cele trei zeițe nu e frumoasă în înțelesul rămas de la greci. Și, fără îndoială, Paris cel din legendă n-ar fi ales pe nici una dintre zeițele pictate de Rubens. Ele au forme pline, obișnuite în nudurile acestui pictor homeric la care trupul pare să ciștige o victorie trufașă asupra psihologiei; aceeași vo-

luptate de a poza, care împinge pictura în teatru, și aceeași convingere că viața e singurul paradis posibil.

Cel puțin așa îmi explic aerul cu care cele trei zeițe așteaptă judecata lui Paris. Ele au întors spatele Olimpului, renunțînd la vanitatea lor divină. Singura frumusețe pe care o rivnesc este una umană; și încă o frumusețe barocă. Dacă ar părăsi peisajul pictat pentru ele, n-ar ști unde să se ducă. În afara lui nu există nimic, și dacă ar fi să se teamă de ceva, zeițele lui Rubens ar trebui să se teamă de nemurire, de un om care le-ar judeca și le-ar izgoni de pe pămînt, obligîndu-le să se întoarcă într-un cer pustiu. Tabloul acesta de mici dimensiuni e semnificativ pentru o artă care nu se rezumă să-i coboare pe zei din Olimp, ci îi învață că nu vor simți frumusețea lumii decît într-un trup muritor. Rubens caută gloria umanului nu în ceea ce evită pulsul singelui și bucuria. El nu vrea să ridice piramide, ci să exalte ceea ce e viu. Nimeni nu dorește aici să strîngă în brațe umbre. Și nimeni nu-și mai face iluzii, cu excepția celor ce nu presupun neapărat un zăbucium ascuns.

Ceea ce lipsește acestor trupuri în comparație cu cele ale lui Michelangelo este eroismul. Ele nu obțin nici o victorie împotriva suferinței pentru că nu știu să iubească pînă la suferință și nu cunosc lupta. Heracles în loc să se bată pentru puritate, umblă, la Rubens, beat, lor zeițele au de obicei brațele pline de darurile pămîntului. Chiar sfîntul Hieronymus are un trup bine hrănit. Și asceza în deșert nu e deloc dorința sa.

Dar Paris e și el un personaj baroc și, firește, alegerea sa se va desfășura după regulile barocului. Judecata frumuseții se bazează acum pe alte criterii, Afrodita din Cnid n-ar avea șansa să primească mărul din partea acestui păstor flamand, în schimb, în ciuda aerului său absent, el se va decide probabil pentru una din cele trei zeițe din fața sa care preferă pămîntul în locul cerului.

Recunoaștem aici un orgoliu. Orgoliul de a așeza în centrul lumii trupul uman, fără a-l transforma în statuie și fără a-l sili să suridă. Pe scurt, Rubens nu se mulțumește să umanizeze Olimpul, ci îi face pe zei inutili; singurul lor adevăr e un adevăr care moare. Și astfel asistăm la o victorie a umanului obținută cu alte mijloace. Grecii au pus zeițele să ceară unui om să decidă în privința frumuseții lor și iată că barocul nu mai e dispus să discute despre frumusețe decît după ce ele s-au transformat în femei.

Rămîne însă nostalgia luminii pe care a înlăturat-o culoarea. Pentru cineva care vrea să creadă cu orice preț într-o fericire ce nu evită întrebările și care, depărtîndu-se de echilibrul înțelepciunii eline, n-a încetat totuși să-l invidieze, e greu să-l urmeze pînă la capăt pe Rubens. Undeva, melancoliile se revoltă împotriva acestei singurătăți sumptuoase și inima își cere drepturile. Mai ales că dintre toate legendele, cea despre firul Ariadnei e, poate, cea mai necesară și dragostea nu e totdeauna aproape. Dragostea, un cuvînt care singurează în mine mereu.

OCTAVIAN PALER ■

Cronica filmului

Africa express

Un bun prieten mi-a spus într-o zi, mai demult, în nu mai știu ce împrejurare: „Domnule, eu cînd eram mic mi-am dorit o trotinetă. mi-am dorit-o din suflet, dar nu s-a putut, erau anii de imediat de după război, o trotinetă era un lux chiar și pentru odrasla unei familii mai bune...! Au trecut anii, am mai crescut, trotineta puteau să mi-o ia ai mei, dar eu nu mai vroiam trotinetă, vroiam bicicletă de acum; bicicletă însă, firește, încă nu se putea...! Pe la vreo 15 ani s-ar fi putut să-mi cumpere bicicletă, eu vroiam însă motocicletă de data asta... Apoi, cînd puteam să-mi cumpăr motocicletă, nu mi-a mai trebuit nici asta: visam o mașină...! Astăzi, iată, aș putea să-mi cumpăr o mașină dar... nu mai am chef!”

Mi-am amintit aceste cuvinte în urma vizionării filmului „AFRICA EXPRESS”, coproducție Italia—R.F.G. Și mi-am mai amintit de ceva: în acei ani de după război — copil, la rîndul meu, fiind — am descoperit, uimit și înfrigurat, AVENTURA, cînd cu nesăț fasciculele, pe atunci la modă (din care lectură, susțin și astăzi, am căpătat primele și cele mai solide cunoștințe de geografie și zoologie); recent am avut ocazia să descopăr într-un pod o astfel de învechită broșură și am răsfoit-o cu un fel de nostalgie a unor ani definitiv pierduți, încercînd să-i readuc savoare de altădată. Rezultatul a fost sinistru: am rămas cutremurat de stupidenia, de imbecilitatea textului care mă fermecase altădată.

De ce înșir toate astea? Pentru că filmul la care mă refer — așa-zis film de aventuri! — nu este decît un nenorocit de surrogat, oferit, nu știu în ce scop, tineretului de astăzi. O peliculă super, imbecil de comercială (nu am nimic împotriva filmului comercial, cu condiția să fie făcut cu meserie și mai ales cu bun simț!), este o „trotinetă” încercînd a fi virtă de gît unui om care umblă de mult „cu mașina”: este, mai ales, un mare semn de întrebare: oare cit, și mai ales cite astfel de pseudoproducții pot înghiți, spre redare cele câteva zeci de metri patrați de pinză albă, imaculată, ai unui ecran?!

Tineretul face coadă la acest film (atenție! — el este dornic să vadă filme de aventuri, este firesc — ce i se oferă însă?) în care Giuliano Gemma și Ursula

Andress, profitînd de un veritabil „safari” oferit de casele producătoare în schimbul faptului că se lasă filmați, se preumblă — ca să folosesc un termen cit de cit adecvat — printr-o Africa imprecisă istoricește, cu oameni aparent cumsecade dar ridiculi (din nou, ATENȚIE! — cum se mai poate vorbi, în zilele noastre, despre Africa, acest atît de încercat continent, atît de revoluționar și prezent în contemporaneitate, la maniera unor ilustrații de cărți de tristă amintire, sau a unor reclame gen „crema Gladys”? !), el împărțind dreptate cu pumnul, ea oferindu-și splendorile trupului alături de teribile lovituri de karate, ambii incurcați în itele unui pretext narativ gen harababură, în care spionajul — sau contra-spionajul, cine mai înțelege? — modern strică liniștea, plastica, obiceiurile și, dacă vrei, religia unor bășinași veniți parcă de pe altă planetă.

Dacă n-ar fi, pe alocuri, numai naiv, dar și periculos prin cultul violenței gratuite pe care îl cultivă — așa zice că filmul e numai trist. Adică trist, pentru că, oricum, în el s-au investit niște forte artistice de mai mic sau mai mare rang. Lucrurile nestînd însă așa, mă încearcă senzația de revoltă: revoltă față de faptul că trebuie să înghițim și astfel de pelicule. Mă mai liniștește replica unui tunc cam neras, din public, care odată ieșit afară, la aer curat, a aruncat o replică ciudată, aproape ermetică, rezumînd, în mîntea lui și cu mijloacele intelectuale de care dispune, întreaga „cheie” a filmului. Replica suna cam așa: „Măi, aceasta... ca să fiu sincer filmul e slab, da' acrită face toți banii...!”

HORIA PATRAȘCU ■

Cronica spectacolelor

Dor de Sinziana și Pepelea

Întii a fost blînda bucurie a reîntîlnirii cu George Mihail Zamfirescu. De data aceasta într-o ipostază intrucitva mai puțin cunoscută: aceea de autor de piese pentru copii. *Sfîrlă Năzdrăvanul* — într-o versiune scenică de Gabriela Zamfirescu — te obligă să mai descoperi o dată, să mai recunoști o dată: Doamne, cît de frumos a iubit omul asta teatrul!

Apoi a fost spectacolul. Un spectacol

nici mai mult, nici mai puțin decît plăcut. Și regizorul Nicolae Frunzeti, și scenografa Eva Șorban, și actorii, și semnatul partiturii muzicale, Edmond Deda s-au dovedit artiști cu bun-simț.

Pentru că, urmărind peripețiile lui Sfîrlă și Prichindel, am văzut că putem să ne purtăm respectuos cu poveștile noastre fără să-i dezamăgim pe spectatori născuți în ultimul deceniu. Sigur, exemplul de pe scena Teatrului „Ion Creangă” nu este exploziv — spectacolul cu „Sfîrlă” nu-i decît o feerie de buzunar, o feerie montată cu grijă față de exigențele serviciului de contabilitate al teatrului — dar tocmai de aceea are putere probantă. O, de-ar vedea-o și de-ar înțelege cei care au imbolnăvit de stilizare și modernism spectacolele pentru copii ca Tartacot, Strimbă-Lemne, Sfarmă-Piatră, Lupul, Gerilă ori Setilă nu trebuie înlăturată de dragul automatizării, ciberneticii, ori astrotehnicii, de dragul lor ori din snobism față de ele!

Mi-amîntesc, cu mulți ani în urmă, că după ce din pricina virstei profesorul și regizorul Manole Foca a părăsit conducerea Teatrului de păpuși din Iași, s-a pășit la o — chipurile! — scuturare de praf a repertoriului cel vechi și a concepțiilor celor vechi de montare a unui spectacol. Au apărut păpuși cu capete triunghiulare și căței cu trupuri din teluri de somieră. Numai că modernismul asta a cam nedumerit pe copiii-spectatori. Și a fost invitat, nu regizorul, ci acel mare spirit animator al micului teatru ieșean — iar l-am numit pe Manole Foca — și acesta a montat — nu cuminte, ci clasic și cuceritor — a montat iar un basm de Creangă. Și copiii au redevenit spectatori entuziaști.

Îmi place, făcînd de-al dracului o comparație super-technică, să relev că la Teatrul „Ion Creangă” din București există o mică bombă atomică, dar țin să adaug că ea e om, acrită și se numește *Genevra Preda*. Iar cea mai frumoasă povestire științifico-fantastică, cred eu, este aceea despre bucuria unui pămîntean ajuns pe-o altă planetă, care reușește să-și vadă visul cu ochii: într-o dimineață, lingă casa lui, a apărut o unduoasă pată verde; ogorul său de griu rodise.

Intr-un basm cu frumoasă și intrinsecă gîndire țărănească poți înlocui un porc cu un robot. Dar atunci, probabil, și unei porcării influențate de tehnică trebuie să-i spui robotărie. Dacă nu avem puterea lui Creangă sau Ispirescu, dacă nu reușim să facem povești contemporane, moderne de la un cap la altul, atunci s-avem decența să nu le stricăm, să nu le pervertim pe cele vechi, dar rotunde, întregi din naștere. Uneori ne-am purtat prostete și cu istoriile istoriei noastre;

dar slăbiciunile acelea nu ne îngăduie s-o facem și cu poveștile literaturii noastre. Oglinda fermecată să rămînă ceea ce a fost: o frumoasă metaforă; iar televizorul să rămînă ceea ce este: un produs de larg consum. „Sfîrlă” de la „Creangă” dovedește că încă are căutare, că încă face bine sufletului nostru — de șoim, de pionier, sau chiar de bunice — feeria basmului românesc.

NELU IONESCU ■

Cartea de artă

Un volum monumental într-o ediție revăzută

Editura Meridiane a scos, spre finele anului trecut, un volum monumental, care, urmînd unor tomuri mari despre pictura țărănească pe sticlă și frescele minăstirilor moldovene, ne dă idee de unele planuri foarte ambițioase ale instituției. *Pictura românească* este o lucrare colectivă cu patru secțiuni și patru autori (Vasile Drăguț, Vasile Florea, Dan Grigorescu, Marin Mihalache) ce toarnă, de fapt, materia unui dicționar ilustrat din 1970 (*Pictura românească în 1111 imagini*) în tipare noi. Intervențiile pe textul vechi, cu excepția secțiunii ultime — *Pictura contemporană* — sînt neînsemnate. Dacă scriem acum despre o ediție revăzută ca de un lucru nou este pentru că lista ilustrațiilor — foarte importantă într-o istorie a artei — e alta și ea arată, mai ales la pictorii de azi, un punct de vedere sensibil prelucrat. Într-o astfel de carte numărul reproducerilor, mărimea lor, faptul că sînt alb-negru sau color, toate vorbesc de importanța pe care autorul o acordă unui anumit moment sau unei anume opere. Trebuie spus limpede că realizarea unei cărți care ținde la o sinteză a valorilor picturii românești este o întreprindere dificilă și că puțini autori se încumetă la aceasta. Mai trebuie spus că formula aleasă poate fi comentată în mai multe feluri, cu simpatie sau apăsător critic, dar că, peste toate observațiile ce se pot formula, impresia generală e pozitivă. Avem de-a face cu o tipăritură somptuoasă, a cărei consultare e utilă, îndeosebi pentru cuprinsul primelor trei părți. Ea îl mulțumește deplin pe amatorul de carte frumoasă și-i dă o înțelegere superioară a ceea ce a fost și este fapt de valoare în domeniu. În ce privește criteriile capitoului semnat de Marin Mihalache, unele observații se impun, chiar dacă presupunem o parte din complicațiile ce stau în fața unui istoric de artă al epocii contemporane. Marin Mihalache are sarcina delicată de a găsi cuvîntul potrivit în fața unor opere de toată mîna, de a afla o formulă capabilă să mulțumească întreaga obște a pictorialer. Cum artiștii sînt oameni cu mult orgoliu, munea criticului e infinit de grea. Cine scrie despre situația artei în ultimele decenii trebuie să pornească la lucru cu temelii unor criterii științifice, cu adevărat edificatoare în ce privește locul unei opere în sistem și calitatea ei. Or, Marin Mihalache operează aici, într-un chip cam bizar. El împarte pictura românească de azi în două: pictura bărbatilor și pictura femeilor. Apoi, iarăși în două: artiști din Capitală, artiști din provincie. Procedînd astfel, avem în prim plan — cu text și reproducere — pictori fără importanță și în planul doi pictori cu operă viguroasă și originală. Un exemplu: Silvia Grosu Jelescu, o pictoriță de condiție modestă, e onorată cu toată atenția în paginile dedicate „picturii feminine”, iar Horia Bernea și Teodor Moraru abia primesc cîteva rînduri, aproximative, fără nume, Dealțel, o seamă de artiști tineri care s-au remarcat cu prisosință, promovînd o imagine foarte proaspătă sînt citați, numărați alfabetic spre sfîrșitul cărții, într-un fel ce nu spune absolut nimic despre contribuția lor și nu aduce nici un plus de interes cărții. Cum volumul urmează să apară și în limbi străine, socotim oportună adăugirea cîtorva pagini care să discute condiția artei acestora și deschiderea ei spre nouate.

TUDOR OCTAVIAN ■

Desen de SIMONA POP ■

BENONE SINULESCU

„Eu obișnuiesc să caut
muzica populară la
adevăratele ei izvoare”

— Este duminică, 23 ianuarie 1977. Te găsește, Benone Sinulescu, ca de obicei, singur, într-un obișnuit apartament de bloc, ocupat cu privitul unor fotografii. Amintiri?

— În Olanda și Danemarca am văzut teribil de emoționat ansambluri de muzică populară românească. În Olanda este Ansamblul „Băluța”. Au costume românești autentice. Au fost în România. Dacă ei au sosit de dansuri din Oaș e pentru că au fost acolo și le-au realizat. Practic, au cuprins toate zonele folclorice ale României. Costume lucrate de mină, nu de mașină. În Suedia, în fiecare mare oraș este un ansamblu de dans românesc. La Stockholm, la Teatrul de vară, am observat lucruri asemănătoare. Este, repet, deosebit de emoționant.

— Observ pe această masă și îndrumătorul cultural.

— Te așteptam și de aceea este aici. Este un articol în numărul 11/1976 care mi-a produs multă amărăciune. C. Cătrina din Brașov scrie despre mine în felul următor: „...Ușor de bănuț superficialitatea unui asemenea punct de vedere, pericolos mai ales când apare la cel care minuieste într-un fel gustul și preferințele publicului. Ascultându-l pe violonistul Ion Drăgoi, la Craiova, în zilele Festivalului-concurs „Maria Tănase”, m-am entuziasmat și eu de ploaia de aplauze și atâtea rechemări în scenă acordate artistului. Am înregistrat atunci cum lăuta, acompaniată de o formulă redusă de instrumente, a răscolit sala și cum Benone Sinulescu își mesterea poate îngrijorat stația cu reverberație pentru un firav cîntec popular... „Fira-vul” cîntec popular pe care voi, cei din cînaclu, și numerosul vostru public l-au ascultat cu emoție a însemnat multă muncă. Despre același cîntec, Nicolae Stoian scria: „...Nimic mai simplu după aceste versuri ca o destăinuire într-o discuție intimă, dar cită adincime de simțire, ce montări armonice găsește Benone Sinulescu pentru a ne înfățișa în toată frumusețea ei această bijuterie pe care a cules-o de la o bătrînă, pe me-leagurile sale, ca pe mai toate cîntecule pe care le-a cîntat...”

— Asta e situația: nu putem obliga pe toată lumea din Brașov să respecte valorile autentice și nici nu putem obliga pe fiecare să nu-și dea cu presupusul și încă în scris despre lucruri ca acestea. Pe de altă parte mă bucură faptul că vibrez la cele scrise despre dumneata. Să facem deci împreună un text frumos pentru pagina de muzică a revistei noastre. Să începem cu viața lui Benone Sinulescu, povestită de el însuși.

— M-am născut... într-un bordei.

— Te rog să nu cîmți. Ceea ce facem noi este un lucru mult mai serios.

— M-am născut la Siriu de Buzău, la 24 mai 1937. Nu am frați, deși cînt Are mama opt fectori. Pe la 4 ani mergeam la bunici, la 300-400 metri de casă. Mă întorceam seara, pe întuneric. Mi-era frică și cîntam multe și tare. În dreptul morii cu ciocănele luam cele mai înalte, acute. Lumea m-a băgat în seamă de mic. Tot pe atunci legam rînila la copii — aveam întotdeauna spirit la mine. Într-o iarnă l-am bandajat și pe bunicul. După ce s-a acordat cu infirmierul satului, m-a botezat „doctorul alb”. Eram blond. La întrebarea...

— Mai scurt, Benone Sinulescu!

— „Ce te faci?”, spuneam: „actor”. Alături, ca în fiecare moment al vieții, mama spunea doctor. În Siriu, pe atunci, era doar ciclul întâi așa că școala elementară am făcut-o în Pleșcoi, comuna unde s-a născut tata. Eram acolo și solist și dirijor al corului școlii. În liceu, la Buzău, cîntam la stația de radioficare a orașului. Pe atunci difuzoarele erau baza. Am uitat să spun că am fost și solist al Palatului pionierilor din București. Cînd trebuia să merg însă în Bulgaria mama s-a opus: nu cunoșteam limba și-i era frică că mă rățesc în Plovdiv. Am urmat cursurile Școlii speciale de muzică din București timp de 5 ani. Pot să povestesc despre prietenia mea cu Gheorghe Zamfir?

— Ești invitatul nostru.

— Am fost colegi la această școală și foarte buni prieteni. Cîntam amîndoi la nunți cite o zi și o noapte pentru cite o sută de lei.

— Ați cunoscut deci de mici valoarea sutei de lei, dealfel versuri din poemul REPETABILA POVARĂ al lui Adrian Păunescu.

— Cînd a apărut în Săptămîna poezia de care spui, eram la Brașov. Seara am cîntat-o într-un spectacol. A fost un mare succes. Dealfel, am iubit poezia lui Adrian Păunescu încă de la începuturi. Pe poet îl cunosc din cenaclul Nicolae Labiș.

— Voiam chiar să-ți cer să-mi spui opinia ta despre Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, cenaclu condus de aceeași persoană. Precizez că nu vreau să colecționez nici laude nemeritate, nici cuvinte de circumstanță, nici, desigur, calomniile de drumul mare.

— Nu cred că era cazul să-mi precizezi tocmai mie lucrurile acestea. Știi bine, am venit în cenaclu încă de la începuturile sale. Am admirat, scrie chiar așa, muzica și poezia din cenaclu, am cîntat ce am mai frumos și am venit cu stația de sunet proprie. La ora actuală, după părerea mea, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, este un îmbucurător semn al tineretului vieții spirituale din România socialistă, un fenomen artistic de o înaltă ținută artistică și cetățenească. În muzica folk a cîntăreților din această superbă manifestare se spun lucruri importante. Aici îi și văd o apropiere de folclor: în ambele se spun lucruri importante despre viața țării și oamenii ei.

— Este și părerea noastră, a organizatorilor, așa că îți mulțumim. Să revenim la Gheorghe Zamfir, cel mic, cel din anii școlii!

— Ei, pe mine și pe Zamfir nu banii ne dădeau afară din casă elevi fiind. Cîntam deci la nunți. Mulți au fost sceptici în ceea ce privește cariera artistică a lui Zamfir. Eu am știut întotdeauna că este un munte de talent, un om cu o rară vocație și conștiință a muncii. După ani, la Ansamblul Ciocirlia fiind el, era cam ținut pe tușă. Îi făcuseră dirijor. I-am dat o culegere de jocuri moldovenești primită de la marele violonist Ion Drăgoi, un artist excepțional. M-a făcut recent să plîng la Novisad, ascultându-l. Zamfir a făcut din culegere o suită superbă de jocuri moldovenești. A avut un mare succes într-un turneu în U.R.S.S. Apoi am fost împreună în Asia și în Elveția. În Elveția l-a cunoscut pe celebrul impresar Marcel Cellier și asta a fost rampa lui de celebritate.

— Îți propun să trecem la treapta de lansare a lui Benone Sinulescu.

— Presupune că este anul 1956. Eram elev la Școala specială de muzică, clasa de canto a profesoarei Elisabeta Moldoveanu Nestor. În timpul unei ore apare în clasă o comisie de la radio. Emoții și tot ce trebuie. În timpul pauzei, care nu ne-a fost acordată, Elisabeta Moldoveanu Nestor, căreia, la urma-urmei, îi port recunoștința deplină a carierei mele, spune comisiei: Am în clasă un băiat care cîntă muzică populară. Comisia, de, se pune pe întrebări: Cum îl cheamă? Unde s-a născut? Profesoara răspunde și apoi mă cheamă. Comisia m-a ascultat pe loc. Foarte bine, zice șeful. În același an am înregistrat.

— Cu care cîntec ai început? Ai avut emoții la cabină?

— „Străina mării străină”, „La mîndruța sub cerdac”, „În Munții Buzăului”, „Balada lui Volinaș”, „Mărie cu ochii verzi”, „Balada lui Macovei”.

— Aici, două întrebări: fusesei în Munții Buzăului? Care Macovei? Care Volinaș?

— Întîi și întîi se spune fusesei. Apoi, cele două întrebări sînt trei. Să răspund: 1) Da, mergeam cu vitele în Munții Buzăului. Sau te deranjează răspunsul și vrei ceva elevat? 2) Atunci cînd l-am cules speram ca Macovei să fie un hai-

duc. Era de fapt un bogătaş. Haiducul era Gheorghelaș. 3) Volinaș e un tip care moare din cauza dragostei.

— Aproape că înțeleg. Probabil Gheorghelaș îl bate necruțător pe Macovei. S-o luăm cu toate acestea altfel: Cîmți pentru întreaga suflare de 21 de ani. Cunoști și alți cîntăreți de muzică populară care au avut marea șansă de a cînta la radio de la 18 ani?

— Da, Ion Luican, pe care eu îl văd în vîrful piramidei. Atît.

— Să revenim. Se poate spune fără teama că exagerez — sau exagerez eu realmente? — că ți-ai dăruit viața muzicii. Cîte discuri ai și pe unde ai cîntat?

— Am aproximativ 150 de cîntece. Împarte la 4,8 sau 12 și vei afla cîte discuri am. Eu nu știu. În fiecare an scot un disc și tirajul este de fiecare dată peste 150 000. Am luat și Premiul discului pe vremea cînd se dădea. Am cîntat în întreaga țară și mult peste hotare. Italia, Elveția, Austria, Mongolia, Suedia, Norvegia, Danemarca, U.R.S.S., Olanda, Iugoslavia etc.

— În America n-ai ajuns, observ.

— E ca și cînd aș fi fost. Să-ți arăt niște scrisori. „Dragă Benone. În primul rînd vă rog să mă scuzați în felul cum mă exprim în scrisul meu Românește cu toate căci sînt născut pe acele meleaguri însă după 55 de ani este greu, greu. Mă adresez dumneavoastră personal căci ne-ai tras aproape de țară prin vocea ce nu se poate cîntări cu AUR. Chiar în acest moment ascult cu mare plăcere „Am să-i spun codrului miine...”. Semnează Amos Ursa, Monterey Park, California, S.U.A. Am și altele.

— Ai o popularitate de excepție și niște ani de muncă. Cum arată munca ta? Scopul nemăturisit, pînă acum, este de a dovedi că gloria și publicitatea și confortul și alte avantaje sînt o față a medaliei.

— În fiecare an, în plină iarnă și în plină vară, merg să culeg cîntece. Ajung pînă în cele mai îndepărtate comune, cele mai puțin atinse de civilizație. Cum ajung mă împrietenesc cu rapsozii satului. Important este să se ajungă la situația ca X, cîntăreț de muzică populară, să respire la fel ca rapsozii. Ca să-l provoc, ca să-l ambiționez, încep să cînt eu. Apoi, cîntă el.

— Avantajul lui care ar fi?

— Bănesc?

— Nu bănesc, asta îl interesează pe el, nu pe mine. Avantajul moral.

— Eu iau cîntecul lui, le cînt la radio, la televizor. Apar și pe disc. Deci, practic, ajunge cunoscut în toată țara și peste hotare.

— Cîntecul, nu omul. Omul rămîne anonim. Nimeni nu-l va face părtaș la gloria lui Benone Sinulescu.

— Și el ia de la mine cîntece.

— Cred că e același lucru. Nu apreciez sistemul, chiar dacă știu că e vechi, chiar dacă știu că nu am în față pe unul dintre descoperitorii lui. Eram deci la munca unui cîntăreț de muzică populară.

— Sistemul este corect și echitabil dar trebuie să te și pricepi. Nu vreau să jignesc pe nimeni dar noi știm mai bine decît un ziarist rosturile muzicii populare. Spre deosebire de cîntărețul de muzică ușoară, cel de populară traversează ape, merge pe poteci ca să afle că X, în vîrstă de 80 de ani, știe o baladă frumoasă. Se-ntîmplă să n-o găsești. Sau nu știi s-o provoci. Sau ajungi la trei zile după ce a murit. Eu obișnuiesc să caut muzica populară românească la adevăratele ei izvoare. Fiindcă veni vorba: sînt absolut convins că muzica noastră ușoară stă cel mai rău. Texte extrem de slabe, ridicole, lucruri bine spuse în articolul La Mamaia este nevoie de ser proaspăt din revista Flacăra din 5 august 1976.

— Să vedem ce ai să spui în ziua cînd Adrian Păunescu, autorul articolului citat, va scrie și despre muzica populară.

— Aștept. Mai bine spus așteptăm.

— Ești un fel de decan al muzicii noastre populare, referindu-mă firește la generația căreia îi aparții, o personalitate a muzicii noastre în genere, un om care, am aflat, a reușit în viață prin muncă și talent...

— Nu m-au ajutat nici juriile, nici comisiile, ci aceia din mijlocul cărora am plecat. Mă emoționează extraordinar de mult un lucru: băieții pleacă la armată cîntîndu-l pe Benone Sinulescu. Altcva...

— Cred că ajunge. Ceea ce mi-ai spus acum 1 minut este extraordinar și n-aș vrea să stricăm.

EUGEN SECELEANU ■

Dacă se produc confuzii,
atunci hai să le lămurim!

Muzica tînăra nu reprezintă un fenomen aparte în contextul general al artei, ci, dimpotrivă, face parte integrantă dintr-un nou curent ce s-a manifestat în toate domeniile artistice, curentul tînăr. Expresie a unei noi sensibilități dobîndite în urma dezvoltării economice, sociale și politice a societății, în urma răs-pîndirii culturii în masele largi populare, curentul tînăr s-a făcut simțit, cu mici diferențe în timp, aproape simultan în mai toate țările lumii. Tinerii (ca vîrstă biologică) în general au simțit, iar cel veșnic tînăr (indiferent de vîrstă) au înțeles că există ceva care îi unește, că toți sîntem oameni.

Adevărata valoare n-a intrat în circuitul mondial decît pe baza sondării pînă la esență a trăsăturilor spirituale ale naționalității de care aparține — acesta este motivul pentru care în muzica rock (tînăra), de exemplu, găsim subdiviziuni ca: american-rock, british-rock, latin-rock, afro-rock, german-rock, scandinavian-rock, canadian-rock, etc.

Spre deosebire de multe alte mișcări artistice apărute pe parcursul secolului nostru, curentul tînăr nu a căpătat amploare pe baza unui manifest sau program prestabilit, ci, asemănător apariției artei în societatea omenească, mai întîi au existat operele de artă, urmînd ca ulterior să se constituie o codificare estetică, un sistem al valorilor, o definire exactă a termenilor des folosiți, definire ce, deocamdată, se bănuie a fi înțeleasă de la sine.

Totuși, „se produce uneori o mare confuzie”, cum bine spune un compozitor de muzică ușoară într-un interviu găzduit de această pagină. Da, așa și este. Și chiar dacă decretăm plini de siguranță „muzica folk este o muzică a marilor nemulțumiri (...), s-a născut în primele decenii ale acestui secol (...), era cîntată de negri la baterie și cu saxofonul”, confuzia tot nu va dispărea în primul rînd pentru că cele de mai sus nu sînt adevărate (dacă respectăm o opinie, în unele cazuri nu sîntem de acord cu ea și în nici un caz nu-i atribuim și valoare de lege). În spatele acestei noțiuni de muzică folk nu se află în toate țările și în toate mediile același lucru. În Anglia, de pildă, de unde provine și termenul folk (el însemnînd nu „om din popor”, ci chiar popor, oameni — vezi Dicționarul englez-român de Leon Levițchi și Andrei Bantaș, Editura științifică, București, 1971, pag. 294), prin muzică folk mai tot timpul s-a înțeles creația muzicală populară, transmisă pe cale orală, iar de aproape două decenii încoace și muzica aceea compusă de tineri într-un idiom popular. În Statele Unite ale Americii, termenul desemnează bagajul melodiilor populare ale naționalităților care au luat parte la crearea celei americane (ulterior și pe acelea compuse de cîntăreții individuali sau grupuri, foloșind aceleași moduri la bază), în timp ce muzica proprie americanului alb constituie o categorie aparte, numită country & western. La noi, după unii, muzica folk este muzica tinerilor cîntată la instrumente tradiționale, „reci”, după alții este „muzica aceea care produce un zgomot asurzitor” (vezi chiar citeva articole ale unui binecunoscut muzicolog pe această temă), după alții un stil muzical aparte, atît și nimic mai mult, după alții, spre deosebire de folclor, muzica folk ar reprezenta nevoia de frumos a orașului, fiind deci un produs orășenesc (pe solide baze țărănești), după alții ar fi doar poezie cultă cîntată etc., etc., etc.

O mie de capete, o mie de păreri. Și totuși, ce este muzica folk? Fiind un fenomen viu, în continuă mișcare și devenire, ca viața pe care o reflectă, muzica tînăra se supune mai greu unor definiții acceptabile; se pare că este deosebit de dificil să găsim înaintea de moartea acestui curent, o schemă în care să ne străduim să-l înțelegem. Totuși, fără ca asta să însemne un moment de criză a noului curent, invit toți cititorii să reflecteze pe marginea acestui termen de muzică folk (componentă a muzicii tînere) și să încerce să îl definească. Dacă veți binevoi să-mi și scrieți, promit că în această pagină vor fi publicate cele mai interesante păreri (poate de 1 aprilie și cele mai curioase). Săptămîna viitoare vom vedea ce este cu acel „underground angajat și angajant”.

FLORIAN PITTIȘ ■

Astfel s-a petrecut o noapte eroică în dana portului Brăila

Nu demult, călătorind într-un tren îndesat cu navetiști, am auzit o istorie cam bizară, despre un tip care s-ar fi băgat îmbrăcat în Dunăre de mai multe ori ca să salveze nu știu ce chestie. Omul din tren, nici fără, nici muncitor de-a binelea, povestea, uite-asa, neincrezător și cu anume admirație, cu zîmbetul acela caracteristic ce-l au unii când sînt impresionați de-o treabă. Navetiștii și-au zis, fiecare după cum l-a dus mințea, părerea despre întâmplare și au mutat discuția.

Nu m-a interesat atît istorisirea, cît felul în care a fost comentată. M-am gîndit că astfel trebuie să se nască legendele și am socotit că merita să văd de unde a pornit totul și prin ce filtre a trecut adevărul înfîmblării aceleia, de va fi fost vreunul, ca să ajungă aici, în tren, sub forma unei fabule fără cap și coadă. Am reținut că persoana despre care se vorbea locuia în Brăila, pe undeva prin preajma Uzinei „Progresul”, că era scafandru sau șeful unei echipe de scafandri, că avea doi metri și mai bine înălțime, iar din baia aceea se alesese cu o paralizie pe cîntec.

Am cotrobăit tot cartierul Brăila, am discutat cu fel de fel de gospodari și, după un timp, am ajuns în casa lui Tudor Teohari, maestru constructor la Grupul de șantiere pentru lucrări hidrotehnice Galați — Șantierul 92 Brăila.

Pe Tudor Teohari, personajul central în legenda și fapta eroică pe care, la rîndul meu, voi încerca să o povestesc, urmînd cît mai aproape firul adevărului. I-am cunoscut, prin urmare, zilele trecute. E un bărbat vinjos, înalt, impunător. N-are doi metri înălțime, dar arată ca și cum i-ar avea. Ochii îi sînt ușor umbriți de griji și suferință și din toată ființa lui se vede că e un om bun, care se gîndește tot timpul ce trebuie să facă să iasă toate cum se cuvine în familie, pe șantier, în relațiile cu prietenii. Știi, genul acela de român, care chibzuieste mult înainte de a se apuca de o treabă, dar pe urmă compensează timpul irosit cu aceasta, fiindcă duce lucrurile pînă la sfîrșit, indiferent ce obstacole și complicații se ivesc.

Faptele de eroism, se spune, au fost însoțite mereu de entuziasm. Așa ne învățăm unii pe alții și la fel zic o seamă de tovarăși scriitori în articolele lor. Sînt totuși sigur că Tudor Teohari nu este un entuziast. Nici nu cred să fi folosit vreodată cuvîntul. Un om matur și în toate mințile, tată a trei copii frumoși și desțepți și sot al unei femei drăguțe și harnice nu sare în Dunăre, în luna cea friguroasă a lui noiembrie, ca să salveze, numai din entuziasm în muncă, o instalație scumpă de te ustură palmele cînd te gîndești la pret. Hotărîrea lui, în clipa în care a fost luată, pornea dintr-o profundă cunoaștere a circumstanțelor. Și, mai ales, dintr-o cinstită cunoaștere de sine. El a calculat cu minuție și riscul, și șansa de reușită. Ecolismul veritabil se petrece cînd știi bine ce lași în urmă. Tudor Teohari conduce o echipă, e membru de partid, e președintele sindicatului. Are mare experiență în lucrările hidrotehnice și experiența îl face aproape indispensabil în munca de reconstrucție a cheului Dunării. Tudor Teohari își respectă meseria. Nu aolaudă hotărîrile prinite, gesturile exagerate. E un om mai degrabă ponderat.

Din păcate, în noaptea de noiembrie, cînd s-a petrecut nenorocirea pe șantier și a trebuit să decidă „da” sau „ba”, a ignorat un amănunt. Și anume, amănuntul că rezistența omului are unele limite. Singura exagerare în toată istoria a fost că s-a socotit puțin mai rezistent decît e în fapt.

Seara, în 4 sau 5 noiembrie 1976 — nimeni nu-și amînteste precizia data —, echipa maistrului Tudor Teohari foră coloanele la dana numărul 14-15. Vechea construcție a lui Saligny — o performanță inginerescă la vremea ei — fundată pe piloți de brad, lungi de douăzeci de metri, e înlocuită de o construcție considerabil mai mare și mai solidă. Piloții de beton armat merg aproape treizeci și cinci de metri adîncime, sînt groși și rezistenți la eroziune, iar cheul poate ține în spate macarale, trenuri, felurite greutăți, sarcini de mii de tone. Astăzi, vasele care intră în dana au tonaje impresionante, încărcarea și descărcarea lor se face cu ajutorul unor macarale gigantice, grele, care cer niște fundații pe măsură. Coloanele despre care vorbim sînt găuri, cu diametre între 1 metru și 1,80 metri, în care, în cofraje de oțel, se toarnă beton. Forajul acestor găuri se face cu un grup de mașini specializate în lucrări portuare. Li se spune mașini Benoto, sînt de import, lucrează bine, dar sînt al naibii de costisitoare. Un sir de coloane urma să fie amplasat chiar în apă. Să fie săpate, adică, direct în fundul Dunării.

„Eram în faza a doua, zice Tudor Teohari Turnasem de-acum trei mașini de beton și începeam să extragem teava de oțel afară. E vorba de două tevi: una rămîne cu betonul armat în gaura forată, cealaltă, care este parte din mașină, se extrage și se refolosește. Ea are o construcție specială. E formată din șase secțiuni, a cite șase metri fiecare, imbinată cu niște buloane. E grea, se treacă de pămînt, uneori frecarea asta e atît de

mare încît mașina pare să nu mai dea de-așă. Noi umblăm cu răbdare și atenție și totul e în regulă. Nu știu ce s-a întîmplat atunci, că mecanicul a simțit cum, deodată, coloana de oțel originală iese prea lesne. I-am spus să oprească. M-am gîndit că din pricina torsiunii puternice se tăiaseră buloanele. La care secțiune însă, greu de spus. Discutam ce-l de făcut, ne-ar fi prins bine scafandrii, care operau ziua pe Dunăre, numai că ei lucrau doar ziua, iar acum era opt jumătate seara, era întuneric și betonul făcea priză. Dacă nu găseam o soluție în două ceasuri, coloana de oțel a mașinii Benoto, era pierdută. O secțiune costă cam zeci de mii de lei. Nu era vorba însă de preț, dacă betonul făcea priză și ne „îngheta” coloana în pămînt, nu se știe cite săptămîni ne-am fi chinat mai apoi ca să scoatem totul afară, pilonul de beton și cămașa de oțel. Cercetînd din nou situația, ne-am dat seama că secționarea buloanelor avusese loc la prima imbinare, la trei metri sub nivelul apei. M-am gîndit bine: nu era decît o soluție. Să intru eu sub apă și să încerc să fixez citeva buloane. De ce eu? Fiindcă înot bine. Fiindcă sînt mai rezistent. Fiindcă nu aveam dreptul să cer nimănui s-o facă. Apa avea 4 sau 5 grade. Am pus citeva reflectoare să bată spre adîncime. M-am îmbrăcat cu ce am crezut că ar merge, mi-am tras pe cap o căciulă și m-am scufundat. Am stat în apă 35 de minute și am efectuat 23 de scufundări. A mai încercat un muncitor să mă ajute, a coborît o dată în apă, dar a doua oară nu a mai îndrăznit. Am reușit să fixez 7 buloane. Erau citeva secționare și la a doua imbinare, dar am reușit să scoatem coloana fără să fie nevoie de alte scufundări. Apoi m-am îmbrăcat cu haine uscate și ne-am văzut de treabă pînă am încheiat schimbul. Dimineața, cînd m-am trezit din somn, aveam un început de răceală și mă cam durea spatele. Încolo, n-am simțit nimic deosebit”.

Povestile în felul acesta, faptele par intrucivă normale. Dacă Tudor Teohari a făcut asta, înseamnă că a fost posibil. Să recapitulăm: scafandrii nu lucrează decît dimineața. La adîncimea de patru metri un scafandru resimte presiunea apei. Ei nu au voie să lucreze noaptea și, în general, au un regim extrem de bine pus la punct. Scufundările, în apa rece mai cu seamă, sînt, fiecare în parte, o aventură. Ca să vă dați seama ce înseamnă să stai timp de 35 de minute într-o apă rece de 4-5°C, înțețiți citva timp mina în apa care vine la chiuveță. Vă garantez că nu veți rezista mai mult de două, trei minute. Acum încercați să vă transpuneți în atmosfera plină de tensiune a nopții aceleia. Dunărea tulbure, lucrul cu ochii închiși, degetele înghețate, care pipăie fierul căutînd imbinarea, presiunea din piept, azotul care se acumulează în sine, secunde și minutele lungi cu respirația blocată.

Pe 7 decembrie, după ce aproape o lună a mers la lucru, în ciuda durerilor tot mai tăioase în coloana vertebrală, Tudor Teohari e dus cu salvarea la spital. Pe 8 decembrie, o altă mașină a salvării aleargă spre București. Tudor Teohari e internat la Clinica „Gheorghe Marinescu” într-o stare critică. Dacă e în viață și dacă acum, după o puternică inflamație a creierului, plus multe alte complicații la nivelul celor mai delicate niveluri ale minunatei mașinării umane, maistrul constructor Tudor Teohari este în curs de vindecare, faptul se cheamă miracol.

Ar fi și ipoteza că maistrul constructor a calculat exact șansa reușitei sale, pînă aici, pînă în pragul miracolului. Ar fi, în fine, și alte ipoteze ce nuantează și explică unele momente din noaptea în cauză. Astăzi însă, deși s-a gîndit în fel și chip la întîmplare, maistrul constructor nu găsește alte explicații decît cele pe care și le-a dat sieși atunci. El crede că a procedat corect. Muncitorii din echipă sînt,

aproape toți, din zona Buzăului. Nu știu să se descurce în apă, chiar dacă unii mai înnoată. Nimeni nu i-ar fi făcut vină dacă nu își realiza ideea. Fiindcă ideea a fost toată a lui.

„Am discutat, ne-am pus fel de fel de întrebări. Fiecare avea cite-o părere dar, de fapt, nu exista decît o singură soluție: să intre cineva în apă și să încerce ceva. Am pus un bulon, am văzut că se poate. Apoi am coborît cu al doilea. Puteam să mă opresc? Cînd începi o treabă, o duci pînă la capăt. Coloana aia merge la vreo sute de mii de lei, dar pierderile ar fi fost mult mai mari, fiindcă săptămîni întregi pe urmă tot trăgeam de ea s-o scoatem. Cu instalațiile astea, o zi înseamnă pierdere, nu glumă. Apoi, eu eram șeful echipei. Nu puteam comanda nimănui să intre. M-am gîndit: încerc și pe urmă vom vedea ce se alege”.

Inginerul Vasile Dumitru, șeful șantierului, a fost, firește, la fața locului. E tînăr, a absolvit politehnica ieșeană în 1970. Spune: „Nu era altă soluție. Totuși am văzut că asta trebuia făcut, dar nu se hotărîa nimeni. E un lucru care se mai întîmplă. Am mai avut un accident asemănător, cînd s-au forțat buloanele și jumătate de an nu ne-am văzut capul de probleme. Nimeni nu poate să prevadă asta și totuși cînd e să plătească cineva, răspundem. Și răspundem de nu ne mai vedem. E, poate, cel mai bun maistrul al nostru. Ne descurcăm greu și așteptăm să se facă bine. Se simte, al naibii ce se simte lipsa lui pe șantier. La o socoteală, așa, grăbită, iese că tot se pierde cel puțin un milion. Plus necazurile. Deci, mai mult. Și nici nu știu dacă puteam recupera cîndva coloana. Am avut de scos cîndva niște blocuri de beton și abia le-am clintit cu macaraua de 100 tone. Nimeni nu te obligă, i-am spus. Vom trăi și vom vedea ce-o să fie. Dar el și-a luat responsabilitatea. Chiar așa a spus: „imi iau eu responsabilitatea”. De fapt, nici nu era vorba de asta. Vorba era dacă mai ești zdravăn după niște scufundări în ghețura aia de apă”.

Inginerul Niță Avram, șeful de lot și secretar al organizației de bază P.C.R., povestește întîmplarea cam în aceeași termenii. Apoi: „Dumneavoastră mă întrebați dacă e o faptă eroică. E prima oară cînd se pune problema astfel. Eu i-aș zice un efort peste normal. Partea proastă e că ne descurcăm mai greu fără el. Are mare experiență, știe fiecare mărunt, știe să ia oamenii”.

Cu cît ne îndepărtăm de centrul istoriei lui Tudor Teohari, cu cît persoanele ce povestesc sînt mai puțin interesate să știe ce s-a întîmplat acolo, de fapt, întîmplarea se estompează și uneori se banalizează. Stana Brătuc, șefa serviciului personal (prin „personal” înțelegîndu-se întotdeauna oamenii), știe că Tudor Teohari a pășit ceva la cap și e la București. Între birouri și șantierul cheului sînt 700-800 metri.

Soția maistrului nu a aflat nimic pînă nu s-a trezit cu mașina salvării la poartă. Maistrul constructor nu prea face caz de munca lui. Munceste, și atît. Pentru că într-o noapte de noiembrie „și-a luat responsabilitatea” are acum nevoie de un tratament lung și dificil. Unul din medicamentele recomandate se numește „Tegretol”. Soția maistrului a mers la Farmacia nr. 67 din Brăila, unde a întrebare de acest medicament. Evident, nu putea să-i povestească tovarășului sau tovarășei farmacist căruia i s-a adresat de ce are neapărat nevoie de medicament. O nevoie mai mult decît presantă. I s-a răspuns: „Nu avem”. Soția a întrebare respectuos: „V-aș ruga foarte mult, dacă se poate, să știți, imi trebuie. N-ați putea... Spuneți-mi, cînd să vă mai deranjez?”

De la Farmacia nr. 67 pînă la danele portului Brăila sînt cîtiva kilometri. Personalul farmaciei nu avea în nici un fel datoria să știe de ce era nevoie urgentă de acest medicament rar. Trebuia doar să fie atent la tonul, la privirea femeii ce-l solicita. „Și de unde vreți mata să știm noi cînd ne vine Tegretolul? Cînd vine, vine, și gata”.

Aceasta e fapta de eroism în muncă a maistrului constructor Tudor Teohari. Medicul Clinicii „Gheorghe Marinescu” au făcut tot ce le-a stat în puteri și continuă încă, răbdători și cu speranță, operațiunea de recuperare. Directorul grupului de șantiere pentru lucrări hidrotehnice din Galați a intervenit, la momentul potrivit, pentru ca meșterul să fie internat urgent la București. O parte din colegi s-au interesat de mersul lucrurilor după internare și mai tirziu, cînd s-a întors acasă. Sînt și alții care, pur și simplu, nu știu nimic, nu-l interesează nimic, n-au de unde să știe, legenda i-a ocolit și de astă dată, legendele îi ocolesc mereu.

TUDOR OCTAVIAN ■

Spitalul de fiare

Am citit o carte fermecătoare, una din acele povestiri fascinante care, în tîlnită la hotarul dintre copilărie și adolescență, te marchează pentru toată viața. Autorul, un laic în literatură, și, pînă ieri, un anonim, este doctorul Michel Klein. Cartea se numește, și cu cită îndreptățire, *Fiarele, care m-au făcut om*.

Veterinar, om de practică imediată, fără ambiții savante și, cu atît mai puțin, de publicitate literară, doctorul Klein tratează în clinica lui de la Garches animale în suferință. Dar nu vietuitoare obișnuite, cîini, pisici sau păsări de curte, ci fiare, acele ființe cumplite, despre care o veche și îndărătnică prejudecată ne-a învățat că sînt feroase, crude, sîngeroase, primejdioase: tigri, pantere, lei, gheparzi, hipopotami sau elefanți, asta dacă ținem seama de faptul că, bolnave, pahidermele devin teribil de agresive. Cartea arată ce abnegație, răbdare, devoțiune, — ca să nu mai vorbim de pricepere —, pun acest medic și familia lui, care îl ajută, în îngrijirea fiarelor bolnave de cele mai diverse afecțiuni: o leoaică chinată de cancer, o panteră accidentată sau un elefant exasperat de un abces dentar. Operațiile, intervențiile chirurgicale pun zilnic probleme complicate. De pildă, acest elefant amenințat de septicemie din pricina unei pungi de puroi la rădăcina unei măsele. Molarul cu pricina trebuie scos. De acord, dar dacă în timpul anesteziei elefantul se prăbușește peste veterinar? Greutatea, bolnavului: patru tone.

Dacă memoriile doctorului Klein ar relatea doar activitatea unui medic de o înaltă conștiință profesională, cartea n-ar fi de cît interesantă. Dar veterinarul trăgîndu-se cu un mare bun-simț și modestie în umbră relevă un aspect al vieții mult mai semnificativ: recunoștința, tandrețea, dragostea, înțelegerea pe care le demonstrează fiarele binefăcătorului lor, atașamentul față de omul care le-a vrut binele, chiar dacă, în cursul unor lungi tratamente, le-a supus la chinuri.

Ne-am obișnuit să socotim fiarele niște obiecte sîngeroase și, iată, aflăm că sînt în stare de blîndete, memorie afectivă și afectuoasă. Cartea doctorului Klein este un monument de optimism.

Dacă fiarele — cînd le faci un bine — sînt capabile de recunoștință, ne putem păstra, în privința oamenilor, toate speranțele.

AUREL BARANGA ■

PĂMINTUL DEOCAMDATĂ

— din nou în librării —

La cererea cititorilor, peste citeva zile, din nou în librării cartea poetului Adrian Păunescu, **Pămîntul deocamdată!**

O parte din exemplarele din continuarea de tiraj a acestui volum apărut la Editura Eminescu — primul tiraj s-a epuizat rapid — se vor afla marți, 15 februarie a.c., la orele 18, la librăria „Mihail Sadoveanu” din București. În cadrul zilelor „Cărții pentru tineret”, organizate de Comitetul de cultură și educație socialistă al municipiului București, Comitetul municipal București al U.T.C. și Centrul de librării; la această dată va avea loc o întîlnire a poetului Adrian Păunescu cu cititorii.

O altă întîlnire a poetului Adrian Păunescu cu cititorii va avea loc la Ploiești, joi, 17 februarie a.c., orele 18, în sala de festivități a Palatului Cultural.

Adrian Păunescu va fi prezent și la Brașov cu prilejul primei zile de lansare a volumului **Pămîntul deocamdată** în acest municipiu, și anume, în ziua de vineri, 18 februarie a.c., orele 18, la librăria „Șt. O. Iosif”.

În cadrul acestor întîlniri autorul va acorda autografe.

Pămîntul deocamdată se va afla în zilele respective și în librării din țară.

Să nu ne grăbim...

Omul stă la birou, biroul lui poate fi important, el ține coatele pe sticla încărcată de dosare și de hirtii, obrajii lui se sprijină greu în palmele ca un căuș și, în tot, el își ține capul ca pe o floare rară și ochii mijiți, înecați de grăsimea nemișcării de pe scaunul lui de șef, mai mare sau mai mărunțel, se uită la tine oboșiți și chinuți de lumina puțină a dimineții.

Tu stai și aștepti, inima ta poate fi cit un purice, de pe buzele lui ar putea să se dezlipească un răspuns, o hotărâre, o decizie, o opinie, un punct de vedere, o înțelegere, un Nu măcar, dacă nu un Da, obrajii lui par să se umple de aer și tu crezi că aerul ăsta ar putea să împingă afară, printre buzele groase și parcă pregătite să lase să se rotunjească un sunet, gândul lui, chiar și cel mai negru pentru tine și pentru destinul tău, în acel moment, însă buzele nu fac decât să tremure ușor și încliearea lor se descliea iar afară nu iese nimic altceva decât aerul care umflase obrajii și care acum se strecoară subțire ca un șuierat mărunțel, ca un susur și vezi că omul de fapt nu mai a oftat, adică s-a gândit mult și cu grijă și cu socoteală și cind să facă cunoscut rezultatul... în locul acestuia a ieșit un oftat, mult mai semnificativ și mai complicat și mai adânc decât un răspuns, un oftat însemnând, „Doamne, cât de greu e să iei o decizie cind ești pus să iei o decizie“...

— Înțeleg, încerci tu, sincer, să compătimești drama lui, pentru că, vezi bine, nu e ușor, sigur, să zici Da sau să zici Nu și chiar cu reprezentantul cauzei de față. Înțeleg, încerci tu să-i ieși în întâmpinare, și iar vezi cum se umple cu aer obrajii lui și cum se infundă ei și mai tare în palmele lui și cum se mijesc ochii lui oboșiți, privindu-te ca de departe și ca pe o gînganie neastîmpărată în capul căreia nu se pot învîrți decât două cuvinte, Da sau Nu, adică un nimeni și un nimic, pe cind el are o răspundere și o grijă și o apăsare de conștiință, pentru că nu se poate spune nici Da, nici Nu oricum, ci cu judecată, și cu ce judecată, însă în timpul acesta, dacă cineva ar putea, ar vedea că mașinaria judecătorească lui se învîrte în gol și în capul lui lăsat din ce în ce mai greu în palmele ca un căuș nu se aude decât hîrîitul stricat al unei plăci de gramofon vechi în eonita căreia acul s-a înțepenit într-un șanț și el nu aude decât Da sau Nu, chinuitor, și el e nepuțințios, nu izbuște să oprească acul nici la Da, nici la Nu și atunci iar i se umple obrajii de aer și ochii i se închid și mai mult și buzele fac singure mișcarea aceea ca și cind s-ar dezlipi una de alta greu și cleios, și aerul împinge afară sunete noi, înecați într-o rîgîială ușurătoare și fața lui se liniștește și se desține și culete de pe fruntea lui se topește și ele misterios și tu auzi și nu-ți vine să crezi decizia lui :

— Să nu ne grăbim..., rostită cu atîta suferință și cu atîta îngrijorare pentru soarta ta care, astfel, pînă se va hotărî el să se grăbească, rămii pe drumuri sau cauza ta rămîne pe drumuri, sau cauza pentru care e plătit el rămîne pe drumuri, amînată la calendă, și el își ridică obrajii din palme și pune acum palmele pe sticla biroului lăsîndu-le să se odihnească după atîta efort în care ele au sprijinit floarea rară a capului său, cu fruntea nădușită de sudoarea măcinării gîndului...

— Să nu ne grăbim..., zice el înțelept și lăsîndu-te să crezi că pentru acest răspuns a fost pusă în mișcare o lume de gînduri și de sentimente și chiar conștiința cea mai pură și cea mai devotată, pe cind omul din fața ta a fugit, astfel, de răspundere și s-a fofilat, asudînd sincer pe marginea zilei de muncă, și pe marginea ferită a vieții. Iar această zi de muncă a lui rămîne să fie plătită în-treagă.

DINU SĂRARU ■

În piețe și restaurante, pe ușa din dos

Am făcut acum cîteva zile un raid-anchetă în cîteva piețe, restaurante, bufete-expres și — pardon de expresie — W.C.-uri publice din București, pe care le-am privit sub aspectul condiției lor sanitare. Iată, acum, concluziile desprinse din vizitele făcute la „Ciocirlia“, „Calul Bălan“, „Hanul lui Manuc“, autoservirea „Rapid“, „Cornul Vinătorului“ — toate în zona Pieței Unirii — la piața „Ilie Pintilie“, în hale, la Zahana și la Autoservire, la restaurantul și la bufetul expres din Gara de Nord și la mai multe W.C.-uri publice. Am cercetat și bucătării, camere frigorifice, instalații de spălat vase etc., ajutat fiind de un inspector pus la dispoziția noastră prin bunăvoința șefului Laboratorului de igiena alimentației din Centrul sanitar și anti-epidemic al Municipiului București, doctorul Barbu Stănescu.

Cîteva observații, în ordinea consemnării lor. La „Ciocirlia“, în sala de mese și în bucătărie curățenie remarcabilă, W.C.-ul bine îngrijit, săpun, spirit, hirtie la discreție. Din păcate, în curte un maldăr de gunoi, în imediata apropiere a bucătăriei, deși era de datoria Salubrității să-l fi ridicat pînă la acea oră țirzie. Adevărat, gunoiul era depozitat în condiții acceptabile, dar, oricum, nu avea ce să caute acolo.

La „Calul Bălan“, cindva o „bombă“ a Pieței Unirii, curățenie perfectă în bucătărie, instalațiile frigorifice (ciudat în stare de funcțiune, carnea crudă de excelentă calitate. Buni gospodari, dar treaba le e îngreuiată de publicul peștriț care se perindă aici.

Autoservirea „Rapid“. Pe pereți afișele interdicționale strîșnice fumatul. Abia de le poți distinge însă în norii de fum albăstrui. Unii clienți sint fericiți: parcă altă savoare capătă țigara cind știi că „nu e voie“. Nu-i nimic, afișele nu mușcă pe nimeni, trăiască nicotina! În W.C., alt tablou, nici el din cale-afară de idilic. Un puști, tandru privegheat de părintele său, își face netulburat nevoile exact unde nu trebuie. După noi, potopul. Altă surpriză: practic sub ochii noștri, la răs-timp de vreo cinci minute, își fac apariția miraculoasă tot soiul de sticle goale care, pînă acum cîteva minute, conțineau băuturi alcoolice. Se ivesc de unde nici nu te aștepti. Unii aruncă sticlele în closet sau pe alături, alții le așază, cu înduioșătoare menajamente lingă zid. Îngrijitoarea ne arată, într-un dulap, o impresionantă expoziție de sticle goale de Tomis, Slibovița, țuică, vodcă, vin, toate culese din W.C. Oamenii sorb țăriile la mese, în ceșcuțe de cafea, ca să nu bată prea tare la ochi, apoi se debarasează de clondire care cum pot. Unul și-a plasat-o pe a sa în rezervorul de apă al closetului. Cind un cetățean a tras apa, n-a curs țuică, n-a curs absolut nimic, fiindcă se astupase conducta și a trebuit chemat instalatorul ca să spargă țeava. Uneori — ni se afirmă — se pescuiesc aici pantofi stingheri.

De partea cealaltă a baricadei, adică dincolo de linia de servire, personalul își face datoria conștiincios: bucătăriile bine întreținute, carnea proaspătă tocmai bună de fotografiat, condiții igienice, var cloros pe pubele etc. Revenind la localul propriu-zis, este vorba aici și de educația consumatorilor. Cîta vreme unii scuipă pe jos, fumează ca un cruciător și se delectează, din cind în cind, cu spirit medicinal natur, după cum o dovedește și expoziția originală mai sus-amintită (că doar nu pentru tîmăduirea rănilor a fost adus aici alcoolul albăstru), puțin se va schimba din ambianță.

La „Hanul lui Manuc“ totul strălucește. Paharele — ogîndă. La W.C. găsești nu numai cele convenite dezinfectiei, ci și — surpriză! — apă de colonie.

La W.C.-ul public din Piața Unirii nu se găsește — și nimeni nu pretinde — colonie, dar poți obține hirtie și săpun, la cerere. Relativ curat. Cam aceeași situație la W.C.-ul public din piața „Ilie Pintilie“. La W.C.-ul de clasa a doua din Gara de Nord există hirtie igienică din belșug, săpun, dar și o duhoare de trăsnește. Întrebat de cind n-a mai dat cu var cloros, îngrijitorul răspunde printr-o întrebare: „Ce-i aia?“

La Zahana din piața „Ilie Pintilie“ apare o problemă. Pentru economisirea combustibilului s-a interzis funcționarea boilerului de la 6.30 la 10.30 dimineața. „Așadar — constată responsabilul — paharele și farfuriile le putem spăla în voie cu apă clocotită în toial noapții și pînă dimineața în zori, cind, firîște, nu e nimeni în local, dar nu putem folosi apa caldă cind ele încep să se murdărească“. Este numai un exemplu. Cu o zi înainte doctorul Stănescu ne arătase, drept exemplu, un proces-verbal de contravenție dresat la 19 septembrie 1976 de I.D.E.B. responsabilului unui local I.A.P.L.-Segarcea din Calea Călărași. Amenda era justificată prin „încălcarea orarului de interdicție a folosirii aparatelor de încălzire, cit și a celor destinate preparării apei calde între orele 6.30—10.30 și 17.00—22.00“. Cu alte cuvinte — observă interlocutorul nostru — responsabilii de unitate sint amendăți de

flacăra martor ocular

I.D.E.B. dacă nu respectă orarul și sint amendăți de igienistii municipiului dacă servesc în pahare și farfurii murdare (care, evident, nu se pot spăla cum se cuvine în apă înghețată). Justețea măsurilor generale de economisire a combustibilului este incontestabilă, dar — crede doctorul Stănescu — ele pot suporta corective în cazul alimentației publice. Corective care, dealtfel, ar interveni cu o pondere neglijabilă în economiile realizate per total. Fără îndoială, se va găsi o soluție. „Pînă una alta, căutăm să ne înțelegem, oameni sintem“, spune responsabilul bufetului cu autoservire din piața „Ilie Pintilie“. Mai greu de înțeles cu bețivii. În W.C.-ul autoservirii descoperim un microcongres, fără ordine de zi bine stabilită, al „divinei sticle“ — pentru a folosi limbajul rabelaisian. Dă-i cu țuică, dă-i cu vin, dă-i cu rachiu, cîntece, antren, veselie. Asta, la 9 dimineața. Ce o fi scara ?

Interzicerea servirii de băuturi alcoolice a schimbat, intruciva, și aspectul bufetului-expres din Gara de Nord. Larma s-a mai potolit, fumul s-a diluat, cindănelile s-au rărit. Cel mai încintat este personalul bufetului: renunțarea la vinzarea de băuturi alcoolice a dus la creșterea considerabilă a desfacerii de produse culinare proprii și, implicit, a beneficiilor unității și a ciștigurilor angajaților. Doar în decembrie 1976, 200 000 lei depășire de plan la beneficii; „femeia de la mătura“ — după expresia responsabilului — a încasat 1 900 lei, unele vinzătoare, 2 600 lei. Revenind la starea sanitară, bufetul face față onorabil cerințelor. Subliniem — constatare valabilă pentru întreg articolul — că ne referim exclusiv la condițiile de igienă, nu la calitatea și varietatea meniurilor, problema pe care nu ne-am propus s-o atingem.

LIONEL NIȚESCU ■

Fără prejudecăți și fără falsă rușine despre unele instalații sanitare din blocuri

Drept să spun, nu am avut niciodată prilejul să trec pe strada Stelian Mihale, o stradă cam perpendiculară pe bulevardul Ion Șulea, începînd, să zicem, din dreptul stației Dumbrava Nouă a tramvaielor 19 și 27. Cu atît mai puțin, bineînțeles, am avut prilejul de a intra într-unul din noile blocuri care străjuiesc această stradă. Am fost totuși îndemnat să intru în aceste blocuri de către Teodor Teodorescu, imputernicitul asociației de locatari a blocului X4. „Nu-i vorbă, avea să-mi declare dînsul, și la noi sint necazuri cu instalațiile, dar avem un băiat priceput, locatar, pe care l-am angajat cu o jumătate de normă, că noi sintem un bloc cu apartamente proprietate personală. Orice defecțiune ivită este reparată în maximum 24 de ore. Ceea ce ne supără foarte mult și n-avem ce face este fenomenul de „condens“ care apare mai ales la etajele superioare. Poate că, pînă la urmă, se va găsi o soluție și împotriva acestui necaz, dar greutăți foarte mari și din aproape toate punctele de vedere le puteți întîlni la blocurile din spatele nostru, cele de pe strada Stelian Mihale, blocuri noi, construite în urmă cu aproape doi ani, dar învecitate de parcă au trecut peste ele cel puțin 10 ani. Cît despre oamenii care le locuiesc, ce să spun, au îmbătrînit tot atît de repede“.

Iată-mă, așadar, după ce am intrat în cîteva blocuri de pe această stradă, în holul blocului nr. 1, înconjurat, puțin spus, de locatarii năpăstuiți. Consemnez, pentru început, spusele bătrînicii Maria Stanciu de la apartamentul 4.

„Anul trecut, toamna, cam pe la începutul lui octombrie, nu mai știu exact ziua, mă trezesc că pe sub ușă intră un suvoi de apă murdară și urît mirositoare. Apa venea din apartamentul 3, de unde se auzeau niște bolboroseli, niște bufnituri. În apartamentul 3, nimeni. Într-o oră, tot apartamentul a fost inundat. Să intrăm la om, prin spargerea ușii, nu ne prea venea la îndemînă. Spre seară, numai că vine și doamna Tătulescu, locatara. Era speriată că a lăsat vreun robinet deschis, dar, intrînd la dînsa, am văzut că apa ieșea de sub cadă și din WC. Apa, plină de tot felul de murdării, ajunsese cam de 30 de centimetri. Covoarele pluteau în voie și toate încălțările la fel. Pe la mijlocul lui noiembrie, grozăvenia s-a repetat, dar noroc că familia Tătulescu era acasă. Noroc pentru noi, bineînțeles. Cu aproape 10 zile înainte de Anul nou, iar. Dacă ar fi vorba numai despre astfel de necazuri, n-am zice poate nimic, se mai întîmplă, dar eu cred că și-a bătut cineva joc de noi de ne-a trimis să locuim într-un astfel de bloc. Pereții au crăpat, ușile și ferestrele stau gata să cadă, nu se mai închid, caloriferete curg tot timpul, din balcoane apa de ploaie intră de-a dreptul în casă, că așa a fost făcută scurgerea, spre înăuntru, cît despre căldură, mai bine să nu vorbim, că de la centrală poate că aburul pleacă pentru o

temperatură de 18 grade, dar cum vîntul circula în voie printre ziduri și ferestre, dacă rămînem cu 15 grade. Uneori, ea femeie bătrînă, îmi spun că nu poate fi numit om cel care a făcut blocurile astea și a spus, acolo unde a spus, că le-a terminat. Oare chiar nu s-a gîndit deloc că în apartamentele astea vor locui oameni și copii ? !“

„Atunci, la prima inundație, avea să-mi relateze locatara apartamentului 3, Elena Tătulescu, mă îngrozise ideea că am lăsat un robinet deschis. Știți, desigur, că se mai întîmplă. Din nefericire, n-a fost să fie așa. Am spus din nefericire, pentru că a trebuit să luptăm cu o apă, mă scuzați, scirboasă, pur și simplu. Ultima oară, fiind vineri și gîndindu-ne că a doua zi, sim-băta, va fi mai scurtă, că apoi va fi duminică, iar noi tot cu mizeria în casă, soțul a apelat la un particular, la o cunoștință, prilej cu care am constatat că din instalație, de la WC și de la cadă, lipsea o țeavă de peste un metru. Nu mai spun că de fiecare dată ne-am trezit cu sobolani în casă, urcau pe conductele sparte la subsol, unde apa coleaie, nu alta. Cum de reușim să trăim totuși în aceste apartamente ?! Ce s-a putut rezolva cu cîte un particular, am rezolvat. Am scos banii din buzunar, nu puțin, am plătit și, cît de cît, am mai cîrpit ce s-a putut. Dar sint destule lucruri pe care particularul nu le poate rezolva de unul singur, ori-cîtii bani i-ai da“.

Se cuvine să spunem că amîndouă interlocutoarele, în necunoștință de cauză, i-au invinuit de toată această stare de lucruri pe muncitorii Centrului 10 ICRAL-Vitan, dar Florica Teican, șefa centrului, și contabilă Maria Popa, aveau să-mi arate, negru pe alb, procesul verbal de recepție preliminară din data de 18 aprilie 1975. În acel proces verbal, cu numărul 189, constructorul, adică ICM-1 București, recunoștea că 28 de apartamente au defecțiuni la instalațiile sanitare, că în 15 apartamente caloriferete sint stricate, că la majoritatea apartamentelor ușile și ferestrele sint necorespunzătoare, că la 10 apartamente au fost sesizate infiltrații de apă prin pereți, din exterior și prin tavan. Se subînțelege că era de datoria celor de la ICM-1 să repare aceste defecțiuni constatate încă înainte de a se intra în anul de garanție. Au trecut aproape doi ani de zile și încă nu s-a făcut nimic, absolut nimic. Hirtiele circula, de la ICRAL-Vitan spre ICM-1, și invers, unii cer respectarea condițiilor de contract, alții cer încheierea procesului verbal de recepție, iar locatarii, neștiind că blocului în care locuiesc de aproape doi ani nu i s-a făcut recepția, reclama ICRAL-ul. Dar cum ar putea oare ICRAL-ul să preia căruța cu oale sparte a I.C.M.-ului ? Din care fonduri de reparație ? Mă întreb, în continuare, căror foruri a raportat conducerea ICM-1 darea în folosință a blocurilor 1, 2, 3, 4, 5, 6, 6A, 6B, 7, G1, N1 și N2 bis ? E-adevărat, aceste blocuri, aflate în zona Centrului 10, au fost date în folosință, dar pot fi ele considerate locuințe ? Există un proces verbal de recepție din partea ICRAL-ului Vitan ?

În așteptarea unui răspuns pe care îl solicităm cu nerăbdare, am mai consemnat, în holul aceluiași bloc numărul 1, amărăciunea cetățeanului Ion Văcăriu, de la apartamentul 12, care se plîngea de căldura insuficientă a caloriferelor și de neconțința lor scurgere. „Să veniți la mine să vedeți cum bate vîntul pe sub ușă și cum între tocurele ferestrelor și zid poți băga un deget întreg. În camera mare nu se poate dormi“. „Am doi copii, unul de 9 ani, celălalt de 6 ani. Cel mic este bolnav de plămîni. Este luat în evidența TBC a spitalului. Sub calorifere am înșirat zeci de borcane și cutiute de conserve. Pe lingă ușă și geamuri am lipit tot felul de cirpe și alte materiale, doar, doar pot stăvili frigul și vîntul. Degeaba. Cind ploaie, apa din balcon îmi intră în casă. Balconul ăsta parcă a fost făcut în bătaie de joc. În loc să curgă apa în afară, înclinația de la podea o împinge în cameră. Am fost la Centrul ICRAL și un tovarăș de acolo, Dinescu sau Dinuț, mi-a spus că-mi face și sandalele cu eremă, dar numai dacă-i plătesc, că de blocul acesta nu dînsii au grijă, ci santierul care l-a construit. Dar unde-i acum santierul ăsta ? Ce-ar fi să-si mute dînsii toate birourile aici, în blocul numărul 1 ?“ (Teodor Mincu, apartamentul 15). Ion Gherasim, apartamentul 46, cu trei copii mici, se plînge că nicăieri unde a fost nu a găsit înțelegere. „Parcă am fi ai nîmănu, țevile se infundă, se sparg, cind vecinul de sus își spală rufele, apa se scurge la noi, ne inundă, din WC-uri iese tot timpul o duhoare de nedescris, iar vîntul și ploaia bat fără opeliște de-a dreptul în casă“. Georgeta Popescu, apartamentul 37, cu patru copii mici, susține că-i vine să-și ia lumea în cap. „Pereții, din cauza ploilor și a apei de la calorifer, s-au înnegrit, s-au acoperit de un fel de ciupercă. Am văruit de două ori, dar degeaba, imediat se înnegresc din nou și răspîndesc un miros de rușină. Despre instalațiile sanitare nici nu mai vorbesc. Oare chiar nu se poate face nimic pentru noi sau măcar pentru copiii noștri ?“

Ar mai fi de consemnat că blocurile amintite, printre care și blocul numărul 1, continuă să se deterioreze de pe o zi pe alta, deoarece defecțiunile care n-au fost remediate, conform promisiunilor făcute, cu prilejul proceselor verbale preliminare, s-au agravat. Deocamdată, pînă vom primi un răspuns din partea constructorului, ICM-1, cam atît, deși mai sint încă multe, foarte multe lucruri de semnalat.

VICTOR NIȚA ■

O problemă în actualitate:

Căminele muncitorești

In toate orașele patriei, un număr considerabil de tineri muncitori se bucură de locuri în căminele muncitorești pentru nefamiliști. Pentru crearea unor condiții civilizate de locuit statul nostru a făcut în acest sens serioase eforturi financiare. Cine sunt beneficiarii direcți și gospodarii acestor mari locuințe colective, și mai cu seamă cum sunt respectate și întreținute aceste bunuri comune? Ancheta noastră debutează cu un exemplu pozitiv. El poate constitui un etalon pentru situația generală a acestor importante așezăminte sociale. Din păcate, așa cum vor demonstra rindurile care urmează, există și excepții...

Cind 50 la sută din muncitori sint „nefamiliști...”

Noțiunea de cămin implică mai multe idei, pe lângă cea de simplu adăpost, iar când se precizează „pentru nefamiliști” apar și alte nuanțe, nu lipsite de importanță, ba chiar contradictorii cu cele incluse în acest cuvânt. Adică, spunând „cămin” ne gândim tocmai la acel sediu familial, la grupul intim, care alcătuiește celula de bază a societății. Dar, din căminele de nefamiliști lipsește, parcă, tocmai elementul principal. Este și nu este așa pentru că și în asemenea cămine există sau trebuie să existe o viață colectivă, dar nu numai în sensul foarte precar al unei existențe comune, ci mai departe decât alit și anume: înțelegere, scopuri identice, colaborare, respect etc., ceea ce se poate realiza, în timp, uneori, ori instantaneu, mai rar. Cred, însă, că locul de pornire, cel mai important, este baza materială, condițiile care să poată înlesni apariția unor afinități chiar și afective, care să poată înlocui, într-o oarecare măsură, câteva din datele reale, și așa zice elementare, ale unui cămin familial. Spun toate acestea deoarece cred că la Constanța, în cele câteva cămine vizitate, aparținând întreprinderii de construcții hidrotehnice, am deslușit o mai veche preocupare pentru viața celor care trăiesc departe de ai lor.

Întreprinderea numită este, prin profilul său, nevoită să folosească multă forță de muncă din județ și în locuri dispersate, dar și în Constanța, astfel încât, numai în oraș, ea găzduiește în cămine de nefamiliști aproape 1500 de oameni. Experiența privind căminele de care ne ocupăm nu datează doar din 1970, când s-au construit actualele clădiri cunoscute sub denumirea abreviată de C4 și C5, B7 etc., pentru că unii muncitori au trăit și mai înainte în barăci, aparținând tot I.C.H.-ului, astfel încât cred că se poate considera și perioada anterioară drept o sursă de experiență în materie de necesități și rezolvări a unor probleme puse de viața în comun a muncitorilor. Betonistul Gheorghe Dumitrescu, azi în vîrstă de 45 de ani, este cel mai vechi locatar al căminelor întreprinderii. De fel din comuna Căpreni, județul Gorj, Gh. Dumitrescu muncește la mare din 20.III.1958 și a „prins” toate perioadele care au marcat creșterea I.C.H.-ului și reflectarea lor în viața oamenilor.

Camera 101, a căminului C4, unde mă aflu cu Gheorghe Dumitrescu, are, ca și celelalte, 4 paturi-comode, 4 dulapuri montate în perete, într-un mic hol la intrare, ferestre mari. Pe jos, linoleum. Sint ghivece cu flori, o masă, câteva scaune, cuiere și... o sfoară întinsă de-a lungul camerei. Pe ea, câteva perechi de pantaloni, cămăși. Vin de la spălător ceilalți trei locatari ai camerei 101. Ei sint: Pascale Raneti, în vîrstă de 37 de ani, mecanic în port, lucrînd pentru navele I.C.H.-ului, un om foarte tăcut, cumpătat; Dumitru Baciu, un roșcovan bucălat și vesel, poate mai ales acum cînd s-a bărbierit (ceea ce unui bărbat, chiar la 26 de ani cit are el, îi dă o plăcere aparte, o senzație de prosperitate), se prezintă ca fiind din Brăila și avînd meseria de mecanic excavatorist pe care și-o exercită la cariera din Sitoman, județul Tulcea, unde ajunge cu autobuzul întreprinderii; Ion Vasiliou, cel mai tînăr locatar al camerei 101: are 18 ani și s-a născut în comuna Șipote, județul Constanța.

Cu cei patru oameni de vîrstă și profesii diferite stau de vorbă despre problemele pe care le pune viața în colectiv. Gheorghe Dumitrescu, care la el în Gorj are familie, crede că totul „este în raport și de simțul nostru, al fiecăruia”, referindu-se la căile de acomodare a fiecăruia cu fiecare și cu ceilalți. Pascale Raneti, cel mai nou din cameră (stă doar din aprilie '75 cu băteii), zice că „nici mîinii omului nu sint egale, așa că și oamenii sint diferiți, aici în cămin”, azi nu s-a putut odihni prea bine, din cauza telefoanelor care au sunat la parter (acolo sint birouri, iar Pascale Raneti fusese în schimb de noapte). I se

par foarte utile dulăpioarele de alimente care le sint puse la dispoziție, într-o cameră separată, alături de bucătăria de etaj, unde-și pot pregăti cite ceva, chiar cald, deși, pe timp de iarnă „frigidul” cel mai bun este pe pervazu exterior al ferestrei. Dumitru Baciu, care-și alege de pe sfoara ce traversează camera o pereche de pantaloni cadrilați, este interesat de armonia din cameră. „Cu ceilalți sint coleg. Cu cei de la 101 — prieten. Sint 2-3 zile mai dificile în cămin. Îndată după primirea banilor. Pe urmă, avem din nou liniște”. În privința improvisației cu sfoara, și el și Ion Vasiliou au aceeași explicație: „avem atitea haine, noiăștia tinerii, că în dulap nu mai incap. Dacă ar fi să ne fure cineva pantofii la toți patru i-ar trebui un sac cam mare”.

Căminul are 172 de locuri; cel de alături, C 5, 318. Ambele funcționează, ca să zic așa, „în tandem”, adică sub administrația aceluiași gospodar, Ion Stănișel, om vrednic și energic. Fiecare etaj dispune de acea cameră de provizii și de o sală pentru micul dejun, despre care am scris, de 8 dusuri, 12 chiuvele, patru băieți, de un tip special pentru spălătorul picioarelor și chiar al unor lucruri mărunte de lenjerie, iar două îngrijitoare (pe etaj) se ocupă atît de curățenia în camere, cit și de cea a scărilor, culoarelor, a spațiilor destinate toaletei. Maria Brătianu lucrează de 8 ani iar Paulina Maftei, doar de patru. Cel mai important este că muncitorii le vorbesc frumos și le respectă. „Deranj fac, ca toți bărbații, vin obosiți, nu se pricepe la curățenie, dar nu sint mitocani. De rest avem noi grijă. Dealțul, noi venim dimineața, cînd cei mai mulți sint la lucru. I-am obișnuit să nu mai arunce diverse lucruri: pungi, borcane, resturi pe fereastră. Administrația a amenajat spații verzi, în jurul căminelor, așa că e păcat să le murdărească”.

La Clubul de la etajul III al căminului C5 o întilnesc pe bibliotecara Lucreția Chiriac și citiva tineri care-și caută cărți de citit. Au la dispoziție aproape 7000 de volume, multe cu conținut tehnic. Mai funcționează 8 biblioteci volante, deoarece alte cămine sint mai departe: pe str. 1 Mai, pe Egretei etc. 10 mese de lectură, jocuri de șah, rummy, table, o instalație de minipopice și alta de minibawling, radio. Televizorul se află în holul căminului. Cei mai activi cititori: sudorul Petre Nistor, mecanicul Constantin Nedelcu, care este și un bun sportiv, și marinarul Constantin Botez pe care-l și întilnesc aci.

Alt grup de cămine sint cele notate cu B, din strada 1 Mai, paralelă cu marea și cu o minunată vedere spre port. Construcții mai noi, cu un confort evident superior: garsoniere mari, tot pentru patru persoane, dar cu duș și celelalte instalații sanitare în cameră, cu un hol mai mare, cu o bucătărie și balcon.

Tovarășul Aurelian Ioniță, șeful sectorului social-gospodăresc al I.C.H.-ului, răspunde de căminele de nefamiliști.

— În Constanța, 30% dintre cei care muncesc în întreprinderea noastră sint găzduiți în astfel de cămine, iar pe ansamblu, pentru că avem lucrări și pe teritoriul județului, 50% dintre muncitorii stau la noi. Vă dați seama că pentru I.C.H. căminele constituie o problemă de care ne ocupăm toți: și conducerea și organizațiile de masă. Asta inseamnă nu numai crearea de condiții ci și repartizări judicioase, educație, supraveghere. Am folosit diverse criterii la repartizări, în principal cele țînd de locul de muncă, de profilul profesional al muncitorilor. Cînd am depistat cazuri de indisciplină am intervenit prompt, mergînd chiar pînă la desfacerea contractului de muncă pentru bețivi, turbulenți, violenți, oameni incoeribili. Dar au fost puține situații de acest fel. În schimb, au servit drept exemple puternice. Altfel nu putem rezista. În rest, ce să spun? Gospodarii care administrează căminele au un mare rol, or, noi avem oameni cu experiență. Pe Stănișel l-ați cunoscut. Mai este unul, foarte activ și exigent, Aptsia Neideț, care nu admite extravagante nici vestimentare și nici de comportament. Se bucură de autoritate. Știe cum să-i ia pe oameni. Nemulțumiri sint. Una: nu admitem vizite în cămin ale unor persoane din afară. Cred că așa este mai bine; nu am fixat în schimb ore limită pentru revenirea locatarilor. Și asta tocmai pentru că sint bine educați și nu deranjează decît foarte, foarte rar pe ceilalți. Respectăm prevederile legale în toate privințele și, poate în plus, ori de cite ori facem curățenie mare, profităm și reparăm tot ceea ce s-a deteriorat.

C. MANOLE ■

„Mi-au spus dă în el și eu am dat, altfel dădeau ei în mine”

Deși locuiește de 3 săptămîni într-un cămin al muncitorilor constructori (M 1), Sorin Spataru nu a fost bătut decît o singură dată și atunci numai de trei inși, moldoveni ca și el, abia sosiți în București pe șantierul „Iumceurilor”. Are 18 ani și încă nu s-a calificat molaicar.

— Cine te-a bătut?
— Marmeliuc Vasile, căruia i se spune Ilie. Moraru Gheorghe-Gică și un elev la Liceul industrial nr. 18, poreclit Kojak. Erau beți bine, m-au chemat, mi-au dat și mie. Pe urmă au zis că se bat între ei și dădeau în mine, din camera 36 m-au dus în 35, uitați-vă, m-au lovit în cap cu un fier de la pat...

Prietenii lui, Marinel Novac și Aurel Holban, îl sustineau dînd compătimitor din cap, ei fuseseră bătuti de aceiași indivizi mai înainte. Kojak, pe numele lui adevărat Valerică Agache, are tot 18 ani și este de la Ruginoasa. Nu știu cit de bine învață la liceul industrial, oricum, lovește de la stînga la dreapta urmînd exemplul „Cocoșatului”, pînă de curînd spaima cartierului.

— De ce l-ai lovit pe Valerică?, întreb.
— De frică. Mi-au spus dă în el și am dat. Dacă nu dădeam, mă băteau pe mine.

Necazurile vechi n-au ce căuta într-un cămin nou

În urmă cu aproape șase luni de zile, mai toți muncitorii neploiești ai întreprinderii „Feroemail”—Ploiești puteau fi întilniți în două mari camere situate în două case de pe strada Teleajen. Nu am apucat să văd cele două mari camere, dar, chiar și fără prea multă imaginație, oricine își poate inchipui, cit de cit, ce-nsemna să locuiești în astfel de condiții.

Pînă să aduc vorba despre noul cămin al întreprinderii, cu o capacitate de 220 de locuri, cinci paturi în cameră, patru niveluri, instalații sanitare la fiecare capăt al nivelului, plus oficiul de bucătărie, dotat cu aragaz electric și frigider, ar trebui să consemnez că, de-a lungul celor trei trimestre din anul trecut, la „Feroemail” s-au angajat 255 de muncitori și au plecat din întreprindere 242, pe cită vreme în ultimul trimestru, după ce a fost dat în folosință, la jumătatea lunii septembrie, noul cămin, s-au angajat 133 de tineri și au plecat doar 91, ceea ce, pentru început, reprezintă un substanțial aport al căminului privind stabilitatea forței de muncă.

Considerînd că cifrele au darul de a vorbi, oarecum, de la sine, am notat spusele tînărului Nicolae Grigore, secretarul comitetului U.T.C. pe întreprindere: „Între noul și vechiul cămin, dealtfel vechiul cămin nici nu putea purta această denumire, e o diferență de la cer la pămînt. Băieții noștri, cu multă tragere de inimă, pînă să înceapă construcția la noul cămin, au nivelat terenul, au îndepărtat molozul și mormanele de fier vechi care acopereau locul de amplasament, au săpat aproape 50 de metri de șanțuri pentru instalații, cînd constructorul, prin deviz, cerea 9000 de lei pentru 10 metri de șanț, și au plantat peste 100 de tei împrejurul căminului, tei care în această primăvară vor inflori, că au fost plantați încă de pe cînd erau mari”.

Cu alte cuvinte, participînd la ridicarea acestui nou cămin, tinerii locatari s-au legat, chiar și sufletește, de această nouă casă a lor, pe care, însă constructorul, trebuie să o recunoaștem, a lăsat-o, adică a predat-o în condiții nu prea corecte. Zidul dimprejurul tocurilor de la uși

Erau beți. Pe unul l-au pus să spună rugăciuni.

Iată deci, ca o primă concluzie, că, în pofida instrucțiunilor afișate la poarta căminului, care interzic cu desăvîrșire consumul de băuturi alcoolice în camere, aici se bea în lege și, firește, scandalurile și bătăile se tin lanț, provocate fiind de regulă de cam aceiași indivizi împotriva novicilor abia sosiți din provincie. Desigur că împotriva lor se impune luarea de măsuri drastice de către organele în drept, însă nu trebuie să ignorăm faptul că toate acestea și altele se petrec sub ochii unor gospodari (așa sint numiți administratorii în acest sistem) și în prezența (cel puțin fizică) a unor paznici pe sub nasul cărora trec damigenele și sticlele seară de seară.

— Dumneata știi de bătaia de ascară?
— Il întreb pe paznicul numit nu întîmplător Moale Marin.

— Care bătaie? Eu nu știu nimic, poate schimbul meu.

Ce să mai vorbim de condica de sugestii și reclamații care există în instrucțiuni, dar nu și la poartă, ca și de faptul că majoritatea celor întrebați habar n-aveau de cum se numește și cum arată gospodarul (Ion Predoiu), deși geamurile sparte, apa care curge din tavan, bezna din grupurile sanitare și de pe culoare în absența becurilor, murdăria din unele camere ar fi constituit tot atitea motive de cunoștință. A arunca toată vina pe chiriași este ceva la îndemînă, însă aceasta nu justifică o retribuție pe statul de plată și, mai ales, titlul de „gospodar” acordat cu alita mărînimic de I.A.G.C.S.

IULIAN NEACȘU ■

s-a sfărîmat, la fel și împrejurul ferestrelor, uleiul de pe pereții de la baie s-a scorojit, igrasia a început să pună stăpînire pe pereții încă proaspeți. Ferestrele nu prea se mai închid, iar braștele de la uși au arcul rupt, astfel încît clanta merge în gol. Cu astfel de defectiuni, a căror remediere costă bani buni și intervenție calificată, nu e prea greu să ne inchipuim cum va arăta căminul după, să zicem, un an de zile. „Dacă aș ști că sint mulți beneficiari cum a fost „Feroemail”, m-aș angaja și eu la constructori. Nu e mare lucru să faci treabă de mintuală” — avea să-mi spună Ion Gheorghe de la atelierul electric, localarul camerei nr. 22, băiat tînăr, simpatie și trecut prin mai multe cămine din țară, motiv pentru care mi-a povestit că în alte cămine, cum ar fi la Galați, Hunedoara și în alte locuri, camerele sint dotate cu difuzoare, la parter există un club cu jocuri de șah, cu colecții de ziare, cu cărți, adică un fel de bibliotecă volantă, ca să nu spunem că peste tot sint televizoare. „E-adevărat, avea să continue Ion Gheorghe, asistat și aprobat de alți locatari, cum ar fi Aurică Radu și fiul acestuia, Nicolae, Constantin Dobre, Bogdan Aurică și fiul acestuia, Dorinel, ca să li amintim doar pe citiva, în ședințe s-a tot vorbit că se va face și se va drege, dar deocămdată club nu avem, televizorul este stricat și va mai trece nu știu cit timp pînă va fi reparat. La oficiul de bucătărie așteptăm două ceasuri ca să facem un ceai, că nu sint decît două ochiuri de reșou, în frigider nu prea avem curaj să lăsăm hrana, că s-ar putea să o sperie cineva, așa cum au început să fure becurile. Ar trebui să avem aici, în hol, un telefon, citeva fiare de călcat, la parter, să le luăm pe bază de buletin, așa cum se face la alte cămine”.

Mi-a plăcut, de ce să nu o recunosc, tonul combativ și critic, chiar și autocritic, referindu-se la obiceiurile unor colegi de cămin, al tînărului Ion Gheorghe, pretențiile sale fiind, în cea mai mare parte, justificate, cum ar fi și cea legată de următorul aspect: în camere sint patru și foniere, dar sint cinci paturi, plus o măsuță cu cinci scaune, numai că la măsuță nu are loc decît un scaun, celelalte fiind ținute pe sub paturi, sau pe șifoniere, peste geamantane. De ce această îngheșuală, cînd căminul are un etaj neocupat?

Necazurile vechi n-au ce căuta într-un cămin nou.

VICTOR NIȚĂ ■

pentru nefamiliști

**Pe Alea Perişori,
în cartierul Titan,
se joacă table pe bază
de zaruri și se doarme
„pe bază de prietenie“**

Anunțul care ne întinpină, cu litere roșii pe fond alb, la intrarea în Căminul pentru nefamiliști, băieți, al I.O.R.-ului din Alea Perişori, 8-10, avertizându-ne că staționarea în hol e interzisă, pare să fi fost bine înțeles de locatari, el nereferindu-se, firește, nici la cele două motocicletele, B-0-457 și 46-BZ-639, adăpostite sub prelate și nici la cantitățile industriale de noroi ce ocupă holul. În rest, nici tipenie, doar un teanc de mandate postale, bani sau pachete, eliberate de Oficiul P.T.T.R. 72 pentru Nicolae Istrate, Nicolae Măbora și așa mai departe, aruncate într-un raft în care, cindva sau poate niciodată, trebuie să se fi găsit cheile camerelor.

Urcăm nestingheriți în această țară a nimănui. E duminică după-amiază, căminul pare părăsit, dar nu atât din lipsa locatarilor — răzbat de undeva zgomote de usi trintite, se aud voci și, mai ales, zaruri — cit din cauza celor ce vedem. Geamuri sparte sau pur și simplu lipsă, chiuvele abandonate pe holuri, noroi în cantități industriale, mucuri de țigară stîrpite cu piciorul, instalații sanitare în cea mai deplorabilă stare cu puțință, unele sticle goale, camere fără uși în care parcă se sapă în căutarea unor comori demult ascunse, uși fără clante, dulapuri de care riști să te împiedici din pricina întunericului de pe coridoare. Mă rog, o dezordine pe care nu ne-am sfii s-o numim de zile mari, de n-ar fi astăzi chiar duminică.

Clădirea pare să fie nouă, ba chiar este, căci vom afla imediat, din gura lui Dumitru Trifu care e — ca să-l cităm — unul din cei doi paznici care lucrează la cele trei cămine ale I.O.R.-ului, că a fost dată în folosință în luna mai a anului 1975, dar gradul ei de murdărie și degradare e impresionant, de parcă unii n-au făcut altceva, din clipa inaugurării, decît să spargă, să rupă, să strice și să distrugă. Peste tot scrie cite ceva, ba Bucătărie, ba Club, ba altceva, dar dincolo de usile dotate cu inscripții roșii pe fond alb, după obiceiul casei, nu e nimic, cîțear moloz, resturi, scaune răsturnate și,

mai ales, sticle goale, în ciuda faptului că, ne va informa tot Dumitru Trifu, consumul de băuturi alcoolice e cu desăvîrșire interzis în cămin, interzis ba chiar și pe-depsit. Cu chiu, cu vai, împingînd într-o ușă fără clantă, pătrundem în așa-zisul Club, unde ne întinpină șapte scaune vraiste și o mare mirare din partea portarului sau paznicului Trifu. Știam că aici se află un televizor, se cruțește dinsul, dar se vede treaba că nu mai e, lucru adevărat și pe deplin verificabil.

Orientîndu-ne după zaruri, batem la una dintre camere, la 22, unde frații Covașă, primul mecanic de întreținere, al doilea elev la Liceul numărul 10, dezbate o partidă de table, sub privirile mai degrabă absente ale celui de-al treilea locatar, pe numele său Tudorache Broască, provenind — ca și ceilalți — din comuna brăileană Cîrșeu. Aspectul camerei e deplorabil. Pe zidul dinspre exterior se lungesc niște dire ce par să aibă ca origine ploaia sau zăpada, Gheorghe Covașă ne surprinde privirea și se laudă. Acum stăm bine, îl auzim, s-a mai reparat cite ceva, dar a fost o vreme înainte de a doua renovare, cind ploua în cameră ca afară, ca să nu mai pomenesc de cazurile, să fi tot fost vreo patru-cinci, cind s-a spart cite o conductă și ne-am opintit, noapte de noapte, cu borcanul, să scoatem apa. Noroc că frate-miu, care muncește mai ușor ca noi, aflîndu-se la școală, doarme tot ușor, altfel ne-ar fi scos dimineața cu barca.

— Apă caldă aveți ?

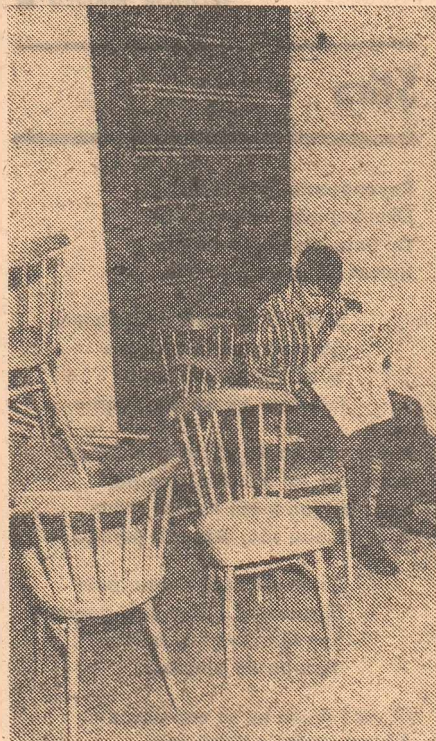
— Uneori. Acum n-avem, dar regula e cam așa : ori curge apa rece, ori curge apa caldă. Ori nici una. Amîndouă odată nu-mi aduc aminte să fi venit vreodată.

— Baie aveți ?

Cei trei zîmbesc trist, ca la o glumă fără sens. N-au, n-au avut și după cum merg treburile nici n-o să aibă. Cind se simt murdari, fac baie la uzină, dar mai greu e cu mezinul, care se spală și el, din cind în cind, tot la uzină, intrînd pe strecurate. Toaletele, continuă să povestească băieții, nu se pot folosi, mai ales iarna, cind instalațiile îngheață și nu le mai dă nimeni de cap. Și cu lumina electrică e un bai, uneori se oprește, nu atît de pe circuit, cit — aflîndu-se tabloul în hol, la îndemina oricui — din pofa vreunui căminist. Rămîne unul fără siguranță, zice Tudorache Broască, umblă la tablou, o scoate pe-a ta și o pune la el. Dacă e mai mic decît tine, sau nu îndrăznește, sau te duci la el și-l repezi, luîndu-ți înapoi ceea ce era al tău. Dacă e mai mare, locatarii de la camera 22 au împreună vreo 60 de ani, te faci că nu bagi de seamă și ci-tești la luminare. A doua zi, păcălești și tu pe altul, pe furis, nu așa cum ne-au păcălit pe noi cu televizorul și frigiderul, ziua-n amiază mare, în vîzului și cu știința tuturor.

— Cum v-au păcălit ?

— Înțelegem că, după cum a scris chiar și ziarul „Informația Bucureștiului“, în urmă cu vreu an, căminul a fost dotat

Pe ușă scrie Club, iar înăuntru e ce se vede !? Contra 99 de lei pe lună, căminiiștii de la I.O.R. au un acoperiș asigurat deasupra capului. Dar de suflul lor cine se ocupă ?

cu televizoare și frigider, numai că și le-au însușit, cu de la sine putere și ca urmare a dezordinii generale, cei cu unele responsabilități pe etaj sau chiar cu împuterniciri superioare. Ne vom convinge mai tîrziu că vorbele lui Gheorghe Covașă adevărul au grăit, frigiderul funcționînd, sub cheie, în camera 40, la Ilie Ruscanu, șeful etajului întii, iar televizorul la Nicolae Dobre, fost boxer la Metalul și fost președinte al comitetului de cămin. La televizorul cu pricina privește nu doar cei doi locatari de la camera 38, Dobre și Dumitru Marin, cit și un invitat venit din afară, de asemenea elev, precum și — dintr-o fotografie color — Cassius Clay, despre care primul zice, cu o seriozitate demnă să te pună pe gînduri, că e „modelul și icoana lui“. Nici în camera aceasta — în care locuiește, nu-i așa, un fost președinte ! — atmosfera nu-i schimbată, dezordine și murdărie, indulcite, e adevărat, de trei preșuri aduse de Dobre de acasă, din comuna Ilfoveană Dridu, pereți afumați și hepatici, firește nu atît din lipsa de prevedere a locatarilor, cit din graba și superficialitatea constructorilor, care au construit cum au construit și au remediat — de două ori în doi ani ! — cum au remediat. O pereche de teniși se usucă la un reșou electric, apa se aude bubuind pe țevi, niște țipete răzbat pînă aici, iar lăcătușul de întreținere Nicolae Dobre nu prea înțelege ce vrem de la dinsul.

Cum adică unde ne distrăm ?!, se miră. La dans. În fiecare săptămînă se organizează la uzină baluri, iar noi nu simțim între ultimii care mergem acolo.

— Aici, la cămin, s-a organizat ceva ?

Ride. Aici, la cămin ?!, reia, numai că pe alt ton, amuzat din cale-afară. Apoi își aduce aminte că ar putea fi tras la răspundere pentru ceea ce spune, cade pe gînduri și-și aduce aminte, că a mai fost și pe aici cite ceva, au venit cindva „niște tovarăși cu distracția“, dar maestrul Grama s-a ocupat și dinsul știe. N-ar putea să precizeze, deși a fost președinte al comitetului, cam cîți tineri neînșurați locuiesc în cămin. Clădirea pare să aibă 109 camere, dar multe dintre ele — aici nimereste exact adevărul — se află în renovare, în restul dormind colegii săi de la I.O.R. și o sumedenie de alți băieți care intră „pe bază de prietenie“. Îl întrebăm despre rostul televizorului comun în camera sa și nu zice nimic. Îl întrebăm despre starea băilor și nu zice nimic. Dinsul a reclamat, dar nu l-a auzit nimeni. Îl întrebăm despre bucătăria și zîmbește. S-au făcut, dar numai pe hirtie, de mîncat, noi mîncăm la cantina de la Policolor.

— Dacă aveți unele probleme de viață...

— Avem, cum să nu avem ?!

— ...cu cine le discutați ? De la cine primiți un sfat, o idee, o recomandare ?

Dumitru Marin coboară capul spre podea, iar Nicolae Dobre se inseninează la chip, aducîndu-și aminte că are la București trei verișoare pe care le vizitează din cind în cind. Pentru o masă caldă și pentru unele sfaturi.

VIDIU IOANIȚOIA ■

Dialoguri imposibile

Inima lui Florea Modoran merită măcar o garsonieră...

Florea Modoran. 54 de ani. O viață dramatică al cărei fir a fost de multe ori gata-gata să se rupă, dar a rezistat. Ca prin minune. Sau din întimplare. Urmînd un destin de necrezut. Dacă n-ar fi real. Îngropat — viu — de un obuz. Operat de două ori pe inimă. Sigur, astăzi, cind citim toată ziua, bună ziua despre intervențiile lui Christian Barnard, ne-am cam tocit sensibilitatea la știrea unei operații pe inimă. O asemenea veste ni se pare aproape banală. Eh, o nouă — a cita !?! — operație pe inimă. Ce ușor trecem noi — ceilalți — examenul operației pe acea inimă. Pentru inima despre care este vorba în aceste rînduri și pentru posesorul ei, examenul acesta, repetat, a fost însă trecut nespus de greu. Operații în condiții de refrigerare (la -25 de grade), pe un corp înghețat, pe o inimă înghețată...

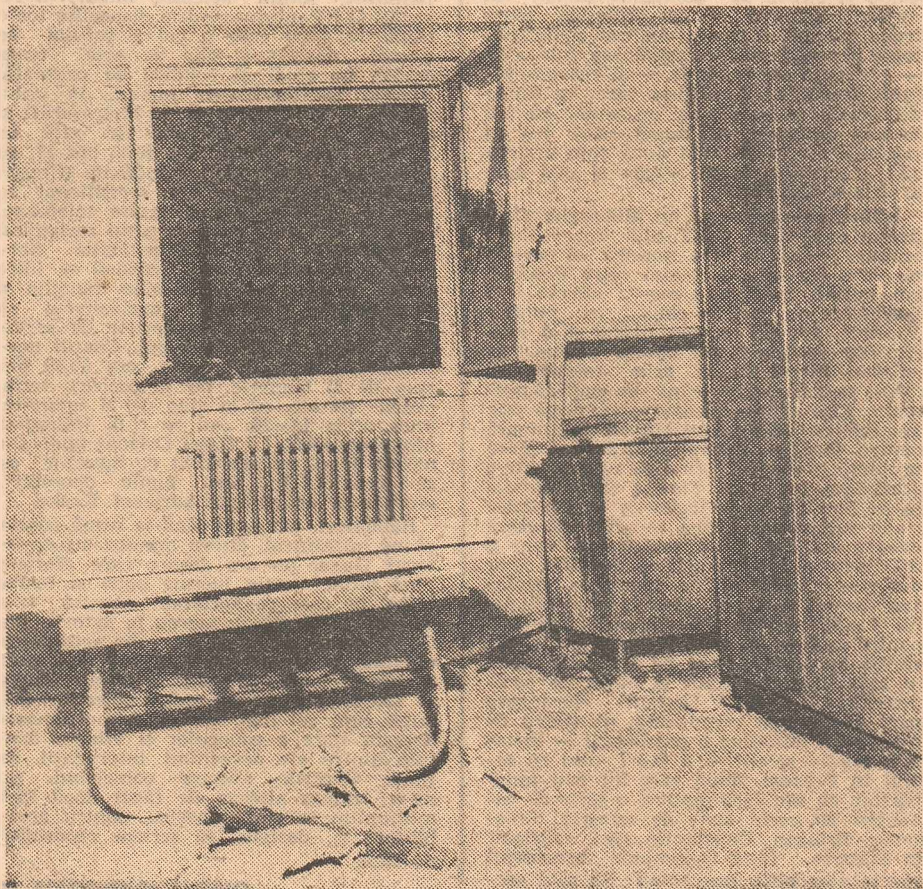
Și inima a rezistat. Și omul a trăit. Și între bătăile acelei inimi, omul a făcut un război, „m-am dus pe jos pînă la Brno, și am venit înapoi“. Și inima a rezistat. Și omul trăiește și azi.

...O existență umilă care nu a strălucit decît prin muncă și prin corectitudine. De 15 ani, Florea Modoran este laborant chirurgical — are în grija lui un laborator de ciini —, slujind („în umbra marilor copaci“) cu devotament personalități prestigioase ale medicinei românești, Hortolomei, Setlăcei, Voinea Marinescu, Busu, Fircă... De 15 ani, Florea Modoran locuiește împreună cu soția sa într-un cămin, ocupînd o garsonieră compusă din : una cameră de 12 mp, una bucătărie de 2,5 mp, baie (cu duș) de 2 mp, un hol de 1,75 mp. Nu se plînge de locuință, nu s-a plîns niciodată, dar de 15 ani trăiește cu amenințarea că va fi evacuat. A făcut memorii acum 10, acum 5, acum 2 ani. Nu i s-a dat altă locuință, iar la sfîrșitul acestei luni — spune ultima somatică, sprijinită puternic pe 4 articole de lege — va fi, nu mai începe indoiială, scos din casă. Disperat, Florea Modoran a bătut din ușă în ușă, explicîndu-și situația dramatică.

Pînă la urmă a fost „înțeles“. Florea Modoran, cel cu două operații pe inimă, Florea Modoran, care a dat sînge pentru România și s-a dus pînă la Brno pe jos și s-a întors acasă tot pe jos, Florea Modoran, muncitorul exemplar care toată viața lui a lucrat pentru sănătatea noastră, Florea Modoran, cardiacul care tremură la fiecare somatică care-l anunță că va fi evacuat, Florea Modoran — care are drept medical și legal la două camere — a fost inscripționat... locul 4. Locul 1 — a fost o familie cu trei copii. Locurile 2, 3 vor fi doi medici care se vor insura... Locul 4 — el, Florea Modoran, care va aștepta — probabil cu lucrurile pe stradă — împlinirea „urgenței“ lui.

Din și peste hățușul unor formalități aberante, se cuvine să scriem: inima lui Florea Modoran merită măcar o garsonieră.

MARIUS POPESCU ■

Așa arată una din camerele căminului, după a doua renovare și la un an și nouă luni de la darea în folosință a clădirii ! La așa „gospodari“, așa constructori.

Desen de SIMONA POP ■

Cum se schimbă caracterul unora îndată ce au ajuns pe scara autobuzului

A călători cu mijloace de transport în comun e o artă pe care puțini, foarte puțini o stăpinesc. Sînt multe neplaceri care trebuie cu grijă evitate. Dificultatea vine din faptul că, odată ajuns în autobuz, unii indivizi își schimbă caracterul. E știut că voiajul cu trenul dezvoltă la unii grandomania — de la București pînă la Brașov au tot timpul să arate ce grozavi sînt ei. Mijloacele de transport pe distanțe mici sînt la iveală alte păcate specifice acestui mod de a te deplasa. Pentru a te lăuda, distanța e prea mică; cît te poți umfla în pene de la „Piața Sudului” pînă la magazinul „Cocor”? Puțin. Cînd să te lauzi mai ca lumea, și cu soția, și cu retribuția, și cu copiii, gata, coborîrea.

Transportul în comun scoate la iveală alte trăsături de caracter și mai neplăcute tocmai din pricina puținului timp aflat la dispoziție. Preț de patru sau șapte stații un asemenea individ trebuie să-și exprime întreaga bătărănie, deci va fi obligat să se concentreze. Injurăturile se vor condensa la maximum posibil, insultele se vor exprima la nevoie într-un singur cuvînt — unul, dar să usture — pentru simplul motiv că nu există timp la discreție. Spiritul de discernămint dispăre, se va face cu ou și cu oțet cine îți tîse în cale, n-ai timp să aștepti „victima ideală”. Am văzut și taxatori, altfel oameni modesti, de treabă, care însă odată ajunși în autobuz se cred stăpînii lumii, tipă, amenință, îți dau lecții de aritmetică, de etică, de științele naturii, de numisma-

tică, de geografie, de geometrie în spațiu și chiar de gramatică. Toți călătorii se simt retrogradați, admonestați, anchetati, anulați, bagatelizați, uniformizați, puși la colț, biete fire de iarbă în fața despotului cu clește.

Am văzut și taxatoare care adaugă bătărăniei obișnuite și puțin farmec feminin: „decît să te boiești, mai bine ți-al lua bilet” sau „nu te grăbi, că te așteaptă tipul”.

Lauda mea la adresa caracterului blajin al unei cunoștințe comune prietenul meu mi-o întrerupsese cînd mi-era lumea mai dragă:

—Nu l-ai văzut în autobuz. E o fiară.

TEODOR MAZILU ■

Știri

Recunoscuta oaie știră,
Devine peste noapte critic.
Cu botu-n paie, își deșiră
frinturi din glasul oieritic.

Și după-un strop de judecată,
Ca arsă sare în picioare
Și behăie ca s-o audă
intreaga turmă de mioare.

Nu se mai poate! Simt că-mi crapă
Stomacul, tot mincind lucernă,
Iar în saivan n-am nici un scaun
Nici pat sau zău, măcar o pernă...

Eu nu-s făcută pentru paie
Și rumegat... Simt cum dogoare
Sub lina lungă și bălaie
Vocația de oratoare.

O, nu! Acum nu se mai poate
Să mai rămîn o biată oaie
Într-un imperiu ce socoloate
Că cerul e un duș de baie
Și că suprema mea menire
E să produc un miel pe an,
Pentru a turmei împlinire
În existența ei de clan.

Am chibzuit și schimbu-i gata:
Dau paștea pe-un turn înalt,
Din înălțimea lui convinsă-s
Că voi putea avea un alt

Focar de largă viziune
A-intregii voastre existențe!
Și voi produce o minune
De teorii și de esențe
Cu care să vă schimb alura
Trăirii voastre oierești...

Un behăit prelung din turmă:
— Termină, că ne zăpăcești!

Decît să-ncerci să schimbi o lume
Fugind de ea ca un mișel,
Mai bine te-al gîndi anume
Cum poți să faci măcar un miel.

CONSTANTIN BARLA ■

Condica de sugestii și reclamații

Aerul din local este otrăvit de tutun și de tot felul de respirații. Ar trebui să nu se îngăduie anumitor persoane, mai ales bărbați sub un anumit nivel să mai pătrundă aici. În ce privește serviciul, deși hrana a fost corespunzătoare, ospătarul Ovidiu m-a servit tot strimbînd din nas, ca și cum aș fi o ființă oribilă, respingătoare. Nu înțeleg acest mod de comportament, sînt gravidă în luna a opta și nu permit asemenea atitudini josnice, jignitoare.

ss. Indescifrabil

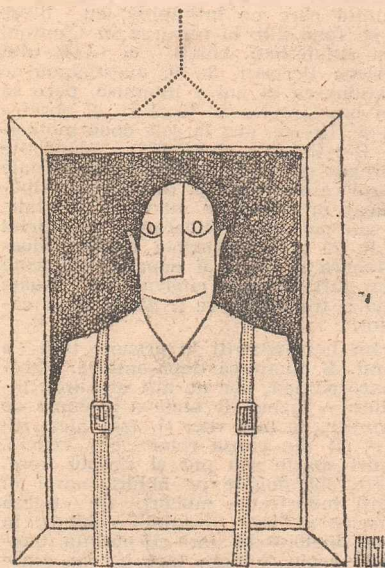
MĂSURI LUATE

Sesizarea nu corespunde adevărului. Clienta dorind a vinde o pereche opinci, cerind preț de speculă (300 lei) ospătarul a refuzat-o intens, rezultînd apoi o răcire care a produs sesizarea.

Resp.

Aflînd despre moartea ospătarului Truță, m-am simțit foarte, foarte descurajat. Ce întimplare penibilă! L-am cunoscut bine, am copilărit pe aceeași stradă, iar apoi a murit! Ca ospătar, de cîte ori am venit aici să servesc mi-a făcut o impresie foarte, foarte bună. Moartea lui prematură m-a uimit. Acest Truță mi-a făcut totdeauna

Culese de
AL. MONCIU-SUDINSKI ■

CONSTANTIN CIOȘU ■

La O.J.T. Brașov, cu sediul în Predeal, turism inseamnă, mai ales, hoteluri cu remiză

În ceea ce privește turismul din județul Brașov, zonă foarte căutată datorită muntelui, lucrurile nu sînt — după cum vom vedea — chiar așa de simple, fie și pentru motivul că de bunul lor mers se ocupă la hotărîrea ministerului de resort, două organisme. O.N.T. „Carpați” are în grijă mare parte din Brașov și Polana, iar O.J.T. Brașov, cu sediul în Predeal, restul teritoriului, inclusiv cabanele, socotindu-le aici și pe cele de creastă. Din acest sistem de organizare, pe care nu l-au stabilit, probabil, nici unul dintre cele două organisme pomenite mai sus, decurg, firește, o serie de paralelisme în activitate, pe care turistul n-are cum le vedea cu ochiul liber, dar pe care e mai mult ca sigur că le resimte în ceea ce privește promptitudinea și calitatea serviciilor.

Spunînd de la bun început că, urmare firească a grijii generale a partidului și statului față de condițiile de odihnă și agrement ale oamenilor muncii, baza materială a O.J.T.-ului, for la care ne vom referi cu precădere în cele ce urmează, s-a extins și îmbunătățit substanțial în vremea din urmă, nu spunem nici o noutate. Noile și modernele hoteluri „Orizont” și „Cioplea”, fiecare cu cîte 300 de locuri, date în folosință în ultimele 15 luni la Predeal, primul și modernizările de tot felul (hotel „Bulevard”, vila „Zăpada” etc) transformările (vila „1 Mai” devenită hotel „Cirus”, vila „9 Mai” ș.a.m.d.) făcute în ideea sporirii confortului, toate acestea și desigur, multe altele au lărgit baza de masă a turismului brașovean, au contribuit la atragerea unui număr cît mai mare de iubitori ai muntelui din țară și din străinătate. Predealul fiind o stațiune cu un prestigiu european lemn de învidiat probînd totodată faptul că la O.J.T. Brașov se muncește adesea cu sîrguință și abnegație.

Asta nu vrea să însemne, după părerea noastră, că nu se muncește uneori și superficial, după o orientare internă nu dintr-unele cele mai ferice, după care se acționează ferm și perseverent pe drumul con-

solidării și extinderii turismului în marile hoteluri ale întreprinderii, dar se acționează rar și fără decizie în direcția turismului din cabane și vile, forma cea mai accesibilă unui număr mare de amatori de drumeție și odihnă. Altfel zis, situația marilor hoteluri din Predeal și vecinătăți este excelentă și la cel mai înalt nivel al solicitărilor, pe cînd cea a vilelor din tețeaua O.J.T.-ului Brașov și, mai ales, cea a cabanelor pare să fie îngrijorătoare, datorită stării de degradare a imobilelor și — în egală măsură — datorită lipsei de interes manifestată la nivelul conducerii întreprinderii. Să argumentăm. Din cele 4000 de locuri de care dispune Predealul, cifră furnizată de economistul Constantin Casapu, șeful compartimentului de cazare, abia ceva mai mult de un sfert îl reprezintă spațiile hoteliere, restul fiind asigurat de stațiunile Homorod și Rodbav, precum și — aproximativ jumătate — de vile și cabane. La 27 Ianuarie, prima zi a documentării noastre, capacitățile de cazare ale O.J.T.-ului erau departe de a fi epuizate, camerele fiind ocupate numai în proporție de 66 la sută la hoteluri și de 80 la sută la vile, simpla înfățișare a procentelor respective demonstrînd — fără a mai apela la argumentul diferențelor de prețuri — o mai mare solicitare a vilelor și cabanelor în comparație cu spațiile din hoteluri. Numai și această proporție, respectată cu excepția zilelor de sfîrșit de săptămînă tot timpul anului, ar fi avut darul, socotim, să determine o atitudine mai atentă a întreprinderii față de latura respectivă a turismului. Din păcate, din cele constatate de noi sau aflate de la oameni, așa ceva nu s-a întîmplat. Multe vile au fost dezafectate sau predate altor instituții (Ministerului Educației și Învățămîntului, Liceului de schi din Predeal etc.), o serie de cabane au fost temporar sau definitiv închise, s-a apelat în conducerea lor la persoane fără experiență și fără dragoste de munte, calitate indispensabilă unui cabanier, multe dintre ele aflîndu-se într-o stare de dezorganizare sau chiar degradare. Am vizitat cîteva dintre cabanele aflate în subordinea O.J.T.-ului Brașov. La Mălăiești cabana stă să cadă. Bunlocul seamănă cu un șopron. Piatra Mare necesită reparații capitale și, firește, lumină electrică. La Cristian, cabana care-și caută un responsabil, cel vechi predînd gestiunea și un altul refuzînd să preia, nu e apă, iar vîntul bate la fel de strașnic ca sub cerul liber. Situația nu e mai fericită nici la Trei Brazi, unde pardoseala e făcută ferfenită, pereții s-au coșcovit de tot, iar dusumeaua a putrezit, fapte care n-au avut cum să ajungă pînă la urechea conducerii întreprinderii, care

n-a mai vizat registrul de control al cabanei din vară!

Am avut ocazia să vizităm, în două rînduri, cabana Cheia din Valea Rîșnoavei, plasată într-un loc de vad, pe șoseaua care leagă — traversînd peisaje de vis — Predealul de Rîșnov, peste înălțimile de la Piriul Rece. Arătoasă la vedere, „Cheia” ne-a lăsat o impresie deplorabilă. În interior totul fiind acoperit de praf și neglijență. Un dulap frigorific zăcea pe unul dintre culoare, așteptînd un transport mereu amînat. Instalațiile sanitare se prezentau sub orice lîmită admisă. Galantura înfățișa ochilor cîteva sticle de votcă goale și cîteva de șampanie pline! În mijlocul primeia dintre sălile de mese trona gonoii și trona mătura și fărâșul, toate aceste fapte petrecîndu-se sub ochii — e drept, cam înroșiți — ai responsabilului Gheorghe Cosneanu care, în haine de stradă, se bucura de un pahar cu vin la una dintre mese. Rugat să-și dea cu părerea, dînsul și-a dat după cum urmează: „cabana e foarte veche și mai bine ar fi s-o dărîme”.

Înfățișînd răspunsul lui Gheorghe Cosneanu conducerii O.J.T.-ului, spre luare aminte, e de datoria noastră să scriem că, vreo doi kilometri mai către Predeal, am întîlnit o situație exact inversă. O hardughie pe post de cabană cu numele „Cerbu”, dar un interior plăcut și o soliditate deosebită din partea șefului de unitate, Virgil Staicu, prin intermediul căruia se poate servi — într-un loc fără pretenții, fără spații de cazare și, după cîte am înțeles, fără o locuință cît de sumară pentru familia cabanierului! — o masă promptă și pregătită cum se cuvine, într-o atmosferă civilizată. Fără a avea intenția să ne amestecăm în treburile întreprinderii în subordinea căreia se află cele două cabane amintite, ne întrebăm dacă n-ar fi mai logic și mai normal ca pozițiile celor doi responsabili să fie inversate, profesionalismul și seriozitatea în meserie ale lui Virgil Staicu, om cu multă palmă pentru munte și cu îndelungi stagii în slujba lui, avînd drept de cîștig de cauză în fața superficialității și lipsei de competență a celui alt? Desigur, chestiunea pare să fie mai complicată, ea ținînd de o anumită atitudine a conducerii — instalată relativ recent — a O.J.T.-ului cu sediul în Predeal, după care au fost îndepărtați, cu sau fără motive, o serie de cabanieri cu vechi state de serviciu (Stoianescu, Brînzan, Constantin ș.a.), calificați în meserie, fiind în schimb promovăți spectaculos altii, provenind din alte sectoare de activitate. Asupra chestiunii e aproape sigur că vom reveni, dar între-

impresia unui om normal, în condițiile dezvoltare.

Ing. I. Pantea

MĂSURI LUATE

Suferînd de o boală mai veche (menangită apoasă) plecînd duminică noaptea înfierbîntat, angajatului i s-a aprins apa în cap, decedînd după un interval de cca. 24 de ore.

Resp.

Tovarășe Mirticu, dumneata nu ești un ospătar mai rău decît ceilalți, ba chiar ai un mod de a trata clientul foarte bun, foarte respectuos! Observîndu-te cum lucrezi, mi-am dat seama totuși ce nu merge în activitatea dumitale. Nu scipești, lată unde-i buba!

ss. Indescifrabil

MĂSURI LUATE

Se va prelucra.

Resp.

Nu cred în Dumnezeu, dar de cînd a murit ignorantul Truță, am impresia că există ceva în ceruri care face din cînd în cînd dreptate și pe pămînt.

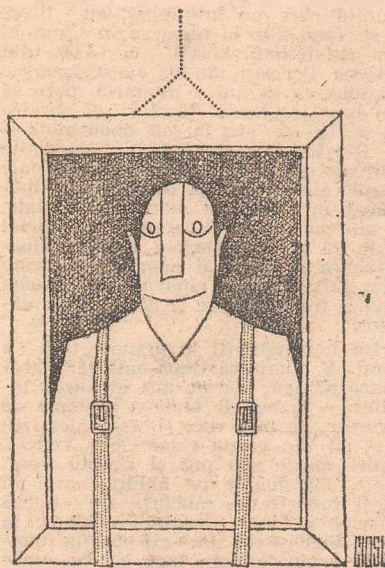
ss. Indescifrabil

MĂSURI LUATE

Clientul susține idel personale.

Resp.

Culese de
AL. MONCIU-SUDINSKI ■

CONSTANTIN CIOȘU ■

barea rămîne întrebare, drept pentru care așteptăm răspunsul forului respectiv.

Despre toate cele de mai sus și, bineînțeles, despre altele am încercat să stăm de vorbă cu directorul O.J.T.-ului Brașov în mai multe rînduri. O dată nu l-am găsit, aflîndu-se dînsul la Primărie, într-o ședință. Am fixat o înfîlire pentru o anumită zi și la o anumită oră, dar din nou nu l-am găsit, fiind — după vorbele secretarei — „în teren”. Am fixat o alta pentru ora 16 a aceleiași zile, ne-am prezentat cu exactitate, dar Ion Goga se afla în ședință, vîzîndu-ne, ne-a voilit să-l așteptăm preț de un ceas și jumătate. L-am așteptat singuri în tot sediul O.J.T.-ului, avînd la dispoziție toate birourile, între care și cel al șefului de oficiu, deschiși și plin de acte, toate cheile, ba chiar și condica de prezență, plasată la intrarea în imobil, în noul central! După ce, silîți de împrejurări și întînd că șeful oficiului se află în ședință, ne-am întreținut, după ora 17, cu persoanele venite pentru audiențe (firește, amînate) și după ce am recepționat în numele O.J.T.-ului mai multe telefoane, unul de la Hunedoara, iar altul reclamînd o intervenție urgentă la instalația electrică a cabanei Timiș, cabană — între altele fie spus — foarte bine îngrijită și gospodărită, am avut curiozitatea să cercetăm în registrul ofițerilor de serviciu, aflat la îndemîna oricui. Ceasul nostru arăta, cum aminteam, ora 17.30 din ziua de 31 Ianuarie, iar în registrul scria, negru pe alb, că în ziua de 31 Ianuarie, între orele 14—20, „nu sa (!)”. Intîmplat nimic deosebit. La Hotel Orizont unde s-a blocat liftul, nu am găsit pe mecanic ca să-l repar! În rest, nimic deosebit, semnătura aparținînd Adrianei Koske.

Răbdători, am avut pînă la urmă ocazia să ne întîrim, cîteva minute, cu directorul Goga, un om despre care aflasem pînă atunci unele lucruri bune și foarte bune, pe care convorbirea noastră le-a confirmat. Neobosit, mereu la datorie, Ion Goga ne-a declarat că, din activitatea oficiului pe care-l conduce el mai mult îl bucură întărirea bazei materiale, darea în folosință a numeroaselor obiective noi, după cum cel mai mult îl nemulțumește actuala stare a cabanelor și vilelor, destule dintre ele necesînd intervenții de fond. Părerile noastre coincidînd, nu ne-a rămas altceva de făcut decît să-i mulțumim, la rîndul nostru, pentru amabilitate și, desigur, să scriem reportajul de față.

OVIDIU IOANIȚOIA ■
DUMITRU GRAUR ■

In interesul a mii și mii de bolnavi, în interesul sănătății publice, asupra deciziei de pensionare a doctorului Iubu trebuie să se revină de urgență

— Ce mai faceți, doctore Iubu?

— Prost. De la 1 februarie am fost pensionat, deși mi s-au dat toate asigurările că voi fi lăsat să lucrez în continuare, nu numai spre interesul cercetărilor mele, ci mai ales spre interesul bolnavilor.

al tuturor celor care mă solicită, veniți din Turda, din toate colțurile țării și chiar de mai departe.

— Ați fost la Ministerul Sănătății?

— M-am prezentat la București în urma unei invitații, nu la cererea mea, ci chemat. Eu n-am bătut niciodată coridoarele ministerului, n-am cerut nimic, deși ar fi fost cazul, m-au chemat și m-am dus. Am găsit o atmosferă favorabilă, mi s-a spus că nici nu se pune problema pensionării, ci doar a unor înlesniri și extinderi. Mi s-au promis chiar 100 de paturi într-o clinică din Cluj-Napoca, spre a-mi continua operațiile și tratamentele, îndeobște în ceea ce privește rinita alergică, boală pe care am rezolvat-o, la Turda, în proporție de peste 90 la sută.

— Vă întrerupem ca să vă întrebăm dacă rinita e o maladie gravă?

— Face parte din bolile de care nu mori, dar cu care mori, suferind toată viața. Alții n-au vindecat-o, eu am vindecat-o, atrăgând nu numai o mulțime de pacienți sosiți din toată țara, ci și, firește, o sumedenie de invidii.

— Cum s-au manifestat ele?

— Mai întâi, Direcția sanitară a județului Cluj mi-a interzis, prin adresa 653 din 13 ianuarie 1977, să mă mai ocup de alte maladii în afara rinitelor, uitând că am obținut succese spectaculoase și vindecări de peste 85 la sută în tratarea enurezului nocturn, contribuții pe care le-am înfățișat, în 1968, unui congres internațional, la Istanbul, după cum, în 1974, la Veneția, și mai apoi în revista olandeză „Excerpta Medica” din Amsterdam, am făcut publice rezultatele unui îndelung studiu al cefaleelor rebelle.

De unde mi se promisese marea cu sarea, lucruri necerute, dar necesare măcar în ideea că trebuie să continue cineva cele începute de mine, m-am trezit că, din dispoziția Direcției sanitare, nu mai am voie să eliberez la Policlinică mai mult de 9 bonuri pe zi, rămânând în holul cabinetului o grămadă de suferinzi din toată țara. Zilele trecute, directorul spitalului din Turda a avut curiozitatea să numere bolnavii veniți pentru tratament la serviciul de O.R.L. Erau 153. Cu totul, vreo 4 000 de pacienți își așteaptă vindecarea la Turda.

— Acum care este situația?

— Pe cele 4 paturi pe care le-am amenajat, cu chiu cu vai, la policlinică, tratez ultimii bolnavi programați. Pe ceilalți nu mi se mai permite să-i operez.

— Cam de câți bolnavi să fie vorba?

— Până acum am tratat câteva mii de pacienți pe an, două treimi în policlinică, o treime în spital, la Turda, unde secția de O.R.L. a avut și are numai 20 de paturi. Lucrând în condiții nu dintr-unele mai ușoare, am izbutit să adun o cazistică dintre cele mai ample, cea mai bogată, din câte știu, din întreaga literatură medicală, peste 1 000 de cazuri rezolvate favorabil, la data pensionării găsiindu-mă pe punctul de a asigura, cu sprijinul serviciului de alergologie de la Clinica Medicală III din Cluj-Napoca, un cadru riguros științific cercetării practice, în ideea publicării ei ca o prioritate mondială.

— Care este stadiul în prezent?

— Cine-l mai bagă în seamă pe un pensionar?! Neputând să fac analize de detaliu bolnavilor operați la Turda, începusem o fructuoasă colaborare cu clinica amintită, dar în prezent colaborarea, bineînțeles, s-a stins, iar studiul a rămas în stadiu de intenție.

— Ce faceți acum, concret?

— Îmi caut un post vacant, undeva în județ. Sau în afara lui. Stau cu telefonul închis, căci mă sună sute de oameni zilnic, iar eu nu știu ce să le răspund.

Înceiem acest scurt reportaj recunoscând că nici noi, cei care ne-am străduit, cu puterile și mijloacele noastre, să facem cunoscute realizările de excepție ale doctorului turdean Mihai Iubu, grăja sa față de bolnavi, temeinicia și seriozitatea muncii sale, puse în slujba sănătății publice, nu știm ce să răspundem. Convinși că asupra deciziei primite de pensionare a doctorului Iubu trebuie să se revină de urgență, ne întrebăm dacă cei în drept știu ce să răspundă miilor de cetățeni care sosesc fără încetare la Turda, legându-și speranțele de profesionalismul și bisturiul lui Mihai Iubu care, deși ajuns la vîrsta pensionării, se află încă în deplină putere, capabil să muncească și să transmită mai departe tezaurul cunoștințelor sale. Dacă știu, s-o facă. Nu afit cu vorba, cit cu fapta.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Urmele controlului obștesc

În cadrul întreprinderii de articole de sticlărie din București, unitate de frunte a industriei din sectorul 4, activează 16 echipe de control obștesc, însumând 80 de membri, formații de care răspund bobinatorul Gheorghe Ristea. Anul trecut, echipele de control obștesc de la I.A.S.B., alcătuite din lucrători de prestigiu ai întreprinderii, au efectuat 242 de controale diversificate, vizând unități de felurite profile (cofetării, restaurante, unități de confecții și mercerie, gostat, cofaturi și frizerii, bufetul întreprinderii, I.T.B. etc., mai puțin centrele I.C.V.A., pe care le-au găsit, după mărturisirile Olgăi Ionescu, vicepreședinta Comitetului sindical din I.A.S.B. și membră a unei echipe de control, mereu închise sau în curs de reorganizare!) și înaintind aproape 500 de propuneri, marca majoritate luate în seamă de cei în cauză și transpuse în practică. Controlându-se, bunăoară, în două rânduri, ritmicitatea și fluența transportului pe I.T.B. în punctul numit Barajul Dunării, capătul mașinilor 40 și 42, s-au constatat unele abateri de la regulile bunului mers al transportului în comun, nereguli comunicate imediat conducerii întreprinderii respective (murdărie, jumătate din autobuzele înscrise în ture aflate în imposibilitate de a funcționa etc.), care a dispus cu promptitudine remedierea lipsurilor.

Ieri dimineață, însoțiți de Gheorghe Ristea, am întreprins un raid-fulger prin câteva dintre unitățile vizitate, cu o săptămână în urmă, de echipele de control obștesc de la I.A.S.B., dorind să constatăm la fața locului în ce măsură criticile și propunerile înscrise de membrii echipeilor în Registrul de control unic au fost luate în seamă de factorii de răspundere sau, altfel vorbind, să constatăm eficiența

controlului cetățenesc în câteva puncte din zona Hălei Traian. Ne-am oprit mai întâi la unitatea numărul 14 a Agrocoop-ului, unde — în ziua de 22 ianuarie — controlul obștesc depistase o serie de nereguli în vânzarea ouălor, în sensul trecerii acestor produse de la o categorie de preț (1,20 lei) la una superioară (1,30 lei), precum și lipsuri la capitolul curățenie și ordine. Am găsit unitatea bine aprovizionată și într-o stare de perfectă curățenie, cîntărirea ouălor — aflate în număr de aproximativ 30 000 în stoc — demonstrând că observațiile făcute de echipa de control condusă de Gheorghe Ristea au fost în mare măsură înșuşite, cetățenii plătind un ou exact atît cît trebuia. Din păcate, în ciuda sesizării din Registrul, în biroul șefei de unitate Livia Troacă ardea în continuare un reșou electric, consumînd energie și amenințînd, la orice neatenție, cu pericolul unui incendiu. De asemenea, ouăle de 0,95 lei, deși abundent existente în cartoane, nu fuseseră scoase la vânzare, nici în unitatea propriu-zisă și nici la punctul mobil de pe platoul pieței, explicațiile de rigoare — „n-am aflat prețul lor și nici nu le-am pus în vânzare, căci nu se cer de către clienți” — neavînd, firește, acoperire în realitate.

Cîteva pași mai încolo am vizitat restaurantul „Cozia” (responsabil Mircea Boeru), aparținînd de I.A.P.L. Segarcea, unitate în care, la 22 ianuarie, și prin procesul verbal numărul 126, amintita echipă de control obștesc semnalase o sumedenie de neajunsuri, între care „produse nescoase la vânzare”, „veselă nespălată și degradată”, „butoaie de varză neacoperite corect, cu praf pe ele”, „carnetele de sănătate nevizitate” etc. Cu cîteva excepții, mare parte din sesizările echipei de control de la I.A.S.B. fuseseră analizate, iar lipsurile înlăturate. Astfel, bucătăria și sala de mese se aflau curate, vasele spălate, iar spațiile de depozitare din subsol, în care — la 22 ianuarie — domnea dezordine și încălcarea unor elementare reguli de igienă, aranjate cum se cuvine, cu simț gospodăresc și după nevoile imediate ale consumatorilor.

EMIL NEGOIȚĂ ■

seriale • seriale • seriale

Cine ești dumneata, Muhammad Ali? (V)

1973 a fost un an cu multe surprize neplăcute pentru Cassius Clay. În primul rînd, Joe Frazier, pe care Clay era sigur că îl va învinge în meciul revanșă, și-a pierdut titlul în fața tinărului George Foreman, în meciul disputat la 22 ianuarie 1973, la Kingston, în Jamaica. Apoi Cassius s-a chinuit din greu să-l depășească pe englezul Joe Bugner. A încercat să se reabiliteze în fața propriilor suporteri, după evoluția slabă din meciul cu Bugner, acceptînd o întîlnire cu Ken Norton, pe care nu-l considera un adversar redutabil. Și de data aceasta Clay a greșit socotelile. Nu numai că Norton s-a dovedit un adversar deosebit de puternic, dar și cunoștințele sale tehnice nu erau de neglijat. Clay și-a dat seama de acest lucru în timpul meciului disputat la 31 martie 1973, în orașul San Diego, cînd prea multe de făcut nu i-au mai rămas. A uzat de toate artificiile pentru a scăpa de tirul precis al loviturilor lui Norton, dar acesta, insistent, reușește, în rîndul 7, o contră magistrală care îi provoacă lui Clay o fractură de maxilar. Din acest moment fostul campion mondial se apără cu disperare, încercînd și reușind cu greu să ducă meciul pînă la capăt. Victoria la puncte i-a revenit lui Norton după 12 runduri.

Internat de urgență într-un spital din San Diego pentru a primi îngrijiri, Cassius Clay a fost surprins cînd, a doua zi, a primit vizita lui Ken Norton. „Am obținut o victorie la care nu mă așteptam” — i-a spus acesta lui Clay, făcîndu-i prin această mărturisire o mare plăcere orgoliosului Cassius. A fost stabilită și data revanșei: 10 septembrie 1973. A doua partidă Clay-Norton s-a disputat în orașul Los Angeles. De data aceasta Clay a boxat cu maximă prudență, pînă cînd de la distanță și evitînd schimbulurile la care îl provoca Norton. Clay își ia revanșa, cîștigînd la puncte, tot după o partidă de 12 runduri.

Între timp, managerii lui Cassius Clay reușiseră să perfecțeze o nouă confruntare a elevului lor cu Joe Frazier. În ciuda faptului că Frazier nu mai era campion mondial, rivalitatea dintre cei doi boxeri a stîrnit un mare interes. După un meci „de antrenament” cu modestul boxer olandez Rudy Lubbers, cu care se joacă timp de 12 reprize ca pisica cu soarecele, cîștigînd la puncte, Cassius Clay se află pentru a doua oară în fața lui Joe Frazier.

Noua confruntare Clay-Frazier are loc la 28 ianuarie 1974, la New York, Frazier, care pierduse titlul mondial cu un an în urmă în fața lui Foreman, s-a prezentat la întîlnirea cu Clay cu speranța că va reuși să-l stopeze pe acesta din drumul spre titlul mondial. O înfrîngere în fața lui Frazier ar fi făcut aproape imposibilă întîlnirea lui Cassius cu Foreman. Iată motivul pentru care meciul dintre cei doi foști campioni olimpici avea o miză deosebit de importantă pentru fiecare dintre ei. Cassius Clay a pregătît această partidă nu numai în sălile de antrenament, ci și în... coloanele ziarelor. Declarațiile sale au fost, ca de obicei, adevărate insulte pentru Frazier. La rîndul său, Joe a mărturisit că niciodată nu a dorit mai mult să-l zdrobească adversarul și că va face totul pentru a-și oferi această plăcere. Așa cum era de așteptat, partidă a prilejuit o luptă crîncenă. Clay a lovit mult și puternic de la distanță, iar Frazier l-a zdruncinat pe Cassius ori de cîte ori a izbutit să se apropie de el. În general însă Clay a punctat mai mult, grație alonjei sale și excelentului joc de picioare, dar nu și-a putut doborî adversarul, obținînd victoria la puncte, după 12 runduri. Succesul acesta l-a săltat în ierarhia „greilor”, situîndu-l în poziția

Cornel Dinu

(Urmare din pag. 24)

foțbaliști să-și spună opinia într-un cadru general în care își spun opinia prea mulți nechemati, ba chiar și-o impun. Nu doare ca jucătorii să hotărască, departe de mine un asemenea gînd, dar măcar să fie ascultați. În rest, nu atît Federația decide, cît telefoanele pe care le primește, viz mai vechi și viz posibil, Federația nu va avea putere. În general, nu e vina ei că treburile merg cum merg, mai mult stînd pe loc, iar noi, practicantii jocului cu mingea într-un cadru organizat, am iertat-o de mult. Sau mi se pare mie. Sau așa ar trebui să fie.

— Nu ești dintre cei pe care-l dă modestia afară din casă!

— E adevărat, dar am avantajul față de alți jucători că știu exact ce sînt și ce vreau. Uneori nu mă exprim cum ar trebui, nu exclud o asemenea posibilitate, dar de gîndit, doarec să cred că gîndesc corect. Omeneste și cînstit.

de challenger oficial la titlul mondial, deținut de George Foreman.

Se părea că meciul Foreman-Clay va avea loc imediat. Dar iată că, în ciuda demersurilor managerilor lui Clay, Foreman amină răspunsul. Ba mai mult, acceptă provocarea lui... Ken Norton, tratînd cu o totală indiferență provocările aruncate de Clay. La sfîrșitul lunii martie 1974, Foreman îl face k.o. în numai două reprize pe Norton, apoi intră într-o lungă perioadă de „refacere”, continuînd să... tacă la provocarea lui Clay. După cîteva luni, ca urmare a presiunilor făcute de oamenii din culisele boxului profesionist, Foreman acceptă să-l întîlnească pe Clay.

Cei doi rivali își aleg ca loc de desfășurare a partidei orașul Kinshasa, din Zair. De ce s-au dus toamă în Africa pentru această luptă, nu e greu de înțeles. Considerente financiare au determinat deplasarea din Statele Unite, unde impozitele ating procente fabuloase. În plus, faptul că pentru prima dată în istoria boxului un meci pentru titlul mondial al greilor se disputa în Zair era hotărîtor în ceea ce privește numărul spectatorilor. Socotelile celor doi s-au dovedit de data aceasta exacte. 70 000 de spectatori au luat loc în jurul ringului instalat în stadionul „20 Mai”, lăsînd la casele de bilete aproape 2 milioane de dolari. Inițial, meciul a fost stabilit pentru data de 15 septembrie 1974, dar Foreman se accidentează la unul dintre antrenamente și partida se amîna pentru 30 octombrie. Între timp, Cassius Clay nu stă, cum se spune, cu mîinile în sin. Face antrenamente publice și, mai ales, declarații peste declarații, care mai de care mai măgulitoare pentru gazdele partidei, fapt care îi aduce numeroși simpatizanți. Printre altele, Clay susține că disputarea meciului pentru titlul mondial al greilor în Zair reprezintă — nici mai mult, nici mai puțin — „cel mai important eveniment din istoria omenirii, după răstîgnirea lui Hristos”. Întrebat ce părere are despre adversarul său, George Foreman, Clay răspunde în stilul său caracteristic: „Foreman? Foreman? Cine e? Nu cumva un băiat amestecat în scandalul Watergate?” Deținătorul titlului nu rămîne nici el mai prejos, declarînd ziaristilor că „Muhammad Ali îmi amintește de unul care traversează noaptea un cîmîț și cîntă sau fluieră pentru a-și face curaj, el fiind în realitate pe jumătate mort de frică...”

La rîndul lor, managerii celor doi boxeri se întrec și ei în declarații care mai de care mai optimiste. Angelo Dundee e sigur de victoria elevului său, deoarece „Cassius Clay va demonstra o asemenea varietate în acțiunile de atac, încît Foreman se va trezi în fața unor probleme imposibile de rezolvat. Și e normal să se întîmple așa, deoarece Foreman nu a întîlnit niciodată în cariera sa un boxer atît de formidabil și de rapid cum este Clay...”. Antrenorul lui Foreman, Dick Sadler, avea și el argumente, potrivit cărora singurul învingător al meciului nu putea fi decît Foreman: „Clay nu are nici o șansă să-l învingă pe George, căci el a comis în cariera sa o eroare fundamentală: nu a vrut să învețe niciodată să boxeze de aproape, corp la corp. El a vrut să-l imite pe Ray Sugar Robinson, uitînd însă un mic detaliu: acela că Sugar avea un „punch” distrugător...”

Dincolo de aceste declarații, care aveau menirea să... cheme cit' mai mulți spectatori în jurul ringului, rămînea adevărata miză, cea sportivă, a meciului. Partida era deosebit de importantă pentru ambii combatanți. Mai ales pentru Clay, meciul avea o semnificație cu totul socială. O înfrîngere ar fi însemnat, probabil, finalul unei mari cariere. O victorie, dimpotrivă, i-ar fi readus mult doritul titlu de campion al lumii. I-ar fi relansat printre marii performeri ai pugilatului mondial, fiind cunoscut faptul, că doar un singur „greu” mai reușise să-și redobîndească titlul pierdut — Floyd Patterson.

(Va urma)

PAUL OCHIALBI ■

— Am ajuns la capăt. Se cuvine să aflăm ce șanse acorzi echipei naționale în sezonul care bate la ușă.

— Îi doresc succes, dar mi-e teamă că nu-l va avea. S-a apelat, cred, la prea multe soluții de moment, iată, Vigu e una dintre ele, iar formația mi se pare firavă, ca un fel de cavalerie ușoară în fața spaniolilor și a sirbilor. Am convingerea că pe ultimii îi vom învinge la București, dar mai mult nu pot spune și nici spera.

— Cred că știu unde vrei să bați cu Vigu! La ancheta revistei?

— În nici un caz.

— Atunci?

— Vigu rămîne un excelent meseriaș, disciplinat și modest, ajuns pe merit în fruntea unei anchete, firește și ea subiectivă, ca orice anchetă, ca orice cuvînt care se pronunță sau se scrie pe marginea fotbalului. Dar el nu mi se arată ca o soluție în fața lui Popivoda sau a mai știu eu eul, dat fiind faptul că nici sirbii și nici spaniolii nu vor juca împotriva noastră cu aripi clasice, lipite de marginea terenului. Mai mult ca sigur că și unii și alții vor trimite în teren virfuri de atac echipate în tricouri de extremă, iar Vigu nu are, cred eu, la peste 30 de ani, nici stilul și nici știința să le contracareze jocul. Problema fundașilor de margine rămîne mai greu de rezolvat.

— Cum?

— Ei, dac-aș ști!

Cornel Dinu:

„Nu-l selecționez, se pare că a zis Ștefan Covaci, pentru că are prea mulți dușmani”

— Cornel Dinu, de la bun început vreau să te rog ceva, ca între colegi de generație. Vreau să te rog ca în cele ce urmează să joci cinstit.

— Ai vreun motiv special să te îndoiești de sinceritatea mea?

— Bănuiesc că nu te omori cu dragostea pentru „Flacăra”.

— Îmi place cum începi. Tragă direct la poartă, din prima. E și asta un stil, recunosc.

— Firește că ar fi mai cinstit dacă ai răspunde la întrebare.

— Uite că răspund. N-am nimic cu „Flacăra”, nici un resentiment, chiar dacă revista m-a criticat de multe ori cu asprime, uneori fără discernământ. Asta nu mă împiedică, socotindu-mă eu un fotbalist sau un cetățean, cum vrei, care iubesc jocul cu mingea până la patimă, să recunosc marile ei merite în sprijinirea fotbalului. Nu e puțin să acorzi o pagină, o pagină și jumătate de revistă fotbalului cînd alții abia dacă-ți dau câteva rânduri. Cît despre subiectivismul cronicarilor de la „Flacăra”, asta e altă căciulă.

— N-ai vrea să dai un exemplu?

— Îl cunoști pe Ovidiu Ioanitoaia?

— Oarecum.

— Ei bine, cel despre care vorbeam a scris despre mine urit după meciul din toamnă de la Oradea, unde Dinamo a pierdut cu 3 la 0. A pomenit că l-aș fi călcat în picioare pe Eugen Naghi, că mi-am făcut numărul și așa mai departe. Pe teren lucrurile au stat exact invers.

— Cum au stat?

— Orădeanul a vrut să mă lovească. m-a urmărit cu încăpăținare tot meciul, s-a repezit, iar eu n-am făcut altceva decît să ridic piciorul, e drept, o idee mai sus decît mi-ar fi permis regulamentul, și să-l las să se izbească singur de cramponele mele ascuțite. Asta a fost tot.

— Frumoasă poveste. Mai spune una!

— Aș mai putea să spun o sută. Cea cu Iordănescu a apărut în „Flacăra”, ce-ar fi să amintesc cum a fost cu suspendarea dinaintea meciului de la Tirgu Mureș?

— Sînt numai ochi și urechi.

— Nu-mi aduc aminte ce s-a scris în presă, dar sînt sigur că la televiziune s-a zis că Dinu a fost pedepsit de club pentru unele abateri, între care neprezentarea la antrenament. N-a fost așa, poate și pentru simplul motiv că eu am iubit și iubesc cu atîta înversunare fotbalul încît nu l-am înșelat niciodată. Totdeauna am jucat cinstit, nu doar cele 90 de minute ale unui meci oficial, ci toate antrenamentele, pe frig, pe ploaie, pe arșiță și așa mai departe. Atunci a fost altă chestie.

— O spui sau n-o spui?

— O spun, de ce să n-o spun? Înaintea plecării la Tirgu Mureș aveam un antrenament la trei după-amiaza și o ședință la zece dimineața, la care trebuia să mi se proiecteze un film cu A.S.A. Pe la opt l-am sunat pe Nelu Nunweiler și l-am rugat să mă păsuiască de la film, considerînd că l-am văzut de atîtea ori pe mureseni că n-are nici un rost să mai vin din Balta Albă, unde stau cu părinții, tocmai pe Ștefan cel Mare. A fost de acord. Cînd am venit la trei la antrenament, n-am mai găsit pe nimeni, băieții se antrenaseră dimineața, intrucît nu venise pelicula! Asta a fost tot.

— Chiar așa?

— De la trei la cinci m-am pregătit singur, sub o ploaie groaznică, executînd un exercițiu englezesc foarte pretențios, lansat la Arsenal în urmă cu vreo zece ani, preluat de vreo șase în fotbalul vest-german și aflat, firește, în drum spre antrenorii români. Nu mint cînd zic că poate niciodată n-am alergat ca atunci, slăbind câteva kilograme. Cînd am terminat, a venit Nelu la mine și mi-a spus că nu mai merg la Tirgu Mureș pentru indisciplina. Te întreb, ce-ai fi putut să faci?

— Ce spuneai de antrenorii noștri?

— N-am spus nimic, dar o să spun acum că, exceptînd citiva, pe Angelo, Tească, Cosmoc, Ionescu de la Timisoara, ceilalți nu citesc decît „Sportul”, așa cum e el. Cam puțin, nu-i așa?

— Îmi place cum cauți mereu un pîrtăș la răspunsurile tale. Sîntem de acord, dar asta nu rezolvă, desigur, nimic. Cît despre simpatia ta pentru Angelo Niculescu, e chestie veche.

— Nu vîd de ce m-aș ascunde. Mi se pare singurul tehnician competitiv din fotbalul românesc, singurul care a avut o idee cit de cit realizabilă la adevărurile sportului nostru. Poate că Tească are mai multe, dar părerea mea e că ele se pot aplica mai greu sau deloc. Altă personalitate nu cred să avem și dacă mă încearcă vreun regret în privința asta, atunci e acela că Angelo n-a avut răgazul să încerce să-și îmbunătățească atît de înjurata temporizare, apelînd la jucătorii mai rapizi pe margine. Baza jocului ar fi rămas tot pe centru, tot la Radu Nunweiler, la Dumitru și la mine, pentru că acolo se cădea să rămîna, așa cum am făcut și fac toate echipele mari. Poate din cauza asta și poarta e așezată în centrul gazonului și nu la fanionul de la una dintre tușe. Nu e mai puțin adevărat că Angelo a avut la dispoziție și o generație de fotbalisti de excepție.

— Crezi că Angelo Niculescu ar face din lotul actual mai mult decît face Covaci?

— N-am spus asta și nici nu e treaba mea. În fotbalul românesc jucătorii n-au fost chemați niciodată să-și dea cu părerea, poate de aici mi se trag multe poame, că n-am știut să-mi țin gura. Am vrut însă să spun că, după mine, adevărata dramă a fotbalului nostru pleacă de la lipsa lui de răbdare și de la lipsa lui de competență, ajunsă, Doamne ferice-mă, pînă în virful ierarhiei sportive.

— Evident că actuala conducere a echipei naționale nu-ți stă la inimă și nici nu e de mirare, doar te-au scos din lot, în ciuda celor 65 de selecționări de pînă acum și chiar în ciuda virstei, socotind că abia la 2 august vei implini 29 de ani.

— Vrei probabil un răspuns tranșant, dar n-ai să-l capeti. Mă doare imens faptul că nu mai joc în națională, dar mă doare mai puțin atunci cînd mă gîndesc cum s-a judecat excluderea mea.

— Cum s-a judecat?

— Mi s-a transmis că nu forma mea a decis scoaterea din lot, ci teama antrenorilor față de care am sentimente bune și stimă, de eventualii mei dușmani! Nu-l selecționez, se pare că a zis Ștefan Covaci, pentru că are prea mulți dușmani. Asta nu mi se pare un criteriu.

— Crezi că vei reveni?

— Sper, Am fost totdeauna un mare optimist, dar cu siguranță că nu voi decide eu. Poate chiar presa va decide.

— Presa?

— Da, Da.

— Chiar așa?

— Așa și nu altfel, pentru că marile mele belee mi s-au tras de la presă și poate de la faptul că n-am știut să-mi fac prieteni. Abia acum, cînd am rămas, ca să zic așa, afară din căruță, îmi dau seama că am greșit gîndind că numai valoarea unui fotbalist are puterea să hotărască destinul lui. Am fost, din acest punct de vedere, un dulce copil. Păcat că oamenii puși să mă judece, cu note și comentarii, au dat răcoroi cu piciorul în minge, iar uneori n-au văzut nici un antrenament cum arată, ce urmărește el.

— Nu e prea frumos ce spui, dar, mă rog, fiecare are dreptul la opinie.

— Am să povestesc o întîmplare de la Guadalajara, din 1970. Stăteam la Gran Hotel, împreună cu englezii, adică și cu ziaristii lor, foști mari fotbalisti, Billy Wright, Danny Blanchflower, Tom Docherty și așa mai departe. La opt dimineața englezii ieșeau pe peluză și, între două pase și un stop perfect, comentau fazele meciului disputat sau făceau anticipări. Vorbeau la obiect și ajunseseră să ne cunoască pe noi mai bine ca ziaristii noștri, trimișii ziarului de specialitate. Ai noștri, în frunte cu Eugen Barbu, ieșeau pe terasă pe la unsprezece, să bea o bereică și să hotărască pe cine să susțină în fața antrenorilor. Poate și din cauza lor,

Dobrin și Răducanu au rămas afară. Pentru că presa noastră de fotbal n-a plecat niciodată de la dragostea față de fotbal, de la respectul față de jucători. Nu exagerat, dar așa, ca între oamenii care au, și unii și alții, dreptul la un punct de vedere.

— Poate că și jucătorii au ajutat la crearea unui asemenea climat, dacă el există. Poate chiar Dinu. Ce zici?

— Așa e. Am făcut și eu o sumedenie de greșeli, dar am plătit mereu un preț mai mare decît ar fi fost cazul. Am explicat cum a fost treaba cu Iordănescu, am explicat cum a fost cu Tirgu Mureș și așa putea explica și altele. Asta nu vrea să însemne că nu rămîn destule pe care n-aș putea să le explic.

— Cu Dobrin cum a fost?

— Ce să fie cu Dobrin?!

— Se zice că a existat la echipa națională o epocă în care Dobrin a fost, hai să fiu foarte clar, sabotat.

— Asta mi se pare o mare nerozie. Personal, l-am considerat și-l consider pe Dobrin un foarte mare jucător, chiar cel mai mare pe care l-am avut în ultimii zece ani, dacă n-ar fi fost Dumitrache, pe care îl pun în fruntea listei. Înaintea meciului cu Cehoslovacia, de exemplu, m-am deplasat la Pitești, împreună cu președintele de atunci al federației, Mircea Angelescu, și cu ziaristul Valeriu Mironescu, spre a-l convinge pe Dobrin să joace la națională. Nu prea vrea, dar l-am convins. Apoi, după cîteva săptămîni, am avut marea surpriză să citesc, scris chiar de gazetarul amintit, că băieții de la Dinamo l-au sabotat pe Dobrin, atunci și altă dată. Cine a jucat cit de cit fotbal, fie și cu o minge de cîrpă, știe că în decursul unui meci, mai ales în decursul unui meci cu miză în care toate interesele converg, un fotbalist n-are timp să-l vindeze pe altul cu mingi pasate în dreptul genunchiului sau al gîtului. Jur că n-am făcut niciodată în cariera mea așa ceva, nici cu Dobrin și nici cu altcineva.

— Spune două vorbe și despre Răducanu.

— Portar de geniu și clown de geniu, Rică mi se pare în continuare cel mai mare din România. Cred că ar trebui să joace la națională și mai cred că va juca. Nu că n-am încredere în tînăra generație, pe care am impresia că o prețuiesc cum se cuvine, dar parcă mai avem și noi, cei de pe Wembley, din seara de 15 ianuarie 1969, un cuvînt de spus.

— Căpitanul de pe Wembley a decis să se retragă. Asta nu-ți sugerează nimic?

— Ba da, iar hotărîrea lui Lucescu mi-a întărit convingerea că, pierzîndu-l pe el, fotbalul românesc a pierdut o mare personalitate. Poate nu pe cel mai dotat dintre jucători, dar în orice caz pe cel mai echilibrat și mai lucid. L-am iubit întotdeauna pentru calitățile lui. Dar acum, cî a anunțat că se retrage, îl iubesc și mai mult, știind cîtă durere se poate ascunde în spatele unei asemenea decizii. Numai cine n-a jucat fotbal, nu simte ce simte Mircea.

— Dar Radu Nunweiler? Dar Dumitru?

— Ambii de foarte mare calibru. Jucători fără cusur. Păcat de Dumitru că a fost învățat să nu mai facă deposedări. Sigur că se trăiește și așa, se trăiește chiar mai ușor pe teren, dar Lită a pierdut unul din primele sale argumente. I-am spus-o și cred că mi-a dat dreptate, i-am spus-o pentru că așa sînt eu, sau așa sîntem noi, fotbalistii, vedem mai ușor defectele altora.

— Se mai întîmplă și la alte case, dar nu despre asta e vorba. E interesant ce va însemna Dinamo fără Radu. Ce va însemna?

— Cea mai bună echipă din fotbalul românesc, singura capabilă să-l joace mai aproape de ceea ce se practică în alte colțuri ale Europei. Dealtfel, echipa care, cu siguranță, va cîștiga ediția în curs a campionatului.

— Nu ești prea optimist?

— Nu.

— Pe ce te bazezi?

— Pe pregătirea noastră de iarnă, mai completă și mai serioasă ca niciodată, cu zece de kilometri de alergări și cu mii de kilograme ridicate. Apoi, să nu mi se ia în nume de rău, pe lipsa unei concurențe.

— Dar Steaua? Dar Craiova?!

— Craiova e abia o formație în proces de închegare, cu talente temeinice, dar încă necoapte, o echipă care s-ar putea să însemne ceva peste cîțiva ani, cu condiția ca Tească să ducă la bun sfîrșit ceea ce a început. Steaua, da, Steaua, dacă mă gîndesc bine, are unele argumente.

— Care?

— Gîndiți-vă, de pildă, la situația lui Dumitru, după numai cinci ani, la Steaua, și la situația lui Radu Nunweiler, după 12 ani, la Dinamo...

— Ce gîndește jucătorul de fotbal Cornel Dinu despre Federația de fotbal?

— Cred că groșeste cînd nu-i lasă pe

(Continuare în pag. 23)

IVIDIU IOANIȚOIA ■

Bandiți sînt alții, domnule Gianni

Judecîndu-vă după basmaua cu picăfele cu care v-ați înfășurat capul în fotografia publicată de revista „Tennis de France” și după simplul și familiarul Gianni cu care vă semnați articolul, nu-mi este greu să bănuiesc că vă doriți simpatie și cuceritor. Oți fi, nu zic, și-mi imaginez mașina dumneavoastră cu antenă colorată, echipată cu claxon pe trei tonuri ce face praf fetele din colțul străzii. Am auzit că sînteți și romancier, dar eu nu mă pot lăuda că am citit ceva din romanele dumneavoastră. Am citit în schimb reportajul despre finala Italia—Chile, apărut în numărul din februarie al revistei mai sus-amintite, unde, printre altele, notați: „Enrique Morea, judecătorul-arbitru, același care-l salvase pe Stan Smith de la martiriul finalei din 1973, împotriva bandiților din București, anunțase că primul meci se va juca între Fillol și Barazzutti” (Tennis de France — februarie 1977).

Mai întii, citeva precizări: finala a avut loc în anul 1972 (greșeala aparține probabil imprimeriei (franceze) iar eu sînt din București și la acea finală am fost căpitanul echipei române. Deci, după părerea dumneavoastră, bandiți în rîndul întii, D-I Gianni Clerici, eu nu știu dacă va cîștigați piinea dînd eu pietre, dar pentru cei mai slabi de inger, ce-ar fi poate înclinați să vă creadă, mă sînt dator să relatez cîteva fapte:

Acceptarea lui Morea ca arbitru principal al întîlnirii a fost prețul cu care am plătit disputarea finalei la București.

În ședința tehnică ce a precedat finalei, căpitanul echipei americane a acceptat mecanic toate propunerile arbitrului Morea privind ora de începere, schimbarea mingilor, pauzele, ora de încheiere, iar arbitru Morea a respins toate, dar absolut toate, propunerile echipei române.

La sfîrșitul primei zile de întreceri, Tiriac îl conducea pe Gorman cu 5—2 în setul decisiv. Era exact ora 17.30. Arbitrul Morea oprește jocul, anunțînd continuarea partidei a doua zi, deși luminozitatea este încă bună și meciul ar mai putea continua. Echipa română protestează, amintînd arbitrului una din legile neserice ale tenisului conform căreia întreruperea trebuie anunțată cu două jocuri înainte.

Timpul trece. Orice secundă e prețioasă. Respectarea rigidă a programului desfășurării întîlnirii capătă proporții dramatice. Pentru Tiriac, întreruperea partidei în acel moment înseamnă mai mult ca sigur o noie albă, plină de incertitudini, ce poate anula avantajul. Pentru Gorman, o posibilitate de relansare spre victorie. La discuție participă și căpitanul echipei americane care, cu un gest de fair-play, subliniat de mine și altă dată, spune: „Echipa română are dreptate”.

Morea se... scuza, zîmbînd, și jocul se reia. Așa sînt lucrurile, crede-mă, d-le Gianni, că eu nu știu cine au fost bandiții, salvatorii și victimele de la București. Și mai e ceva, care-mi dă voie să mă îndoiesc de imparțialitatea d-tale. Nu-mi amintesc ca dumnea, sau vreun coleg de-al d-tale, să fi negat competența celor doi medici italieni care la întîlnirea România—Italia din 1974 au aruncat în arenă un sportiv în plină eriză renală, jucătorul „bandiți” Tiriac.

Citîndu-vă, oricum, mi-am îmbogățit cunoștințele despre bandiți, cu sau fără pistol...

ȘTEFAN GEORGESCU ■

FLACARA Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 4112, oficiu 33, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interiera: problemele emului (setul secției: Liviu Timbuș; Marga Nedeloa - sector scrisori. Cici Iordache - sector anchete, Răzvan Bărbulescu, Dorin Gherghinescu - 1787); problema politică și social economică (setul secției: Nicolae Cristache; Lionel Nitescu, N. Gr. Mărășanu, Victor Niță, Emanuel Valeriu, Elena Ghera - 1617); problemele noului (setul secției: Tudor Octavian; Iulian Neacsu, Horia Pătrașcu, Ovidiu Ioanitoaia, Ion Predovanu - 1619); artă-cultura-sport (setul secției: Eugen Secoleanu; George Arion, Adi Cusin, Dumitru Grau, Victor Constantinescu, Emanuel Făntălă - 1668); publicist comentarii (Ilie Purcaru - Nelu Ionescu, Adrian Dohotaru - 1618); documentare (Vasile Măneacan - 1623); administrație (Gheorghe Amuza, Alexandru Medar - 1786); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană - 1782, 1621); secretar responsabil de redacție (Marius Popescu - 17 78 82 și interior 1611); redactor șef adjunct (Traian Prosan - 17 78 82 și interior 1783); redactor șef - 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa, Școlii”. Citiții din străinătate se pot abona adresîndu-se la: ILEXIM - Departamentul Export-Import presă P.O. Box 136-137, telex: 11 22 26 București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU